

1989 ÚSVIT SVOBODY

PRAVIDLA

OBSAH

1.0	Úvod	2	9.0	Bodování země	14
2.0	Herní materiál	2	10.0	Konec hry	14
3.0	Příprava hry	5	11.0	Vysvětlení efektů některých karet	15
4.0	Průběh hry	5	12.0	Stupnice stability SSSR	16
5.0	Hraní karet	6		Historický přehled událostí na kartách	17
6.0	Operace	7		Ukázkové kolo hry	30
7.0	Události - doplňující informace	10		Slovo autora	39
8.0	Měření sil	11		Slovo překladatele	40

MINDOK

České vydání hry 1989: ÚSVIT SVOBODY věnujeme všem lidem, kteří v době komunistické nadvlády bojovali v naší zemi za svobodu a demokracii, zejména těm, kdo byli za tuto činnost perzekuováni. Snad i tato hra svým malým dílem přispěje k tomu, aby jejich činy nebyly zapomenuty.

1.0 ÚVOD

Počátkem roku 1989 bylo jasné, že studená válka mezi USA, Sovětským svazem a jejich spojenci pomalu končí. Evropa byla po 40 let rozdělena železnou oponou na východní a západní část. Nový sovětský vůdce Michail Gorbačov zahájil po svém nástupu k moci program rozsáhlých reforem. Politikou otevřenosti (glasnost) a restrukturalizací sovětské ekonomiky (perestrojka) chtěl socialismus oživit. Na Západě vyvolalo kladné ohlasy jeho rozhodnutí o zahájení procesu jednostranného odzbrojování. Dlouhá doba mocenského zápasu studené války mezi dvěma supervelmocemi byla u konce.

Tyto změny však vyvolaly rozpaky u představitelů komunistických režimů ve východní Evropě. Sovětská nadvláda je mnoho let držela u moci a nyní zůstali v boji proti svým nespokojeným občanům osamoceni.

Ještě počátkem roku 1989 vypadala situace ve východní Evropě normálně. Nepočtené komunistické elity držely ve svých zemích po desetiletí moc pevně v rukou za pomoci byrokratického aparátu a represivních složek. Pod povrchem však bublá skryté napětí a dochází k rozkladu. Neefektivita plánovitého hospodářství, zastavení sovětské pomoci a vysoké státní dluhy u západních bank vedou ke krizi východních ekonomik. V klasické předrevoluční situaci i řadoví komunisté přestávají důvěřovat svým vládám.

Ve hře **1989: ÚSVIT SVOBODY** znovu prožijete události revolučního roku 1989. Jeden hráč (ve hře označovaný jako **komunistický hráč**, zjednodušeně **komunista** nebo i zkratkou **kom.**) bude zastupovat totalitní stranu komunistických aparátčků východní Evropy a bude se snažit udržet u moci tvrdými zákroky, částečnými ústupky a nutnými reformami. Druhý hráč (**demokratický hráč**, **demokrat** nebo zkratkou **dem.**) bude zastupovat demokratické síly a s podporou intelektuální elity národů, pomocí studentských protestů a pouličních demonstrací se bude snažit posílit opozici proti režimu a vyvolat tak revoluci. Oba se budou snažit dostat na svou stranu dělnické hnutí. Hra začíná komunistickou nadvládou ve všech zemích východní Evropy. Demokratický hráč se musí snažit tento stav co nejrychleji zvrátit. Čím déle se komunistický hráč udrží u moci, tím více získá vítězných bodů. Kdo bude v tomto zápase úspěšnější, stane se i vítězem hry.

2.0 HERNÍ MATERIÁL

- Herní plán
- 2 aršíky s žetony
- pravidla hry
- 2 referenční karty hráčů
- 110 strategických karet
- 52 silových karet
- 2 šestistěnné kostky (červená a modrá)

2.1 HERNÍ PLÁN – mapa východní Evropy

2.1.1 Na mapě se nachází 6 zemí, které jsou součástí hry: NDR, Polsko, Československo, Maďarsko, Rumunsko a Bulharsko. Sousední státy, jako například Jugoslávie nebo Rakousko, jsou na mapě vyznačeny, ale nejsou součástí hry. Důležitá regionální centra mají stejné barevné pozadí jako příslušná země na mapě.

2.1.2 Východní Evropa a Balkán: Mapa je rozdělena na dva větší regiony: **východní Evropu** a **Balkán**. NDR, Polsko, Československo a Maďarsko jsou považovány za státy východní Evropy. Rumunsko a Bulharsko jsou považovány za balkánské státy. Některé události strategických karet ovlivňují buď jeden, nebo druhý region.

2.1.3 Sociálně-ekonomická centra: Obdélníková pole na mapě označují buď konkrétní geografické lokace (většinou města), nebo reprezentují soustředění různých ekonomických, politických nebo kulturních složek společnosti. Nesou zeměpisná označení (např. město Budapešť, Praha, Drážďany) nebo označení sociálně-ekonomická (např. Univerzita Karlova, katolická církev, čeští spisovatelé). Ve hře pro tato pole herního plánu používáme jednotný pojem **centra**. Rozlišujeme centra několika typů. Symbol v pravém horním rohu příslušného pole udává, o jaký typ centra se jedná:

- **Centrum komunistické elity** (limuzína): V čele komunistické společnosti stojí mocenská elita. Jedná se o členy ústředního výboru strany, ministry vlády a regionální aparátčiky. Tato elita se v komunistických režimech těší značným privilegiím.
- **Byrokratické centrum** (hvězda): Pod mocenskou elitou stojí početný aparát byrokratů, který se stará o každodenní chod státu. Komunistická elita spoléhá na to, že byrokratický aparát udrží kontrolu nad všemi oblastmi života v zemi.
- **Rolnické centrum** (srp): Tato centra představují venkovské oblasti.
- **Dělnické centrum** (kladivo): Dělnická centra představují nejpočetnější část společnosti a tvoří většinu klíčových center každé země. Dělníci všeobecně vždy historicky inklinovali k socialismu. Jsou však znechuceni způsobem vlády komunistických stran. Vliv komunistické strany na dělníky slabne.
- **Intelektuální centrum** (psací stroj): Disidenti se snaží o vytvoření občanské společnosti mimo kontrolu komunistického režimu. Představují potenciální vůdce a hlas vznikajících demokratických hnutí.
- **Studentské centrum** (vítězné věčko): Studenti jsou hlavní hybnou silou protestů proti režimu. Demokratický hráč může studentská centra aktivovat. Na druhé straně však musí počítat s tvrdými represemi ze strany komunistického protihráče.

- **Náboženské centrum (kostel):** Tato centra představují církve v jednotlivých zemích. Katolická církev v Polsku a luterská církev v NDR představují instituce, které jsou zcela mimo kontrolu komunistické strany. Naopak pravoslavné církve se komunistickému režimu většinou přizpůsobily a do určité míry s ním spolupracovaly.
- **Centrum národnostní menšiny** (islámský půlměsíc a sikulské slunce a měsíc): Významnou skupinu obyvatel tvoří národnostní menšiny, jako je turecká menšina v Bulharsku a maďarská menšina v Rumunsku. Sovětský svaz a komunistické režimy východní Evropy čelí národnostním problémům a požadavkům menšin na autonomii, nebo dokonce snahám o nezávislost.

2.1.4 Číslo stability: Každé centrum na mapě je v pravém horním rohu kromě grafického symbolu charakterizováno i číslem stability. Tato hodnota představuje stabilitu centra během operace ověření podpory (viz 6.2). Určuje, jak velká podpora je potřeba k jeho ovládnutí.

2.1.5 Klíčová centra: Běžná centra mají název uveden černým písmem na pozadí v barvě země. **Klíčová centra** jsou zvýrazněna bílým písmem na modročerveném pozadí a v průběhu bodování příslušné země pro ně platí zvláštní pravidla (9.0).

2.1.6 Spojnice: Centra jsou na mapě propojena *spojnicemi*. Centrum sousedí se všemi okolními centry, se kterými je spojeno čarou.

2.1.7 Ovládaná centra: Každé centrum na mapě buď je, nebo není ovládnuto.

Příslušné centrum je hráčem ovládnuto, jestliže:

- v něm má větší nebo stejný počet bodů podpory (dále též „BP“), než je číslo stability daného centra a současně
- v něm má větší počet BP než soupeř, a to nejméně o tolik BP, kolik je číslo stability daného centra.

PŘÍKLAD: Drážďany mají číslo stability 4. Pokud tam demokrat nemá žádnou podporu, komunista potřebuje k ovládnutí Drážďan nejméně 4 BP. Pokud má komunista v Drážďanech 2 BP, demokrat potřebuje k ovládnutí Drážďan 6 BP.

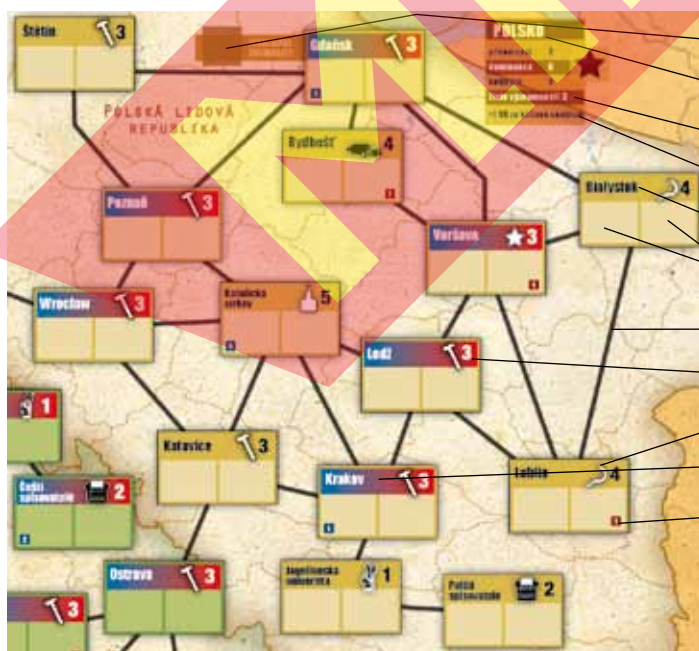

PŘÍKLAD: Demokrat ovládá Budapešť a Univerzitu Loránda Eötvöse. Komunista ovládá Miskolc. Nikdo neovládá centra ve městech Tatabánya a Segedin.

2.1.8 Některá centra mají v dolním rohu čtvercového pole pro umístění žetonů podpory vyznačeno malé číslo na modrém nebo červeném pozadí. Tato čísla udávají počet bodů podpory pro počáteční umístění žetonů podpory v rámci přípravy hry.

2.1.9 Bodovací tabulky: Každá země má na mapě svou *bodovací tabulku* udávající počet vítězných bodů (dále též „VB“, neplést s body podpory BP), které hráč může v průběhu bodování dostat za přítomnost, dominanci nebo kontrolu v této zemi. Na tabulce se také zaznamenává, zda již demokratický hráč převzal v této zemi moc, nebo kolik pokusů o svržení komunistického režimu bylo pro demokrata neúspěšných a komunista tak získal vítězné body (viz dále 8.4.4 – 8.4.7). V bodovací tabulce je v její dolní části u každé země rovněž vyznačeno její číslo významnosti. O něm se podrobněji píše v odst. 8.4.6.

2.1.10 Počítadlo vítězných bodů: Ve hře jde o získávání vítězných bodů (VB). Kdo z hráčů jich bude mít na konci hry více, zvítězí.

Místo pro různé označovací žetony

Název země

Číslo významnosti země

Bodovací tabulka země

Běžné centrum

Pole pro žetony podpory

Spojnice center

Číslo stability

Symbol typu centra

Klíčové centrum

Počet BP pro počáteční umístění žetonů podpory

žetony podpory

komunista

líc

rub

demokrat

líc

rub

Tmavá strana žetonu slouží pro zaznamenání skutečnosti, že hráč dané centrum ovládá (viz 2.1.7 a 2.4.1).

Aktuální stav se zaznamenává pomocí žetonu ukazatele VB na počítadle vítězných bodů na herním plánu. Podaří-li se jednomu ze soupeřů získat během hry náskok 20 VB, hra končí předčasně jeho vítězstvím rozdílem bodů, čemuž říkáme automatické vítězství. Na začátku hry je žeton VB na poli 0 počítadla. Jakmile hráč ztratí nebo získá vítězné body, ukazatel se upraví podle této změny.

PŘÍKLAD: Ukazatel VB se nachází na hodnotě 10 na straně demokratického hráče (demokrat vede). Komunista získá 2 VB a ukazatel se přesune o dvě políčka na hodnotu 8 na straně demokrata (komunista snížil vedení soupeře o 2 VB).

2.2 STRATEGICKÉ KARTY

2.2.1 Ve hře je 110 *strategických karet*. Rozeznáváme karty *běžné* a *bodovací*.

Běžné karty:

- mají vlevo nahoře v hvězdičce uvedenou operační hodnotu;
- barva hvězdičky udává příslušnost ke stranám (modrá - demokrat, červená - komunist, stříbrná - neutrální);
- barva rámečku udává období (červená - počátek roku, červeno-modrá - střed roku, modrá - závěr roku);
- název události (někdy označený hvězdičkou a někdy podtržený);
- text události (může být psán černě, modře, zeleně, fialově nebo červeně, viz 7.2);
- vpravo nahoře je uvedeno číslo karty.

Bodovací karty nemají žádnou operační hodnotu, jejich vynesením se spouští měření sil (viz 8.0) následované bodováním příslušné země (9.0).

2.2.2 Běžnou kartu lze zahrát dvěma způsoby: jako *operace* (kdy hraje roli její operační hodnota), nebo jako *událost*. Texty na kartách mají význam při hraní karty jako událost, jak bude popsáno dále. **Bodovací karty** nemají žádnou operační hodnotu, jsou hrány vždy jako událost – bodování dané země.

2.2.3 Je-li za názvem karty hvězdička (*), znamená to, že pokud je taková karta zahrána jako událost, je po provedení události (či ukončení jejího déle trvajícího působení) **z další hry vyřazena**. Můžete ji vrátit do krabice. Ostatní karty se po zahrání z další hry nevyřazují, ale umísťují se na odhazovací balíček, odkud mohou později přijít znovu do hry (viz 4.3). Hráči si mohou kdykoliv odhazovací balíček prohlížet.

2.2.4 Je-li název karty podtržen, znamená to, že **efekt události** karty trvá **delší dobu** – do konce kola, do konce celé hry nebo do doby, než je jinou událostí zrušen. Pro lepší orientaci slouží různé barvy textu událostí, vše podrobněji popisujeme dále (7.0).

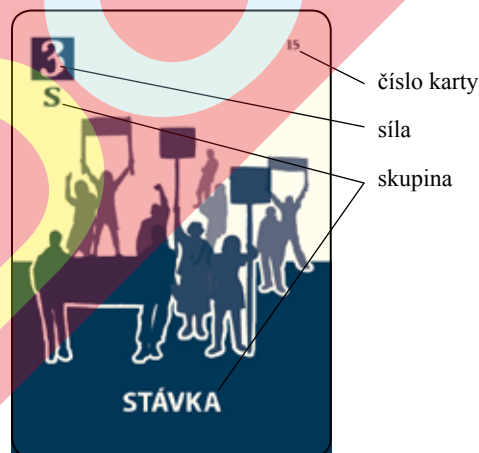
2.3 SILOVÉ KARTY

2.3.1 Ve hře je 52 silových karet. Používají se během měření sil (8.0), které je iniciováno zahráním bodovací karty.

2.3.2 Existují 3 druhy silových karet:

- **Karty skupinové:** Hlavní karty měření sil. Existují čtyři skupiny: *Masové protesty*, *Stávka*, *Demonstrace* a *Petice*.
- **Karty vůdců:** Každý vůdce přísluší určitému typu centra (komunistický vůdce centru komunistických elit, dělnický vůdce dělnickému centru, studentský vůdce studentskému centru atd.).
- **Divoké karty:** Silové karty se speciálními efekty, které jsou na každé takové kartě přímo popsány.

2.3.3 Na skupinových kartách a kartách vůdců je uvedena číslem jejich síla, mající význam pro určení iniciativy během měření sil (8.3.2).

2.4 ŽETONY

2.4.1 Žetony podpory: Jak již bylo zmíněno, podpora hráčů v jednotlivých centrech se zaznamenává pomocí žetonů podpory, které se umísťují na herní plán. Číslo na žetonu vyjadřuje počet bodů podpory (BP).

• S žetony bodů podpory lze zacházet jako s hotovostí. Hráč může rozměnit žeton s vyšší hodnotou za více žetonů s menší hodnotou ve stejné celkové hodnotě. Počet žetonů podpory není ve hře nijak omezen. V případě nedostatku potřebných žetonů použijte vhodnou náhradu.

• Pro znázornění podpory hráče v centru, jež zatím neovládá, slouží světlá strana žetonů. Jakmile hráč dosáhne počtu bodů podpory potřebného k ovládnutí daného centra, otočí žeton tmavší stranou nahoru. Pokud centrum později zase ovládat přestane, musí svůj žeton otočit zpět světlou stranou nahoru.

• Pokud v některém centru použijete pro zaznamenání celkového počtu bodů podpory více žetonů, umístěte žeton s nejvyšší hodnotou vždy nahoru. Hráči mohou kdykoliv zkontrolovat celkový počet bodů podpory v každém centru.

2.4.2 Ukazatele a další žetony: Ve hře se dále používají jako značky a ukazatele na různých stupnicích herního plánu následující žetony:

- Ukazatel akčního tahu zaznamenává na počítadle akčních tahů, kolikátý akční tah kterého hráče právě probíhá.
- Ukazatel kola označuje na počítadle kol právě probíhající kolo.
- Ukazatel vítězných bodů zaznamenává aktuální skóre na počítadle vítězných bodů.
- Ukazatel situace na náměstí Nebeského klidu zachycuje aktuální pozici příslušného hráče na stupnici náměstí Nebeského klidu.
- Ukazatel stability SSSR zaznamenává na stupnici stability SSSR, jakých úspěchů dosáhlo hnutí pobaltských republik za nezávislost.
- Žeton „Berlínská zeď“ se použije pro zaznamenání efektu déle trvající události č. 9 „Berlínská zeď“.
- Žeton „Solidarita“ se použije pro zaznamenání efektu déle trvající události č. 2 „Legalizace Solidarity“.
- Žeton „Buldozer“ slouží k označení zrušeného rumunského centra v souvislosti s událostí č. 69 „Systematizace“.
- Žeton „Tyran uprchl“ slouží k označení centra, kam uprchl Nicolae Ceaușescu jako efekt události č. 97 „Tyran uprchl“.
- Žeton „Zvýšení sázek“ se používá během měření sil jako připomínka, že sázka byla zvýšena.
- Číslované žetony déle působících událostí mohou sloužit jako pomůcka pro udržení přehledu o tom, které déle působící události byly provedeny a aktuálně působí.

3.0 PŘÍPRAVA HRY

3.1 Zvolte si, kdo bude hrát za demokrata a kdo za komunistu. Zamíchejte strategické karty s označením **POČÁTEK ROKU** a rozdějte oběma hráčům po **8 kartách**. Ještě před počátečním umístěním žetonů podpory si hráči mohou své karty prohlédnout.

3.2 Komunistický hráč umístí celkem **20 BP** do následujících center: 1 do Bydhoště, 1 do Varšavy, 1 do Lublinu, 2 do Drážďan, 2 do Berlína, 2 do Plzně, 2 do Prahy, 1 do Brna, 1 do Szombathely, 2 do Kluže, 2 do Bukurešti, 2 do Sofie a 1 do Staré Zagory. Jak již bylo zmíněno, vše je předtištěno na herním plánu.

3.3 Demokratický hráč umístí celkem **15 BP** do následujících center: 5 do centra katolická církev v Polsku, 1 do Gdaňsku, 1 do Krakova, 1 do centra luterská církev v NDR, 2 do centra čeští spisovatelé, 1 do centra katolická církev v Československu, 1 do Budapešti, 1 do Segedinu, 1 do centra katolická církev v Maďarsku a 1 do Székesfehérváru. Také tyto hodnoty jsou předtištěny na herním plánu.

3.4 Potom každý hráč umístí dodatečných **7 BP** v následujícím pořadí:

1. Komunistu umístí 2 BP
2. Demokrat umístí 3 BP
3. Komunistu 3 BP
4. Demokrat 4 BP
5. Komunistu 2 BP

POZNÁMKA: Tyto dodatečné body podpory lze umístit do kteréhokoli centra, kde v okamžiku umístování nemá soupeř žádnou podporu.

3.5 Položte příslušné ukazatele situace na náměstí Nebeského klidu na začátek **stupnice náměstí Nebeského klidu**. Položte ukazatel kol na první políčko **počítadla kol** a ukazatel akčních tahů na první políčko **počítadla akčních tahů** otočený stranou komunisty nahoru. Nakonec umístíte žeton vítězných bodů na pole 0 **počítadla vítězných bodů**.

4.0 PRŮBĚH HRY

4.1 Základní pravidla

Hra **1989: ÚSVIT SVOBODY** se hraje na **10 kol**. Každé kolo představuje určitý časový úsek revolučního roku 1989. Jedno kolo historicky odpovídá přibližně dvěma měsícům na počátku roku a dvěma až třem týdňům ke konci roku. Každý hráč má během jednoho kola zpravidla k dispozici **7 akčních tahů** (jedinou výjimku tvoří efekt události č. 15 „Honecker“, kdy má komunistický hráč v daném kole jeden akční tah navíc, tj. celkem 8). Na začátku každého kola hry rozdejte oběma hráčům tolik karet, aby každý **začínal** svůj první akční tah daného kola s **8 strategickými kartami** v ruce. Na začátku hry tvoří dobírací balíček strategických karet jen karty období **POČÁTEK ROKU**. Před zahájením 4. kola do dobíracího balíčku přimíchejte karty období **STŘED ROKU** a před začátkem 8. kola pak také karty období **ZÁVĚR ROKU**.

4.2 Aktivní hráč

Hráči, jehož akční tah právě probíhá, říkáme **aktivní hráč** nebo také **hráč na tahu**.

4.3 Míchání karet

Pokud v dobíracím balíčku již není dostatek karet pro oba hráče, rozdejte hráčům nejprve všechny zbývající karty. Poté zamíchejte odhazovací balíček, vytvořte z něj nový dobírací balíček a z něj doplňte hráčům potřebný počet karet. Nezapomeňte, že karty označené hvězdičkou, které byly dříve zahrány jako událost, jsou ze hry **trvale vyřazeny**, jak už bylo řečeno výše.

4.4 Přidání karet období STŘED ROKU a ZÁVĚR ROKU

Při přechodu do nového období roku se postupuje při vytváření dobíracího balíčku následujícím způsobem:

Před zahájením 4. kola (začátek období STŘED ROKU), ještě před rozdělením karet, se do dobíracího balíčku (bez ohledu na to, kolik v něm je aktuálně karet) doplní všechny karty období STŘED ROKU a celý dobírací balíček se pečlivě zamíchá. Karty z odhazovacího balíčku se v tomto okamžiku do dobíracího balíčku nedoplňují! Odhozené karty zůstávají v odhazovacím balíčku a přimíchají se až při dalším spotřebením dobíracího balíčku. Analogicky se postupuje též před zahájením 8. kola, kdy do hry přijdou karty období ZÁVĚR ROKU.

4.5 Průběh jednoho kola hry

Jedno kolo hry se skládá z následujících fází:

1. Rozdání strategických karet
2. Akční tahy

3. Mimořádné ověření podpory (viz 6.3.5)
4. Ukázání držených karet soupeři
5. Oslava Nového roku (v případě působení efektu události č. 104, která na konci kola může ukončit hru – viz 10.3)
6. Posun ukazatele kola
7. Závěrečné bodování (pouze na konci 10. kola)

4.5.1 Rozdání strategických karet: Každý hráč dostane na začátku kola z dobíracího balíčku tolik karet, aby jich měl v ruce celkem 8. Karty se rozdávají hráčům střídavě po jedné a začíná se od komunisty.

Má-li některý z hráčů nárok na bonus daný dosažením 5. pole stupnice náměstí Nebeského klidu (Vztyčení / Odstranění sochy Bohyně demokracie, viz 6.3.5), smí si kartu vyměnit až poté, co se na své rozdané karty podíval.

4.5.2 Akční tahy: Toto je hlavní fáze každého kola. Jak už bylo zmíněno, má každý hráč v každém kole k dispozici obvykle 7 akčních tahů. Hráč během svého akčního tahu zahraje vždy jednu strategickou kartu. První akční tah kola hraje vždy komunistický hráč. Potom zahraje svůj první akční tah demokratický hráč. Hráči se ve svých akčních tazích pravidelně střídají. Vždy je třeba nejprve provést všechny kroky spojené s hraním vynesené karty, teprve poté následuje akční tah soupeře.

- Každému hráči většinou zbude po provedení všech akčních tahů kola v ruce karta (v důsledku některých událostí jich může být i více). Takové karty označujeme za držené a hráči si je smíjí ponechat do další hry. Bodovací kartu si však hráč nikdy v ruce ponechat nesmí, všechny bodovací karty je třeba odehrát v tom kole, v němž byly rozdány.
- Pokud hráč naopak v důsledku některých událostí nemá v ruce dost karet, aby mohl zahrát všechny své akční tahy, zbývající akční tahy vynechá, zatímco soupeř dokončí kolo běžným způsobem.
- Aby se vám nepletlo, kolikátý akční tah právě probíhá, zaznamenávejte provedené akční tahy příslušným posunem ukazatele akčního tahu na počítadle, přičemž ho pokládejte nahoru stranou hráče, jehož akční tah právě proběhl.

4.5.3 Mimořádné ověření podpory: Má-li některý z hráčů nárok na bonus daný dosažením 6. pole stupnice náměstí Nebeského klidu (Podpora místních jednotek armády / Povolání záložních divízií, viz 6.3.5), smí v tomto okamžiku provést mimořádnou operaci ověření podpory, při níž k hodu kostkou přičítá operační hodnotu 2 (viz Ověření podpory 6.2).

POZNÁMKA: Děle trvající události ovlivňující operace ověření podpory (č. 50 „Sinatrova doktrína“, č. 74 „Velvyslanectví NSR“, č. 25 „Perestrojka“ atd.) platí i pro toto mimořádné ověření podpory.

4.5.4 Ukázání držených karet soupeři: Jak již bylo uvedeno, hráči si nikdy nesmíjí ponechat v ruce do příštího kola žádnou bodovací kartu. Pokud některý hráč v této fázi hry drží v ruce bodovací kartu, okamžitě prohrává hru. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je efekt události č. 77 „Samizdat“. Kontrola je snadná díky označení bodovacích karet červenou značkou v levém dolním rohu, aniž by bylo nutné soupeři prozradit událost nebo operační hodnotu kontrolované karty.

4.5.5 Oslava Nového roku: Pokud platí událost č. 104 „Oslava Nového roku“, hra končí a po provedení předepsaných kroků (10.3) je určen vítěz.

4.5.6 Posun ukazatele kola: Nyní posuňte ukazatel na počítadle herních kol na políčko dalšího kola. Končí-li 3. kolo, přimíchejte do dobíracího balíčku karty období STŘED ROKU, po 7. kole pak karty období ZÁVĚRU ROKU.

4.5.7 Závěrečné bodování: Pokud hra nebyla dosud ukončena jiným způsobem (10.1 až 10.3), na konci 10. kola se provede závěrečné bodování (10.4) a určí se vítěz hry.

5.0 HRANÍ KARET

POZNÁMKA: V této kapitole popisujeme hraní běžných strategických karet. Hraní karet bodovacích je popsáno v kapitole 8.0.

5.1 Události nebo operace

Jak jsme již uvedli, v každém akčním tahu zahraje hráč jednu strategickou kartu. Běžnou kartu lze hrát dvěma způsoby: jako událost, nebo jako operace.

- Hrajete-li kartu s příslušností vaší strany nebo kartu neutrální, musíte si vybrat. Buď využijete operační hodnotu karty a zahrajete ji jako operace (viz 6.0), nebo provedete vlastní událost.
- Přísluší-li však karta straně soupeře, událost soupeř provede vždy, vy však můžete využít operační hodnotu karty. Je velmi důležité mít toto na paměti. Text událostí na kartách oslovuje vždy toho hráče, kdo bude událost provádět, nikoliv toho, kdo kartu zahraje. Doporučujeme si karty v ruce srovnat podle příslušnosti, aby se vám to nepletlo. Jedinou výjimkou je, když operační hodnotu karty použijete k pokusu o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu (viz 6.3). V takovém případě se událost karty neprovede bez ohledu na její příslušnost. Dokud má aktivní hráč v ruce karty, nesmí se vzdát svého akčního tahu (nezahrát kartu žádnou), ani nesmí žádnou kartu z ruky odhodit jen tak, bez provedení nějaké akce.

5.1.1 Kartu nelze zahrát jako událost, pokud nebyly splněny podmínky uvedené v textu této události na kartě, nebo je-li událost zakázána jinou událostí.

5.1.2 Karta ovšem může být zahrána jako událost, i když výsledek události nemá žádný efekt. Je třeba tyto situace rozlišovat – kdy událost provést nelze a kdy je provedena, ale nemá efekt. Dále najdete několik názorných příkladů. I v případě, že událost neměla žádný efekt, ale byla provedena, platí, že karta s názvem označeným hvězdičkou je z další hry vyřazena.

5.2 Událost příslušející soupeři

Opakujeme, že zahrajete-li kartu s příslušností strany soupeře, událost se provede. Efekt řeší soupeř, jako by kartu zahrál on sám, ale za hráče na tahu je dále považován ten, kdo kartu vynesl. I v takovémto případě platí, že je-li název karty označen hvězdičkou, je karta následně z další hry vyřazena.

- Hráč na tahu vždy rozhodne, zda se soupeřova událost provede před provedením jeho vlastních operací, nebo až po nich.
- Měla-li by se provádět událost karty příslušející soupeři, ale tuto událost nelze provést, protože nebyly splněny potřebné podmínky (nepředcházelo zahrání jiné předepsané karty nebo ji zakazuje jiná dříve zahraná karta, jejíž efekt stále trvá), pak se soupeřova událost neprovede. Aktivní hráč může kartu normálně hrát jako

operace a pak ji odloží na odhazovací balíček. Ani kartu označenou hvězdičkou v takovémto případě ze hry nevyřadí, protože událost nebyla provedena.

- Pokud však soupeřovu událost provést lze, ale nemá žádný efekt, pak se událost považuje za provedenou a karta s hvězdičkou se ze hry vyřadí (viz příklady dále).

PŘÍKLAD 1: (JEDNORÁZOVÁ UDÁLOST) Komunista zahraje soupeři příslušející kartu č. 29 „Palachův týden“ s operační hodnotou 1 jako operace. Rozhodne, že demokrat nejprve provede svou událost. Ten umístí 6 bodů podpory do centra Univerzita Karlova, teprve potom komunista provede operaci s využitím operační hodnoty karty.

PŘÍKLAD 2: (PODMÍNKA UDÁLOSTI NENÍ SPLNĚNA) Komunista zahraje jako operace soupeři příslušející kartu č. 3 „Wałęsa“ s operační hodnotou 3 dříve, než byla provedena událost karty č. 2 „Legalizace Solidarity“. Komunista má možnost využít 3 operační body, ale demokrat nemůže provést událost karty, protože její nutná podmínka nebyla dosud splněna. Událost se tedy neprovede a karta č. 3 „Wałęsa“ označená hvězdičkou není vyřazena ze hry, nýbrž je po odehrání operací komunisty odložena na odhazovací balíček, odkud může později znovu přijít do hry.

PŘÍKLAD 3: (UDÁLOST JE ZAKÁZÁNA JINOU PŘEDCHOZÍ UDÁLOSTÍ) Demokrat zahraje soupeři příslušející kartu č. 15 „Honecker“ za 3 operační body. Komunista však provedl během předchozího tahu událost karty č. 83 „Modrow“, která zakazuje zahrát událost karty č. 15 „Honecker“. Demokrat má k dispozici 3 operační body karty, komunista nemůže událost provést a karta je odložena na odhazovací balíček.

PŘÍKLAD 4: (UDÁLOST NEPOSKYTUJE ŽÁDNOU VÝHODU) Demokrat zahraje soupeři příslušející kartu č. 52 „Normalizace“, nemá však žádnou podporu v centrech uvedených v textu události na kartě, takže komunista nemá co odstranit. Událost proběhla, přestože komunistovi neposkytla žádnou výhodu, a protože je karta označená hvězdičkou, je vyřazena ze hry.

PŘÍKLAD 5: (UDÁLOST NEMÁ ŽÁDNÝ EFEKT) Demokrat zahraje kartu č. 101 „Elena“ s operační hodnotou 1 jako operace. V některém z předchozích tahů byla provedena událost karty č. 97 „Tyran uprchl“, která způsobuje, že událost karty č. 101 „Elena“ nemá žádný efekt. Přesto je tato událost považována za provedenou, a protože je karta označená hvězdičkou, je vyřazena ze hry.

5.3 Odhozené karty

Pokud některá z událostí prikazuje hráči (obvykle soupeři) odhodit kartu, pak se událost na odhozené kartě neprovádí (ledaže by přímo v textu události bylo uvedeno něco jiného – viz například karta č. 71 „Polibek smrti“). Toto pravidlo platí i v případě, že odhozenou kartou je karta bodovací.

PŘÍKLAD 1: Demokrat má v ruce kartu č. 6 „Předveden k výslechu“ a bodovací kartu č. 22 „Bodování Polsko“. Zahraje kartu č. 6 „Předveden k výslechu“ s operační hodnotou 3 jako operace a umožní tak komunistovi provést jeho událost. V důsledku této události (viz text na kartě č. 6) je demokrat nucen odhodit kartu z ruky a odhodí zmíněnou bodovací kartu č. 22. Protože ta je příslušnosti neutrální, událost se neprovede a k bodování Polska

(ani souvisejícímu měření sil) nedojde.

PŘÍKLAD 2: Komunista má v ruce kartu č. 71 „Polibek smrti“ a bodovací kartu č. 22 „Bodování Polsko“. Zahraje kartu č. 71 „Polibek smrti“ s operační hodnotou 3 jako operace a umožní tak demokratovi provést jeho událost. V důsledku této události (viz text na kartě č. 71) je komunista nucen odhodit kartu z ruky a odhodí zmíněnou bodovací kartu č. 22. Protože ta je příslušnosti neutrální, na rozdíl od předchozího příkladu se v tomto případě událost provede (všimněte si rozdílu textu karet č. 6 a 71!) Bodování Polska včetně bezprostředně předcházejícího měření sil tak proběhne.

5.4 Rozpor mezi obecnými pravidly a textem události

V případě rozporu mezi textem události na kartě a všeobecnými pravidly má přednost text události na kartě.

6.0 OPERACE

Zahrajete-li kartu jako operace, máte dále na vybranou z několika typů operací: umístění bodů podpory, ověření podpory, nebo pokus o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu. Celou operační hodnotu karty však musíte vždy využít jen na jeden typ operací, nemůžete ji rozdělit mezi různé typy operací.

6.1 UMÍSTĚNÍ BODŮ PODPORY

6.1.1 Prvním typem operací je umístění bodů podpory. Zde popisujeme **umísťování bodů podpory** v důsledku hrani **karty jako operace**. Body podpory je možné umísťovat i v důsledku některých událostí, i v takovém případě platí všechna omezení uvedená v této kapitole 6.1, pokud není v textu události výslovně uvedeno něco jiného.

6.1.2 Hráč, který se rozhodne využít operační hodnotu karty na umístění bodů podpory, postupně umístí nové žetony podpory do center, kde již měl podporu před začátkem probíhajícího akčního tahu nebo do center sousedících.

6.1.3 Umístění **1 BP** do centra, které aktivní hráč ovládá nebo které neovládá nikdo, stojí **1 operační bod**. Umístění **1 BP** do centra, které **ovládá soupeř**, stojí **2 operační body**. Pokud se v průběhu umísťování bodů podpory změní stav ovládání daného centra (soupeř centrum v důsledku umísťování BP přestane ovládat), zbývající body podpory se již umísťují za nižší cenu.

PŘÍKLAD: V Budapešti jsou 3 body podpory demokrata a žádný bod podpory komunisty, centrum je tedy ovládáno demokratickým hráčem. Komunista zahraje kartu s operační hodnotou 4 jako operace typu umístění BP. První BP umístěný do Budapešti bude stát 2 operační body. Poté už ovšem demokrat Budapešť nebude ovládat, a proto druhý a třetí BP sem umístěný bude komunistu stát jen po jednom BP. Pokud by na začátku akčního tahu komunisty byl v Budapešti jen jeden bod podpory demokrata, komunista by sem umísťoval všechny své BP za cenu po jednom operačním bodu.

6.1.4 Body podpory mohou být umísťovány do více zemí a do více center až do celkové operační hodnoty použité karty.

PŘÍKLAD. Demokrat má podporu v Gdaňsku a v centru katolická církev v Československu. Rozhodne se zahrát kartu s operační hodnotou 3 jako operace typu umístění bodů podpory. Může je umístit do Bratislavy, Ostravy nebo Prešova, ale ne v témže akčním tahu do Košic, protože na začátku akčního tahu neměl žádnou podporu ani v Košicích, ani v centru sousedním. Demokrat může své BP umístit do Gdaňsku a posílit tak zde svou podporu, případně do kteréhokoliv centra s Gdaňskem sousedícím.

6.2 OVĚŘENÍ PODPORY

6.2.1 Druhým typem operací, na něž můžete využít operační hodnotu karty, je **ověření podpory**. Cílem je snížení soupeřovy podpory ve zvoleném centru a současně pokud možno zvýšení podpory vlastní.

6.2.2 Karta zahraná jako operace typu ověření podpory umožňuje hráči provést vždy **2 ověření podpory** bez ohledu na operační hodnotu zahrané karty.

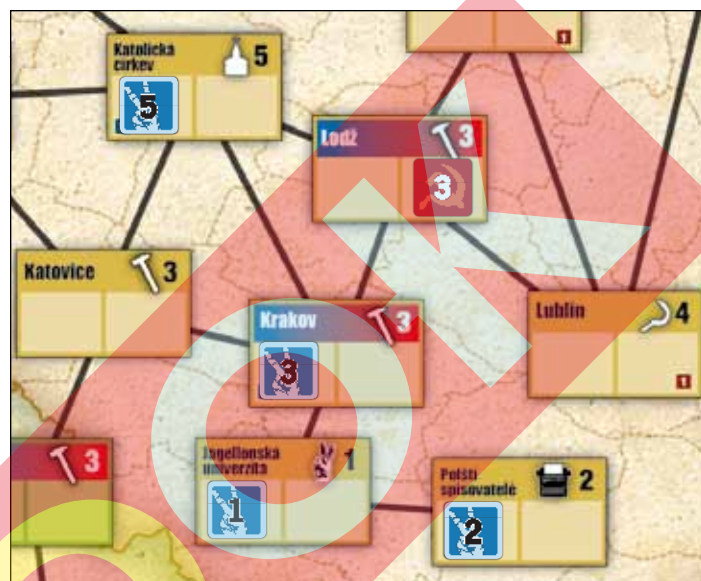
6.2.3 Při operaci ověření podpory **nemusí** (avšak může) mít **aktivní hráč** žádnou podporu v cílovém centru ani v žádném centru sousedícím. Podporu v cílovém centru však **musí mít soupeř** (celkem logicky). První ověření podpory je třeba úplně dokončit, než je možné zahájit druhé ověření podpory oznámením jeho cílového centra. Totéž centrum může být i cílovým centrem druhého ověření podpory, pokud v něm po prvním ověření stále ještě zbyly nějaké soupeřovy žetony podpory.

6.2.4 Ověření podpory se provádí tak, že aktivní hráč **hodí kostkou**. K výsledku hodu přičte operační hodnotu zahrané karty a dále přičte:

- +1 za každé sousední centrum, které ovládá,
- -1 za každé sousední centrum, které ovládá soupeř.

Body podpory v cílovém centru výsledek nijak neovlivňují.

6.2.5 Pokud je upravený výsledek hodu **vyšší než dvojnásobek stability cílového centra**, ověření podpory bylo úspěšné a z cílového centra aktivní hráč odebere tolik bodů podpory soupeře, kolik činí rozdíl. Jestliže tam má soupeř méně bodů podpory, než je třeba odebrat, zbytek udává počet vlastních BV, které do cílového centra umístí aktivní hráč.

PŘÍKLAD: Komunista zahrane kartu s operační hodnotou 3 jako operace typu ověření podpory. Demokrat ovládá následující centra v jižním Polsku, kde má počet bodů podpory uvedený v závorce: katolická církev v Polsku (5 BP), Krakow (3 BP), Jagellonská univerzita (1 BP) a centrum polští spisovatelé (2 BP). Komunista ovládá Lodž, kde má 3 BP. Komunista může provést dvě ověření podpory:

1. Jako cílové centrum prvního ověření podpory zvolí komunista Jagellonskou univerzitu, která má nízkou hodnotu stability. Pro komunistu může být snadným cílem, přestože je obklopena centry ovládanými demokratickým hráčem. Komunista hodí kostkou, padne 5, k hodu se přičte operační hodnota zahrané karty, tj. 3. Mezivýsledek je 8, ale je nutno ještě odečíst hodnotu 2 za dvě sousední centra ovládaná demokratem (Krakow a polští spisovatelé). Konečný upravený výsledek je tedy 6, což je o 4 více než dvojnásobek stability centra Jagellonská univerzita ($2 \times 1 = 2$). Ověření podpory je pro komunistu úspěšné, rozdíl činí 4. Komunista odstraní 1 žeton podpory demokrata a 3 vlastní BP do centra Jagellonská univerzita přidá.

2. Protože komunista nyní centrum Jagellonská univerzita ovládá, jako cíl druhého ověření podpory zvolí Krakow. Krakow má sice vysokou hodnotu stability, ale komunista doufá v úspěch díky bonusům za ovládanou Lodž a právě získanou Jagellonskou univerzitu. Demokrat může spoléhat na podporu za sousedící ovládané centrum katolická církev v Polsku. Komunista nemá štěstí a na kostce mu padne jen 1. Přičte operační hodnotu karty (+3), bonusy za ovládaná sousedící centra (+2) a odečte demokratickou podporu katolické církve v Polsku (-1). Upravený konečný výsledek je tedy 5 ($1+3+2-1$). Tato hodnota je však menší než dvojnásobek stability Krakova ($2 \times 3 = 6$). Druhé ověření podpory bylo pro komunistu neúspěšné.

6.2.6 Pokud je upravený výsledek hodů menší nebo roven dvojnásobku stability cílového centra, ověření podpory nebylo úspěšné a nemá žádný efekt.

6.2.7 Zvolí-li hráč provedení operace ověření podpory, musí výsledek hodů kostkou respektovat – nelze si akci podle výsledku hodů zpětně rozmyslet a odvolat ji.

6.3 Náměstí Nebeského klidu

6.3.1 Poslední možností použití karty jako operace je pokus o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu. Na začátku hry má každý hráč svůj ukazatel postupu připraven u sebe. Při každém pokusu o posun o jedno pole dále se také používá kostka. K hodům se opět **přičte operační hodnota** použité karty a dále se přičte:

+1, pokud aktivní hráč použil kartu s vlastní příslušností

+1, pokud se jedná o hráčův druhý nebo další pokus o postup na nové pole stupnice náměstí Nebeského klidu (jestliže byl první pokus o dosažení nového pole neúspěšný)

+1, pokud platí efekt události č. 53 „*Li Pcheng*“ a o postup se pokouší komunistický hráč

+1, pokud pro hráče platí bonus prvního pole stupnice náměstí Nebeského klidu (Úcta k reformátorovi / Diskreditace reformátora).

Pod každým políčkem stupnice je uvedeno, jaký musí být výsledek upraveného hodů pro každého hráče, aby mohl na toto pole svůj žeton přesunout.

O postup na stupnici se může hráč pokusit i v případě, že není šance na úspěch. Hráč se tak může zbavit karty z ruky s nepříjemnou událostí výhodnou pro soupeře.

6.3.2 Pokud se upravený výsledek hodů **rovná nebo převyšuje** předepsanou hodnotu potřebnou k postupu (číslo v barvě hráče), hráč smí posunout svůj ukazatel na toto pole stupnice. Pokud se však hod kostkou nevydaří, smůla. Karta je již odehrána a odhozena na odhazovací balíček.

POZNÁMKA: Předepsané hodnoty jsou pro každého hráče jiné. Pokusy o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu jsou zpočátku snazší pro demokratického hráče, zatímco pro komunistického jsou snazší později – ve druhé polovině stupnice.

6.3.3 Hráč se může pokusit o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu pouze jednou za celé kolo (neplést s akčními tahy!) Pro znázornění proběhlého pokusu (ať už úspěšného či ne) otočte ukazatel hráče na druhou stranu.

6.3.4 Událost č. 85 „*Nasazení tanků / Sám proti tankům*“ umožňuje hráči postoupit na další políčko stupnice náměstí Nebeského klidu. Tato událost může být provedena kdykoliv navíc k běžnému pokusu o postup na této stupnici.

6.3.5 Za úspěšný postup na stupnici náměstí Nebeského klidu hráč může získat jednorázový nebo déle trvající bonus. **Tento bonus získává pouze hráč, který dosáhl políčka jako první.** Jakmile téhož políčka dosáhne soupeř, **hráč o příslušný déle trvající bonus přijde** a bonus tohoto pole již nemá nikdo. Pokud hráč vede na stupnici o více polí, jsou všechny jeho bonusy kumulativní. Jednotlivá pole stupnice mají následující označení a význam:

- **Úcta k reformátorovi (5) / Diskreditace reformátora (6):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, získává bonus +1 k hodům během každého dalšího pokusu o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu.
- **Studentské protesty (5) / Studenti rozeznáni (6):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, získává bonus +1 k operační hodnotě každé karty s původní operační hodnotou 1. (Může ji zahrát, jako by měla operační hodnotou 2.)
- **Zahraniční zpravodajství (6) / Čínská média (7):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, si okamžitě dobere 3 strategické karty. Vybere si z nich jednu, tu si ponechá v ruce a zbývající 2 odhodí na odhazovací balíček. Mohou být odhozeny i bodovací karty.
- **Protestní hladovka (6) / Zatčení studentů (7):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, může okamžitě odstranit odkudkoliv z herního plánu 2 BP soupeře.
- **Vztyčení sochy Bohyně demokracie (7) / Odstranění sochy Bohyně demokracie (8):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, může na začátku každého kola odhodit z ruky jakoukoli běžnou strategickou kartu a místo ní si dobrat jinou. Bodovací kartu odhodit nesmí.
- **Podpora místních jednotek armády (8) / Povolání záložních divízi (7):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, získává ve fázi 3. každého kola 1 prémiovou operaci ověření podpory zdarma v hodnotě 2 OB (jako by použil kartu s operační hodnotou 2). Hodnota může být upravena působením déle trvajících událostí ovlivňujících operační hodnoty karet, jako například č. 8 „*Rozvážný politik*“ nebo č. 50 „*Sinatrova doktrína*“.
- **Barikády (9) / Masakr (6):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, může jednou během kola zahrát jako operace kartu příslušející soupeři, aniž by soupeř mohl svou událost provést. Efekt události č. 21 „*Společný evropský dům*“ tento bonus nijak neomezuje.
- **Politický pluralismus (10) / Udělení doložky nejvyšších výhod (5):** Hráč, který dorazí na toto políčko jako první, může jednou během kola zahrát strategickou kartu své příslušnosti současně jako operace i jako událost. Může si zvolit, zda provede dříve operace nebo událost.

6.3.6 Jak již bylo uvedeno, událost karty použité na pokus o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu se bez ohledu na její příslušnost nikdy neprovádí a po použití je karta odhozena na odhazovací balíček.

POZNÁMKA: Pokus o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu umožňuje bezpečně se zbavit karty s nepříjemnou událostí příslušející soupeři. Je však třeba si uvědomit, že odhozená karta se po opětovném zamíchání odhazovacího balíčku může znovu vrátit do hry.

6.3.7 Pokud hráč dosáhne posledního políčka stupnice, další postup není možný a hráč už nemůže provádět operaci tohoto typu.

„Zed' tu bude stát padesát nebo dokonce i sto let, pokud nezmizí důvody, pro které tady stojí.“

*- východoněmecký komunistický vůdce Erich Honecker,
19. leden 1989*

7.0 UDÁLOSTI - DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

7.1 Obecná pravidla

V této kapitole se podrobněji věnujeme situacím, kdy hráč provádí svou událost (zahraje kartu vlastní nebo neutrální příslušnosti a rozhodne se ji zahrát jako událost, nebo provádí svou událost v případě, že kartu jeho příslušnosti zahrál soupeř jako operace).

7.2 Události jednorázové a déle trvající

Jak již bylo řečeno, některé události jsou jednorázové, jiné působí déle. Trvalejší efekt události je pro lepší orientaci hráčů zdůrazněn podtrženým názvem karty a dále barvou textu.

7.2.1 Černý text představuje běžnou *jednorázovou událost*.

7.2.2 Červený text uvádí, která jiná událost je touto událostí povolena. Název takové karty je také uveden červenou barvou. Tyto červené karty jsou pro hru velmi důležité, protože rozšiřují možnosti dalších událostí. Každý hráč by se měl snažit provést takovou událost své příslušnosti co nejdříve a naopak se musí snažit zabránit tomu, aby takovou svou událost provedl soupeř.

PŘÍKLAD: Karta s událostí č. 24 „Kostel sv. Mikuláše“ má název uveden červenou barvou, protože umožňuje později provést událost č. 61 „Pondělní demonstrace“.

Výjimka: Událost č. 26 „Helsinský závěrečný akt“ má také název uveden červeně, ale není podmínkou pro provedení jiných událostí. Důvod červeného označení této karty je uveden v kapitole 11.0.

7.2.3 Modrý text znamená, že událost *trvá do konce hry* (nebo do té doby, dokud není později jinou událostí zrušena). Jiný význam modrého textu může být, že událost souvisí s jinou déle trvající událostí (popsanou na jiné kartě), na kterou odkazuje.

7.2.4 Zelený text říká, že událost *trvá do konce aktuálního kola* (pokud není jiným způsobem před koncem kola zrušena).

7.2.5 Za déle trvající jsou považovány i některé jednorázové události, jejichž efekt se neprovádí v okamžiku zahrání karty, ale je odložen na později (např. události č. 54, 97). **Fialový text** říká, že uvedená jednorázová událost je odložena, dokud nenastane okamžik, kdy je možné efekt této události provést.

Karty s déle působícím efektem můžete pro připomínku položit přímo na herní plán, před hráče, na nějž má událost vliv, případně můžete k těmto účelům také využít číslované žetony událostí.

7.3 Události upravující operační hodnotu jiných karet

7.3.1 Některé události mění operační hodnotu později zahráných strategických karet. Tyto změny jsou kumulativní (pokud platí současně

více efektů událostí upravujících operační hodnoty karet, všechny se sčítají).

PŘÍKLAD: Komunista zahrál na začátku kola jako událost kartu č. 8 „Rozvážný politik“. V důsledku toho by měla být operační hodnota všech karet, které demokrat následně zahraje, snížena o 1 (na minimum 1). Nicméně demokrat v následujícím tahu zahraje jako událost kartu č. 58 „Znovuotevření rakousko-maďarských hranic“. Tato událost mu poskytuje bonus +1 k operační hodnotě všech karet, jejichž operační body budou využity v NDR. Navíc je demokrat napřed na stupnici náměstí Nebeského klidu a je na druhém políčku, kde mu bonus umožňuje hrát karty s operační hodnotou 1, jako by měly operační hodnotu 2 (viz 6.3.5):

1. Demokrat ve svém následujícím akčním tahu zahraje kartu č. 4 „Michnik“ (operační hodnota 1) jako operace typu umístění bodů podpory. Pokud je umístí pouze do NDR, upravená operační hodnota bude 2 (1 základní operační hodnota karty +1 bonus stupnice náměstí Nebeského klidu +1 bonus události č. 58 „Znovuotevření rakousko-maďarských hranic“ -1 postih události č. 8 „Rozvážný politik“). Demokrat umístí 2 BP do Lipska a ukončí svůj akční tah.

2. Ve svém dalším akčním tahu tohoto kola zahraje demokrat kartu č. 17 „Rozhovory u kulatého stolu“ (operační hodnota 3) jako operace typu ověření podpory mimo NDR. V tomto případě se aplikuje pouze postih události č. 8 „Rozvážný politik“. Demokrat dvakrát provede ověření podpory a k hodu může připočítat operační hodnotu karty sníženou uvedeným postihem na hodnotu 2.

7.3.2 Operační hodnota běžné strategické karty nesmí nikdy klesnout pod 1 bez ohledu na velikost jakéhokoliv postihu.

7.3.3 Efekty událostí upravující operační hodnotu karty vždy působí na konkrétního hráče a ten úpravu hodnoty nemůže žádným způsobem přenést na soupeře.

PŘÍKLAD: Komunista zahrál kartu č. 25 „Perestrojka“ jako událost, která poskytuje bonus +1 k operační hodnotě všech jeho následně zahráných strategických karet. Už dříve také provedl událost č. 8 „Rozvážný politik“, která dává postih -1 operační hodnotě všech karet zahráných demokratem. Nyní komunista zahraje kartu č. 27 „Konzumní způsob života“ s operační hodnotou 3, příslušející demokratovi jako operace. Rozhodne se provést operace dříve, než demokrat provede událost. S bonusem události č. 25 „Perestrojka“ může komunista umístit 4 body podpory (3+1). Nyní demokrat provede událost č. 27 „Konzumní způsob života“ - může odstranit jeden bod podpory komunisty z některého dělnického centra a potom může s využitím operační hodnoty karty provést v některém dělnickém centru těžce země jedno ověření podpory. Protože na demokrata díky déle trvající události č. 8 „Rozvážný politik“ působí postih -1 k operační hodnotě všech jeho karet, bude k hodu kostkou při ověření podpory přičítat pouze hodnotu 2 (3-1). Zde vidíte, že karta č. 27 měla pro komunistu upravenou operační hodnotu 4, zatímco pro demokrata jen 2.

7.4 Události umožňující provedení operací

7.4.1 Jestliže text některé z událostí říká, že hráč může provést operaci umístění bodů podpory nebo ověření podpory, pak je tato operace provedena stejným způsobem, jako by tato karta byla zahrána jako operace při zohlednění operační hodnoty této karty. Tyto operace

tedy rovněž podléhají všem omezením podle kapitoly 6.1 a události, které jakýmkoliv způsobem limitují umístování bodů podpory nebo operační hodnotu karty.

7.4.2 Pokud text události říká, že hráč může provést ověření podpory (i kolikrát tak může učinit - např. viz událost č. 96 „*Čínské řešení*“), jedná se také o operaci, která se provádí podle kapitoly 6.1.

7.4.3 Pokud text události nehovoří o provedení operace, ale nabádá k přímému umístění nebo odstranění bodů podpory (např. událost č. 16 „*Nomenklatura*“), pak se toto umístování respektive odstraňování BP řídí pouze textem události, nikoliv pravidly uvedenými v kapitole 6.1.

POZNÁMKA: Pro různé způsoby umístování žetonů BP uvádíme podrobnější vyjasnění pojmů, které se mohou vyskytnout v textech událostí.

PŘÍKLAD 1: „Umístíte 2 BP do centra“ znamená, že hráč přidá do daného centra svůj žeton BP v hodnotě 2.

PŘÍKLAD 2: „Umístíte po 1 BP do třech center“ znamená, že hráč umístí do každého z uvedených tří center svůj žeton BP v hodnotě 1. Celkově tedy umístuje 3 BP.

PŘÍKLAD 3: „Umístíte celkem 3 BP do dvou center“ znamená, že hráč má k dispozici celkem 3 BP a ty rozdělí podle svého uvážení do uvedených dvou center.

7.5 Události, které nelze zahrát

Jako operace lze vždy zahrát i kartu, jejíž událost je zakázaná jinou událostí nebo ji nelze s ohledem na situaci ve hře provést.

7.6 Zvláštní pravidla pro rumunské události

7.6.1 Ve hře jsou dvě karty s příslušností demokratické straně, jejichž události vyžadují podrobnější vysvětlení. Jsou to události č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“ a č. 97 „*Tyran uprchl*“. Tyto události představují počátek revolučních událostí v Rumunsku a útěk Eleny a Nicolae Ceaușescových vrtulníkem ze střechy budovy Ústředního výboru Komunistické strany Rumunska.

7.6.2 Pokud je karta č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“ zahrána jako událost, neprovede se ihned, ale demokrat tuto kartu položí před sebe na stůl, kde zůstane až do nejbližšího následujícího bodování Rumunska. Efekt události nastane v rámci měření sil, a to po rozdělení silových karet, ale dříve, než se vlastní měření sil zahájí. Podrobněji viz text na kartě.

7.6.3 Událost na kartě č. 97 „*Tyran uprchl*“ se provádí po provedení události č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“. Po zahrání jako událost se proto karta také položí na stůl a čeká se na následující bodování Rumunska. Při něm se postupuje tak, že v rámci měření sil se provede událost č. 54 podle předchozího odstavce, poté proběhne celé měření sil i vlastní bodování a následně se provede efekt události č. 97 podle textu na kartě. Až poté pak následuje další akční tah. Kartu č. 97 je ovšem možno vynést i před vnesením karty č. 54 a až při bodování Rumunska se zjistí, zda se její efekt vůbec může provést.

- Pokud je karta č. 97 zahrána jako událost až poté, co byl v rámci bodování Rumunska již vyřešen efekt události č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“, efekt události č. 97 nastane okamžitě (stejně jako při zahrání kterékoliv jiné běžné události).

- Pokud se při bodování Rumunska zjistí, že nebyla vynesena karta č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“, a její efekt se tak v rámci bodování (přesněji v rámci jeho měření sil) nebude provádět, efekt události č. 97 „*Tyran uprchl*“ vůbec nastat nemůže a karta se odhodí na odhazovací balíček.

7.6.4 Události č. 10 „*Kult osobnosti*“, č. 69 „*Systematizace*“, č. 41 „*Ceaușescu*“, č. 101 „*Elena*“ a č. 107 „*Masakr v Temešváru*“ nebudou mít žádný efekt, jestliže byla dříve provedena událost č. 97 „*Tyran uprchl*“. Pokud karta č. 97 byla jen vynesena a na provedení její události se teprve čeká, zmíněné rumunské události nejsou kartou č. 97 „*Tyran uprchl*“ nijak dotčeny.

PŘÍKLAD: Karty č. 54 „Dav se obrátil proti Ceaușescovi“ a č. 97 „Tyran uprchl“ leží na stole připraveny k vyřešení. Karta č. 95 „Bodování Rumunsko“ nebyla dosud zahrána. Komunista zahráje kartu č. 69 „Systematizace“ jako událost a v souladu s textem události zruší jedno rumunské centrum na mapě, vybere si například centrum rumunští spisovatelé.

7.6.5 Po provedení události č. 97 „*Tyran uprchl*“ vybere demokrat některé rumunské centrum, kde nemá žádnou podporu, a položí tam žeton „*Tyran uprchl*“. Do tohoto centra se snaží Nicolae Ceaușescu uprchnout. Pokud v některém následujícím tahu demokrat toto centrum ovládne, Ceaușescu je dopaden, demokrat odstraní žeton a okamžitě získává 2 VB. Pokud Ceaușescu nebude dopaden až do závěrečného bodování, 2 VB získá komunistka. Pokud v Rumunsku není k dispozici žádné centrum, kam by tyran mohl uprchnout (demokrat má v Rumunsku podporu v každém centru), demokrat získává 2 VB okamžitě.

„Historie trestá ty, kteří přicházejí příliš pozdě.“

- sovětský vůdce Michail Gorbačov v projevu k Erichu Honeckerovi, Berlín, 7. říjen 1989

8.0 MĚŘENÍ SIL

Událost bodovací karty se provede tak, že proběhne bodování příslušné země. To má dvě součásti. Nejprve dojde k měření sil, poté následuje vlastní bodování. Pro připomenutí ještě jednou zdůrazňujeme, že si bodovací kartu není možné podržet do dalšího kola – vždy je nutné ji zahrát v tom kole, ve kterém hráči přišla.

Při měření sil jde demokratickému hráči o to, aby v příslušné zemi byl s konečnou platností svržen komunistický režim. Pokud se mu to povede, získá vítězné body, jak je popsáno dále, a po následujícím vyhodnocení bodování země bude bodovací karta ze hry vyřazena. Tato země už bude ve hře bodována maximálně jednou - při závěrečném bodování (viz 10.4). Pokud však komunistka měření sil přečká u moci, získá vítězné body on. Svou moc v dané zemi si zatím udrží, ale všeho do času. Bodovací karta se po provedení bodování nevyřadí, odhodí se na odhazovací balíček a může znovu přijít do hry. Demokratické síly tak dostanou další šanci s režimem skoncovat! Pokud se však komunistovi podaří udržet si moc v některých zemích až do konce hry, získá za to navíc další prémiové vítězné body (viz 10.4.1).

Samotné měření sil je vlastně jakási přebíjená, ve které vítězí ten, kdo vydrží déle nést platné karty. Jeden z hráčů má iniciativu (říkáme mu útočník), nese silovou kartu dle své volby a soupeř (říkáme mu obránce) musí přiznat barvu – hrát kartu téže skupiny nebo vhodnou „žolíkovou“ kartu v souladu s pravidly, jak bude podrobně popsáno dále. Kdo v boji vytrvá déle, zvítězí.

Měření sil má následující fáze:

- 1. Rozdání silových karet:** Každý z hráčů dostane silové karty v počtu závislém na množství center, jež v příslušné zemi ovládá.
- 2. Zvýšení sázek:** Každý hráč může před zahájením měření sil jednou zvýšit sázku – k tomu musí odhodit 3 silové karty z ruky.
- 3. Vlastní souboj měření sil:** Souboj probíhá v sérii zdvihů, v každém z nich vynesou nejprve jednu kartu útočník, obránce kontruje kartou svojí. Zdvih uzavírá obvykle hod kostkou na převzetí iniciativy. Hraje se tak dlouho, dokud jeden z hráčů v měření sil nezvítězí.
- 4. Finální hody kostkami:** Po ukončení měření sil následují dva hody kostkami. Jedním určí poražený, kolik jeho bodů podpory bude odstraněno z herního plánu, druhým určí vítěz, kolik získá vítězných bodů.

Po ukončení a vyhodnocení měření sil proběhne bodování příslušné země v souladu s pravidly popsanými v kapitole 9.3. Podle jeho výsledku je na počítadle vítězných bodů upravena pozice ukazatele vítězných bodů.

POZNÁMKA: Podmínka dosažení automatického vítězství (10.1) se kontroluje vždy až po úplném dokončení všech fází měření sil.

Nyní k jednotlivým fázím měření sil podrobněji.

8.1 ROZDÁNÍ SILOVÝCH KARET

8.1.1 Všechny 52 silových karet se znovu míchá před zahájením každého měření sil. Po jeho skončení se všechny karty seberou, shromáždí do úplného balíčku a připraví k příštímu měření sil – nikdo si žádné silové karty nedrží či neschovává. Každý hráč dostane následující počet silových karet:

- 6 karet za první ovládané centrum v bodované zemi,
- po 2 kartách za každé další ovládané centrum v téže zemi.

Pokud hráč v bodované zemi neovládá žádné centrum, nedostane do měření sil žádnou silovou kartu!

8.1.2 Některé události (např. č. 17 „Rozhovory u kulatého stolu“, č. 72 „Vzpoula rolnické strany“ nebo č. 102 „Fronta národní spásy“) ovlivňují počet rozdáváných karet. Pokud v průběhu měření sil trvá efekt takové události, hráči musejí upravit počet rozdaných silových karet dříve, než si je prohlédnou.

PŘÍKLAD: Demokrat zahrál kartu bodování Polsko. V Polsku ovládá následující centra: centrum katolická církev, centrum polští spisovatelé, Wrocław a Krakov. Komunističtí ovládá Bydhošť a Varšavu. Karta události č. 17 „Rozhovory u kulatého stolu“ zahráná v jednom z předchozích akčních tahů leží na stole před demokratickým hráčem. Demokrat dostane za svá ovládaná centra 12 a komunističtí 8 silových karet. Díky působícímu efektu události č. 17 „Rozhovory u kulatého stolu“ si nyní demokrat vezme od komunističtí 2 silové karty, a to ještě dříve, než si je komunističtí prohlédl.

8.2 ZVÝŠENÍ SÁZEK

8.2.1 Nyní mohou oba hráči jednou zvýšit sázku. Jako první má tuto možnost hráč, který zahrál bodovací kartu, po něm pak i jeho soupeř.

8.2.2 Zvýšení sázky provede hráč tak, že odhodí 3 silové karty z ruky. Zvýšení sázky znamená, že při obou finálních hodech kostkami (ať už vítězem měření sil bude kterýkoliv z hráčů!) bude přičten bonus +1. Pokud zvýší sázku oba hráči, bude ke každému z obou finálních hodů přičten bonus +2!

PŘÍKLAD: Demokrat má v ruce 14 silových karet, komunističtí pouze 6. Demokrat si věří a rozhodne se zvýšit sázku - odhodí 3 silové karty. Komunističtí se rozhodne nic nenavyšovat a ušetřit tak silové karty raději do souboje.

8.3 VLASTNÍ SOUBOJ MĚŘENÍ SIL

8.3.1 Hráč, který zahrál bodovací kartu, má iniciativu v prvním zdvihu měření sil – je útočníkem.

PŘÍKLAD: Demokrat zahrál bodovací kartu č. 22 „Bodování Polsko“, má iniciativu v prvním zdvihu měření sil a rozhoduje se, kterou silovou kartu zahrájí jako první.

8.3.2 Jeden zdvih měření sil: Souboj měření sil se skládá ze série jednotlivých zdvihů. Každý zdvih se skládá z následujících kroků:

PRVNÍ KROK

Útočník musí vynést nějakou platnou silovou kartu. Nesmí pasovat. Pokud nemá žádnou kartu, kterou by mohl platně zahrát, prohrává měření sil. Následují finální hody kostkami (viz 8.4).

Útočník vynesou některou ze svých silových karet:

- Může to být jakákoliv skupinová karta („Masové protesty“, „Stávka“, „Demonstrace“ nebo „Petice“).
- Může také vynést kartu vůdce, pokud v bodované zemi ovládá alespoň jedno centrum téhož typu, jakého je karta vůdce. Učiní-li tak, musí jmenovat určitou skupinu. Dále se pokračuje stejně jako po zahrání skupinové karty.
- Může rovněž vynést jakoukoliv divokou silovou kartu (KROMĚ karty „Taktika selhala“). V takovém případě je zdvih ukončen, druhý a třetí krok se přeskočí, iniciativu přebere obránce, který v roli útočníka zahájí nový zdvih.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: Demokrat nemá žádnou divokou kartu. Nejvíce skupinových karet v ruce má od skupiny „Demonstrace“ - 4. Rozhodne se zahrát nejsilnější z nich – kartu o síle 6.

DRUHÝ KROK

Obránce musí kontrovat svojí kartou:

- Může zahrát skupinovou kartu, ale musí přiznat barvu – karta musí být téže skupiny, jakou vynesl (nebo při vynesení karty vůdce jmenoval) útočník.
- Místo ní může také hrát kartu vůdce, rovněž ovšem pouze v případě, že v bodované zemi ovládá alespoň jedno centrum téhož typu, jakého je karta vůdce.

PŘÍKLAD: Komunističtí ovládá polské centrum komunistické elity v Bydhošti a polské dělnické centrum v Lodži. Mohl by tedy v souboji

použít kartu *komunistického vůdce* a kartu *dělnického vůdce*. Nemůže ale použít kartu *náboženského vůdce*, protože neovládá *polské centrum katolické církve* (případně *ovládání centra katolické církve v jiné zemi nemá v této situaci význam*).

- Obránce může také kontrovat divokou kartou „*Taktika selhala*“. V takovémto případě po celý zbytek tohoto měření sil nesmí už žádný z hráčů hrát skupinové karty té skupiny, kterou vynesl (nebo jmenoval) útočník. Zdvih je ukončen, třetí krok se přeskočí, iniciativa zůstane útočnickovi, který zahájí nový zdvih. Jinou divokou kartou obránce kontrovat nesmí.

Pokud obránce v druhém kroku nechce nebo nemůže platně zahrát žádnou silovou kartu, měření sil je u konce, vítězem je útočník a následují finální hody kostkami (8.4).

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Komunista má v ruce skupinovou kartu „Demonstrace“ a kartu komunistického vůdce, kterou by mohl zahrát. Má sice ještě kartu vůdce – intelektuál, ale tu zahrát nemůže, protože neovládá centrum polských spisovatelů. Rozhodne se ušetřit kartu komunistického vůdce na později a zahraje skupinovou kartu „Demonstrace“, jak odpovídá kartě nesené demokratem v roli útočníka.*

TŘETÍ KROK

Obránce hodí kostkou na převzetí iniciativy (neplést s finálními hody kostkami):

- Aby v dalším zdvihu převzal iniciativu a stal se útočníkem, musí být výsledek hodu stejný nebo vyšší, než je síla karty, kterou vynesl útočník.
- Pokud se obránci hod podaří, přebírá pro následující zdvih iniciativu a stává se útočníkem. V opačném případě zůstává iniciativa stávajícímu útočnickovi a role se nemění.
- Všechny skupinové karty „*Masové protesty*“ mají sílu 1. Pokud útočník vynesl tuto kartu, není ani třeba házet kostkou na převzetí iniciativy. Hod je automaticky úspěšný, obránce přebírá iniciativu a stává se útočníkem v následujícím zdvihu.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Demokrat vynesl kartu „Demonstrace“ o síle 6. Aby mohl komunista převzít iniciativu, musel by ve třetím kroku hodit 6. To se mu však nepodaří, hodí jen 2. Demokratovi zůstává iniciativa a může začít další zdvih vyneslím další karty.*

Obránce se v třetím kroku nesmí vzdát hodu kostkou na převzetí iniciativy.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Komunista neuspěl při hodu na převzetí iniciativy, útočníkem tedy zůstal demokrat. Musí vynést další silovou kartu, protože má v ruce ještě použitelné karty. Vynese opět kartu skupiny „Demonstrace“. Komunista se rozhodne další měření sil vzdát. Mohl by sice zahrát kartu komunistického vůdce, ale má obavu, že demokrat má ještě v ruce kartu skupiny „Masové protesty“, proti níž by byl již bezmocný, a taková prohra by pro něj byla ještě bolestnější (viz bonusy k finálním hodům kostkami v následujícím odstavci). V měření sil v Polsku zvítězil demokrat!*

Všechny karty zahrané v rámci měření sil zůstávají na stole – každý hráč si je může kdykoliv prohlédnout.

8.4 FINÁLNÍ HODY KOSTKAMI

8.4.1 Jakmile je rozhodnuto o vítězi měření sil, následují dva finální hody kostkami. Prvním hodem určí poražený, kolik bodů podpory v bodované zemi ztratí. Druhým hodem určí vítěz, kolik vítězných bodů získá. Pokud je vítězem demokratický hráč, druhý hod zároveň rozhodne, zda bude v bodované zemi definitivně svržen komunismus. K výsledkům hodů mohou být ještě přičteny následující modifikátory:

- Pokud vítěz v měření sil ve vítězném zdvihu použil kartu skupiny „*Petice*“ nebo ji jmenoval po zahrání karty vůdce, od výsledku obou finálních hodů se odečte 2.
- Pokud vítěz v měření sil ve vítězném zdvihu použil kartu skupiny „*Masové protesty*“ nebo ji jmenoval po zahrání karty vůdce, k výsledku obou finálních hodů se přičte 2.
- Za každé zvýšení sázek (8.2) se k výsledku obou hodů přičte 1 (i když hráč, jenž zvýšil sázky, měření sil prohrál).
- Pokud v měření sil zvítězil demokratický hráč a zároveň platí efekt události č. 62 „*Jakovlev radí Gorbačovovi*“, k výsledku obou hodů se ještě přičte 1.

8.4.2 První hod na ztrátu podpory: Porážený hodí kostkou a výsledek hodu upraví výše uvedenými modifikátory. Podle upraveného výsledku odečte z tabulky měření sil na herním plánu, kolik svých bodů podpory musí odstranit z bodované země. Porážený sám rozhodne, odkud je odstraní. Pokud má odstranit více bodů podpory, než jich v bodované zemi má, odstraní všechny a zbytek je mu odpuštěn.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Komunista prohrál měření sil v Polsku. Při finálním hodu na ztrátu podpory mu na kostce padne 1. Jelikož ve vítězném zdvihu použil demokrat skupiny „Demonstrace“ a efekt události č. 62 není aktuálně v platnosti, přičte se pouze bonus +1 za zvýšení sázek demokratem. Upravený výsledek hodu je tedy 2. Podle tabulky měření sil musí komunista odstranit z Polska 1 bod podpory. Vzhledem k tomu, že Varšava je klíčové centrum, odstraní žeton podpory raději z Bydhoště.*

8.4.3 Druhý hod na zisk vítězných bodů: Vítěz hodí kostkou a výsledek hodu upraví výše uvedenými modifikátory. Podle upraveného výsledku hodu také odečte z tabulky měření sil na herním plánu, kolik vítězných bodů získá jako odměnu za vítězství v souboji měření sil.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Vítězný demokrat hází kostkou na zisk vítězných bodů. Padne 3. Díky zvýšení sázek je upravený výsledek hodu 4. Podle tabulky měření sil získá demokrat 2 vítězné body.*

8.4.4 Svržení komunistického režimu: Jestliže demokratický hráč zvítězí v měření sil a zároveň upravený výsledek jeho hodu na zisk vítězných bodů je **4 a více**, komunisté v bodované zemi definitivně ztrácejí moc. Položte libovolný modrý žeton podpory vedle bodovací tabulky příslušné země a její bodovací kartu trvale vyřaďte ze hry. Žeton slouží jen jako trvalá připomínka vítězství demokracie v dané zemi a jeho hodnota nemá žádný význam. Pokud demokrat sice zvítězil v měření sil, ale upravený výsledek jeho hodu na zisk vítězných bodů je **menší než 4**, nebo pokud v měření sil zvítězil komunista, v dané zemi u moci nadále zůstávají komunisté a bodovací karta putuje jen do odhazovacího balíčku. Demokratické síly si musejí počkat na příští pokus.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍKLADU: *Upravený výsledek hodu demokrata*

na zisk vítězných bodů je 4. *Komunismus padl a Polsko se stalo demokratickou zemí! Demokratický hráč si může připít na vítězství demokracie v Polsku.*

8.4.5 Komunisté se dobrovolně vzdají moci: Pokud upravený výsledek hodů demokrata na zisk vítězných bodů nestačí k tomu, aby komunismus v bodované zemi padl, může se komunistický hráč v příslušné zemi vzdát moci dobrovolně. Nezíská však žádné vítězné body za udržení moci (viz následující odstavec). Vedle bodovací tabulky příslušné země na herním plánu položte libovolný modrý žeton podpory a bodovací kartu země vyřadte ze hry. Žeton opět slouží jen jako trvalá připomínka vítězství demokracie v dané zemi, jeho hodnota nemá žádný význam.

„Tvá vláda, lide, se k tobě navrátila.“

*- závěr novoročního projevu československého prezidenta
Václava Havla, 1. leden 1990*

8.4.6 Vítězné body za udržení se u moci: Pokud komunisté zůstali v bodované zemi u moci, bodovací karta zůstává ve hře a je odložena na odhazovací balíček. Komunista získá jako bonus tolik VB, kolik je číslo významnosti příslušné země vynásobené dosavadním počtem přestálých měření sil v dané zemi.

- Číslo významnosti příslušné země je uvedeno v dolní části její bodovací tabulky na herním plánu.
- Abyste si udrželi přehled, kolikrát v zemi již měření sil probíhalo, umístěte v případě udržení se komunistů u moci na políčko s hvězdou vedle bodovací tabulky země červený žeton podpory o hodnotě 1. Pokud během příštího bodování dané země opět zůstanou komunisté u moci, nahraďte tento žeton žetonem o hodnotě 2. Při každém dalším bodování zvyšujte hodnotu tohoto žetonu vždy o jedna, dokud moc v dané zemi nepřevzme demokratický hráč. Hodnota na tomto žetonu udává, jakým číslem máte násobit číslo významnosti země při určení bonusu VB komunistického hráče za udržení se u moci.

PŘÍKLAD: Číslo významnosti Polska je 3. Během prvního úspěšného přečkání měření sil získá komunista 3 VB, během druhého 6 VB a během třetího bodování 9 VB.

8.4.7 Demokratické síly u moci: Demokrat na rozdíl od komunisty nezískává nikdy bonus VB za převzetí moci v bodované zemi. Vítězné body v množství odečteném z tabulky na herním plánu již (za vítězství v měření sil) získal. Jak už bylo uvedeno, po převzetí moci demokratickým hráčem je bodovací karta země vyřazena ze hry.

8.5 Bodování

Po vyhodnocení měření sil je druhou částí efektu bodovací karty bodování dané země - přidělení vítězných bodů podle toho, jakou má každý hráč momentální podporu v bodované zemi. Postup bodování je podrobně popsán v následující kapitole (9.0).

9.0 BODOVÁNÍ ZEMĚ

9.1 Obecná pravidla

Bodování země ukáže, jak dobře si hráč v bodované zemi vedl a kolika vítěznými body bude za to odměněn. Země je bodována ve dvou případech:

1. vždy jako druhá část efektu zahrané bodovací karty,

2. během závěrečného bodování (10.4).

9.2 Vyjasnění pojmů

Hráč může v příslušné zemi dosáhnout následujících úrovní podpory:

Přítomnost: Hráč je v bodované zemi **přítomen**, pokud tam ovládá alespoň jedno centrum.

Dominance: Hráč má v bodované zemi **dominanci**, pokud tam ovládá více center celkem, a zároveň více klíčových center než soupeř. V bodované zemi musí také ovládat nejméně jedno běžné centrum.

Kontrola: Hráč **kontroluje** bodovanou zemi, jestliže tam ovládá více center celkem než soupeř, a zároveň ovládá všechna klíčová centra. Ovládání alespoň jednoho běžného centra není v tomto případě potřeba.

9.3 Průběh bodování země

9.3.1 Dosažené body za různé úrovně se nikdy nesčítají. Pokud je hráč v bodované zemi přítomen nebo dosáhl dominance či kontroly, získá vítězné body pouze za nejvyšší úroveň, které dosáhl, a to podle bodovací tabulky země na herním plánu (je též uvedena na bodovací kartě).

PŘÍKLAD: Komunista dosáhl v Rumunsku dominance. Obdrží tedy 4 VB za dominanci. 2 VB navíc za přítomnost však nedostane - vítězné body za různé úrovně se nesčítají, jsou přidělovány pouze za nejvyšší dosaženou úroveň podpory.

9.3.2 Oba hráči navíc obdrží po 1 VB za každé klíčové centrum, které v bodované zemi ovládají.

9.3.3 Každý hráč si sečte všechny vítězné body získané z bodované země a na počítadlo vítězných bodů je pak zanesen čistý rozdíl vítězných bodů obou hráčů.

PŘÍKLAD: Komunista zahraje bodovací kartu č. 22 „Bodování Polsko“. Ovládá Varšavu, zatímco demokrat ovládá centrum katolická církev v Polsku, centrum polští spisovatelé, Wrocław a Krakov. Z těchto center jsou klíčovými centry pouze Varšava, Wrocław a Krakov. Demokrat ovládá celkově více center a současně více klíčových center než komunista. Protože současně ovládá alespoň jedno běžné centrum, získává 6 VB bodů za dominanci v Polsku a navíc 2 VB za dvě klíčová centra. Demokrat má ještě v klíčovém Gdaňsku 1 bod podpory, ale protože toto centrum neovládá, nemůže za něj dostat žádný vítězný bod. Komunista obdrží 3 VB za přítomnost v Polsku a 1 VB za ovládanou klíčovou Varšavu. Po sečtení vítězných bodů má demokrat 8 VB a komunista 4 VB. Vítězné body komunisty se odečtou od vítězných bodů demokrata (8-4 = 4) a žeton VB na počítadle se posune o 4 políčka směrem k vítězství demokrata.

10.0 KONEC HRY

Konec hry může nastat čtyřmi způsoby:

10.1 Automatické vítězství

V okamžiku, kdy některý hráč dosáhne 20 VB, hra končí a tento hráč se stává vítězem.

- Automatického vítězství nelze dosáhnout v průběhu měření sil. Podmínky automatického vítězství se v tomto případě kontrolují až po úplném dokončení měření sil a provedení bodování příslušné země.
- Automatické vítězství se neuplatňuje během závěrečného bodování.

10.2 Zakázané držení bodovací karty

Jestliže má hráč v ruce během fáze ukázaní držených karet soupeři bodovací kartu (4.5.4), pak okamžitě prohrává hru a vítězem je jeho protihráč. Pokud takovou kartu drží během této kontroly oba hráči, pak hra okamžitě končí remízou.

“I’ve been looking for freedom.”

- píseň „Hledání svobody“, herec a zpěvák David Hasselhoff, živě u Berlínské zdi, 31. prosinec 1990

10.3 Oslava Nového roku

Pokud v některém kole provede komunista událost č. 104 „*Oslava Nového roku*“, hra na konci tohoto kola končí, aniž by proběhlo závěrečné bodování.

- Demokrat může v tomto případě ještě před koncem hry vyvolat měření sil v jedné zemi, kde jsou komunisté dosud u moci. Pokud se tak demokrat rozhodne, měření sil i následující bodování země proběhnou stejným způsobem, jako by byla zahrána příslušná bodovací karta.
- Měření sil zahajuje jako útočník demokrat (má iniciativu v prvním zdvihu).
- Pokud demokrat zvolí Rumunsko a karta události č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“ byla již vynesena, ale její událost nebyla ještě provedena (příslušné bodování Rumunska dosud neproběhlo), stane se tak nyní. Případně zahráná, ale dosud neprovedená událost č. 97 „*Tyran uprchl*“ provedena už nebude, protože hra okamžitě po bodování končí.
- Po ukončení tohoto mimořádného bodování hra končí. Vítězem je aktuálně vedoucí hráč, a to za stejných podmínek jako na konci závěrečného bodování (10.4.3).

10.4 Závěrečné bodování

10.4.1 Pokud žádná ze stran nedosáhne před koncem 10. kola automatického vítězství a hra neskončí ani oslavou Nového roku podle předchozího odstavce, na konci 10. kola proběhne v každé zemi bodování podle pravidel pro bodování země (9.0). Při tom neproběhne už žádné měření sil a komunista už nezíská žádné vítězné body za udržení se u moci. Nicméně komunistický hráč získá prémiové VB za počet zemí, ve kterých je aktuálně stále ještě u moci:

Počet zemí	Prémiové VB
1	4
2	8
3	12
4	16
5	20
6	24

10.4.2 Dosažení 20 VB v průběhu závěrečného bodování jednotlivých zemí neznamená automatické vítězství. Je třeba bodování dokončit

celé – ve všech zemích na herním plánu.

10.4.3 Jakmile na konci 10. kola proběhlo bodování ve všech zemích a komunista případně získal prémiové vítězné body, stává se vítězem hráč, na jehož straně počítadla se nachází ukazatel VB. Pokud se ukazatel VB nachází na poli 0 počítadla, končí hra remízou.

11.0 VYSVĚTLENÍ EFEKTU NĚKTERÝCH KARET

Karta č. 5 „Generální stávka“: Po provedení této události musí komunista v každém svém následujícím akčním tahu provádět jeden pokus o ukončení stávky (podle postupu uvedeném v textu na kartě). Efekt působí tak dlouho, dokud se komunistovi nepodaří stávku ukončit. Místo pokusu o ukončení stávky může komunista zahrát bodovací kartu, kdy bodování proběhne normálně. Zahrání bodovací karty však stávku neukončuje a v dalším svém tahu musí buď zahrát znovu bodovací kartu, nebo se musí pokusit ukončit stávku. Provádě-li pokus o ukončení stávky, nic dalšího ve svém tahu dělat nemůže (nehraje žádnou běžnou kartu žádným způsobem). Normální hru obnoví komunista až v tahu následujícím po tom, v němž se mu stávku podařilo ukončit. Pokud už nemá žádné vhodné karty, které by mohl při pokusu odhodit, ani žádné karty bodovací, po zbytek kola nemůže dělat nic a také v následujícím kole s nově rozdanými kartami musí pokračovat v pokusech o ukončení stávky (nebo hraní bodovacích karet).

Karta č. 9 „Zed“: Efekt této události není zrušen ani tehdy, pokud později dojde k provedení události č. 86 „*Strhněte tu zed!*“ a demokratovi se úspěšně podaří zed strhnout. Pokud však byla nejprve zed úspěšně stržena, pak následně tuto událost již provést nelze.

Karta č. 13 „Stasi“: Jestliže se demokrat v době působení efektu této události rozhodne zahrát kartu č. 21 „*Společný evropský dům*“ jako událost (tedy společně s jinou kartou komunistovy příslušnosti), ukáže komunistovi tuto jinou kartu (neukazuje kartu č. 21 „*Společný evropský dům*“). Pokud ukáže kartu č. 21 „*Společný evropský dům*“, musí ji pak zahrát jako operace.

Karta č. 15 „Honecker“: Je-li efekt události v platnosti a následně v pozdějším akčním tahu téhož kola dojde k provedení události č. 83 „*Modrow*“, zůstane již efekt karty č. 15 v platnosti i nadále – komunista bude stále mít v příslušném kole k dispozici o jeden akční tah navíc.

Karta č. 17 „Rozhovory u kulatého stolu“: 2 silové karty, které si vzal od komunisty, si demokrat přidá k ostatním svým silovým kartám, jež mu byly rozdaný.

Karta č. 20 „Německé marky“: Pokud demokrat nemá v ruce ani jednu běžnou kartu, pak událost byla provedena, ale nemá žádný efekt. Kartu poté vyřadíte ze hry.

Karta č. 21 „Společný evropský dům“: Zahrát tuto kartu jako událost znamená, že vlastně zahrajete jinou svou kartu soupeřovy příslušnosti jako operace, aniž by se soupeřova událost prováděla. Viz také vysvětlení ke kartám č. 13 „*Stasi*“ a č. 71 „*Polibek smrti*“.

Karta č. 26 „Helsinský závěrečný akt“: Název této karty je zvýrazněn červeně, přestože tato událost není podmínkou pro zahrání jiných

událostí. Je tomu tak pouze pro potřeby události č. 46 „*Good bye, Lenin!*“, kdy komunista musí ukázat všechny červeně zvýrazněné karty, které má v ruce (takže i tuto kartu č. 26 „*Helsinský závěrečný akt*“), a demokrat si jednu z nich může vybrat a zahrát jako událost nebo jako operace.

Karta č. 30 „*Slzný plyn*“: Událost je provedena až při operaci ověření podpory ve studentském centru. Na ověření podpory v centru jiného typu nemá tato událost žádný vliv.

Karta č. 44 „*Inflace*“: O odhození karty rozhoduje soupeř až po odstranění BP, avšak dříve, než aktivní hráč určí centrum, ve kterém chce provést ověření podpory.

Karta č. 46 „*Good bye, Lenin!*“: Po provedení události je karta č. 46 „*Good bye, Lenin!*“ vyřazena ze hry bez ohledu na to, zda demokrat zahrál soupeřovu červenou kartu jako událost nebo jako operace, a dokonce i tehdy, pokud komunista žádnou takovou kartu v ruce neměl.

Karta č. 51 „*Oslavy 40. výročí*“: Komunista získává 1 VB bez ohledu na to, zda má nebo nemá aktuálně více VB než demokrat, ale při určení počtu BP k umístění musí mít více VB před provedením této události.

Karta č. 54 „*Dav se obrátil proti Ceaușescovi*“: Kartu vyloží demokrat před sebe na stůl. Při nejbližším následujícím měření sil v Rumunsku si po rozdělení silových karet dobere demokrat jiných 15 silových karet. Zjistí, kolik je mezi nimi skupinových karet „*Masové protesty*“, a provede v Rumunsku jeden mimořádný akční tah jako operace za použití operační hodnoty rovnající se trojnásobku tohoto počtu karet „*Masové protesty*“. Poté 15 dobraných silových karet zase odhodí, načež se pokračuje v přerušném měření sil normálně dál.

Karta č. 58 „*Znovuotevření rakousko-maďarských hranic*“: Pokud platí efekt této události a demokrat provádí operace ověření podpory (6.2), musí už při první z nich oznámit, že hodlá tento bonus využít a že i druhou operaci provede v NDR. Nemůže si to rozmyslet až podle výsledku první operace.

Karta č. 62 „*Jakovlev radí Gorbačovovi*“: Karta je vyřazena ze hry po nejbližším následujícím měření sil bez ohledu na to, kdo v něm zvítězil.

Karta č. 67 „*Rehabilitace reformátora*“: Můžete si vybrat i kartu soupeřovy příslušnosti, který tak bude provádět svou událost. Za určitých okolností může být výhodné, že soupeř provádí událost s hvězdičkou nemající v daném okamžiku žádný efekt a karta je následně ze hry vyřazena.

Karta č. 69 „*Systematizace*“: Komunista může zrušit i centrum Bukurešť. V tom případě komunistické body podpory nelze z Bukurešti nikam přemístit a jsou definitivně ztraceny.

Karta č. 70 „*Securitate*“: Od okamžiku, kdy oba hráči obdrží silové karty pro aktuální měření sil, musí je demokrat hrát celé s odkrytými kartami.

Karta č. 71 „*Polibek smrti*“: Pokud je odhozená karta neutrální, událost na odhozené kartě se provádí, jako by ji zahrál demokrat. Pokud je odhozena karta č. 21 „*Společný evropský dům*“, její událost nelze provést, protože ji nelze hrát samostatně. Viz také vysvětlení ke

kartě č. 21 „*Společný evropský dům*“.

Karta č. 72 „*Vzpoura rolnické strany*“: Demokrat musí ovládat nějaké rolnické centrum v zemi, kde měření sil probíhá. Po ukončení tohoto měření sil je karta vyřazena bez ohledu na to, zda demokrat mohl či nemohl její efekt využít.

Karta č. 73 „*László Tőkés*“: Cílem operací musejí být centra v Rumunsku, ať už se demokrat rozhodne pro operace ověření podpory, nebo umístění BP.

Karta č. 76 „*Schůzka členů Varšavské smlouvy*“: Bonus +2 se přičítá navíc k operační hodnotě karty. Pokud se komunista rozhodne pro ověření podpory, má k dispozici 4 OB (operační hodnota karty 2 + 2 uvedený bonus) při obou operacích ověření podpory.

Karta č. 77 „*Samizdat*“: Pokud demokrat odloží do dalšího kola bodovací kartu, neprohrává hru, protože bodovací karta odložená pomocí této události se nepočítá jako držená.

„Pokud by došlo ke svržení Gorbačova, pak naše velká vidina demokracie ve východní Evropě zmizí spolu s ním.“

*- předsedkyně britské vlády Margaret Thatcherová
prezidentu Georgi Bushovi, 18. listopad 1989*

12.0 STUPNICE STABILITY SSSR

12.1 Na začátku hry je Sovětský svaz stabilní velmocí. Avšak v průběhu hry lid pobaltských republik (Litvy, Lotyšska a Estonska) díky některým provedeným událostem zahájí proces odtržení se od Sovětského svazu.

12.2 Po provedení události č. 33 „*Sajūdis*“ posuňte ukazatel stability SSSR na odpovídající políčko stupnice. Demokrat obdrží **1 VB**.

12.3 Po provedení události č. 81 „*Baltský řetěz*“ posuňte ukazatel stability SSSR na odpovídající políčko stupnice, demokrat obdrží **3 VB**.

12.4 Po provedení události č. 84 „*Odtržení pobaltských republik*“ posuňte ukazatel stability SSSR na odpovídající políčko stupnice. Od tohoto okamžiku již nelze provést událost č. 14 „*Gorbačov okouzluje západ*“. Demokrat obdrží **5 VB**.

12.5 Po provedení události č. 109 „*Kremelský puč*“ posuňte ukazatel stability SSSR na odpovídající políčko stupnice. Komunista obdrží **3 VB**.

12.6 Všechny tyto bonusy najdete přímo na stupnici stability SSSR na herním plánu i na kartách těchto událostí.

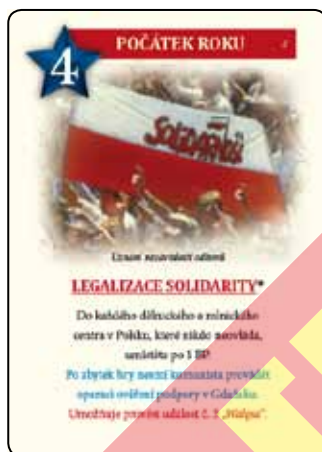
HISTORICKÝ PŘEHLED UDÁLOSTÍ NA KARTÁCH

1. DĚDICTVÍ STANNÉHO PRÁVA

Nepokoje na přelomu 70. a 80. let zvládli polští komunisté nakonec úspěšně, byť jen za cenu vyhlášení stanného práva v prosinci 1981. Útok na vedení Solidarity byl pečlivě naplánován a bezchybně proveden. Solidarita nebyla vůbec připravena na masové zatýkání a přišla téměř o všechny finanční prostředky, tiskoviny a vysílací zařízení. Na druhou stranu stanné právo znamenalo pro komunisty také velké ponížení. Nikdy v minulosti nebyla strana tak slabá, že by musela přímo předat moc armádě.

2. LEGALIZACE SOLIDARITY

Wojciech Jaruzelski byl v roce 1989 nejsilnějším komunistickým vůdcem ve východní Evropě a jediným východoevropským představitelem, který měl důvěru Michaila Gorbačova. Díky svému osobnímu přátelství s Gorbačovem si mohl dovolit pokračovat ve snaze o legalizaci odborové organizace Solidarity, jejíž aktivity byly potlačeny vyhlášením stanného práva. V lednu 1989 Jaruzelski navrhl vládě zahájit rozhovory s představiteli Solidarity. Cílem rozhovorů bylo stanovení podmínek, za kterých bude odborové hnutí Solidarity legalizováno. Většina členů ústředního výboru PSDS byla proti. Nicméně Jaruzelski stranu postavil před ultimátum: buď bude Solidarity uznána, nebo on odstoupí. Zastánci tvrdé linie v ústředním výboru se zalekli a ustoupili. Solidarity o několik dní později souhlasila se zahájením rozhovorů s režimem, které označila jako „zásadní krok směrem k sociálnímu dialogu“. Vedení Solidarity nemělo příliš na výběr. Solidarity potřebovala tento dialog, aby si zachovala tvář hlavní opoziční síly proti režimu. Stávky z dubna a srpna 1988 organizovali totiž především mladší dělníci, kteří nebyli vázáni loajalitou ke starým hrdinům odborového hnutí z let 1980-81. Rozhovory nakonec vedly k uznání Solidarity jako nezávislé odborové organizace a později k volbám, které přivedly Solidarity k moci. Jaruzelskému se zhroutil jeho sen stát se polským Gorbačovem. Jeho ochota riskovat svou pozici kvůli jednání se Solidarity byla rychle zapomenuta a v myslích Poláků zůstane navždy symbolem stanného práva.

3. WAŁĘSA

Lech Wałęsa patřil v roce 1989 k nejvýznamnějším opozičním vůdcům Polska. Vyučený elektrikář vedl v roce 1980 v Leninových loděnicích v Gdaňsku stávky, při kterých bylo založeno hnutí Solidarity. Svým sebevědomým vystupováním si dokázal získat sympatie širokých vrstev obyvatelstva. Ačkoli neměl vyšší vzdělání, byl výborným řečníkem. Jako manuálně pracující člověk neměl intelektuály příliš v lásce, na druhou stranu však s nimi dokázal spolupracovat, a právě spojení dělníků s intelektuály vedlo ke konci komunismu v Polsku. Po roce 1989 se Wałęsa stal jedním z nejhlasitějších zastánců lustrací a stíhání bývalých komunistů za zločiny spáchané během stanného práva. To ho přivedlo do přímé opozice vůči příteli a tehdejšímu předsedovi vlády Tadeuszi Mazowieckému, který chtěl udělat „tlustou

čáru“ za komunistickou érou Polska. V prezidentských volbách roku 1990 Wałęsa Mazowieckého porazil. Od té doby však jeho popularita postupně klesala. Přesto ale zůstává jednou z velkých postav druhé poloviny 20. století.

4. MICHNIK

Polští demokraté měli jednoduchý recept na úspěch v sociální revoluci: širokou podporu dělnických vrstev a silné vůdce z řad inteligence. Mezi ně patřil například Jacek Kuroń, Bronislaw Geremek, Tadeusz Mazowiecki a Adam Michnik. Michnik byl členem KOR (Komitet Obrony Robotników - Výbor na ochranu pracujících), vzniklého po přijetí Helsinských dohod. Výbor vznikl na obranu dělníků uvězněných během stávek v roce 1976. Jako poradce Solidarity byl krátce po vyhlášení stanného práva zatčen a počátek 80. let strávil ve vězení. V důsledku dohody u kulatého stolu mohl Michnik začít vydávat volební noviny "Gazeta Wyborcza", které se staly druhým největším periodikem v Polsku. Jeho eseje "Váš prezident, náš předseda vlády" je přičítán velký podíl na dosažení dohody, jež umožnila Solidaritě v srpnu 1989 sestavit po mnoha letech první nekomunistickou vládu v zemi.

5. GENERÁLNÍ STÁVKA

Ze všech revolučních metod protestů byla generální stávka považována za nejrizikovější jak pro režim, tak pro opoziční hnutí. Stávka byla zkouškou podpory demokratické revoluce dělnickou třídou. Vůdci opozice se velmi často báli stávku vyvolat. Slabou účastí by riskovali zjištění, že revoluci prosazuje pouze inteligence a studenti, zatímco dělnická třída dál podporuje režim. Pro komunistické režimy, čelící ekonomické krizi, byla dlouhodobá, široce podporovaná stávka existenční hrozbou, a navíc popírala jejich tvrzení, že strana je předvojem dělnické třídy.

6. PŘEDVEDEN K VÝSLECHU

Všechny země Varšavské smlouvy měly bezpečnostní služby, které dohlížely na vlastní občany. Dvě z nich hrály důležitou roli v událostech roku 1989, a mají proto ve hře své vlastní karty. Jde o východoněmeckou Stasi a rumunskou Securitate. Všechny tyto karty představují perzekuce, kterým byli disidenti každodenně vystavováni.

7. STÁTEM OVLÁDANÁ MÉDIA

Kontrola sdělovacích prostředků byla pro udržení komunistických režimů klíčová. Úroveň propagandy se v různých státech východní Evropy velmi lišila. Obecně lze říci, že polský tisk byl nejsvobodnější, zatímco rumunský tisk nebyl ničím jiným než nástrojem propagandy. V Rumunsku byla kontrola tisku tak přísná, že každý psací stroj musel být registrován a stát měl k dispozici vzorek jeho písma. V případě jakékoli petice nebo samizdatu kritického vůči režimu mohl být příslušný zdroj dohledán.

8. ROZVÁŽNÝ POLITIK

George Bush st. byl velmi prozíravý politik. Jeho rozvážnost mu dobře posloužila v roce 1989. Bush osobními vzkazy a telefonáty rozvíjel vztahy se zahraničními vůdci. Velmi úzce spolupracoval s Helmutem Kohlem, zejména při rozhovorech „2 plus 4“ týkajících se sjednocení Německa. Také osobní pouto vzniklé mezi ministrem zahraničních věcí USA Bakerem a ministrem zahraničních věcí SSSR Ševardnadzem přispělo k ukončení studené války. Bush se velkou měrou zasadil o skutečnost, že sjednocení Německa probíhalo bez přehnaných oslav. Tato zdrženlivost měla ochránit Gorbačova před útokem zastánců tvrdé linie v Kremlu. Účinky této karty představují ve hře opatrnost obou stran.

9. ZEĎ

Od vzniku NDR v roce 1949 až do vzniku Berlínské zdi v roce 1961 uprchlo z východního Německa přes 20% populace, a to nejčastěji přes Západní Berlín. Nejhorší bylo, že se jednalo především o studenty, intelektuály a mladé dělníky, kteří doma zanechávali stárnoucí obyvatelstvo. Po výstavbě Berlínské zdi se lidé téměř okamžitě pokoušeli o její překonání – snažili se ji přelézt, přebíhali, kopali tunely, a dokonce se snažili zeď přeletět pomocí podomácku vyrobených balónů. Vojáci pohraniční stráža a tzv. zelené barety měly rozkaz „střílet a zabít“. Usmrtili přibližně 200 občanů NDR a jiných zemí, pokoušejících se přeběhnout na Západ.

10. KULT OSOBNOSTI

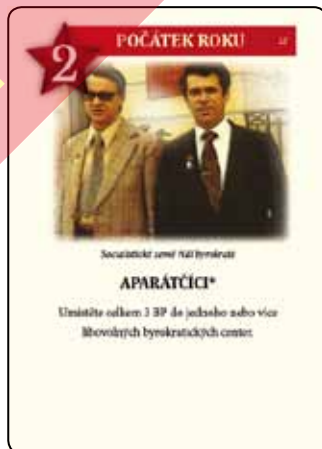
Kult osobnosti rumunského vůdce Nicolae Ceaușesca byl velmi pečlivě udržován. Když se Ceaușescu vracel ze zahraničních cest, vítaly jej na letišti davy lidí navezených autobusy. V každém novinovém článku, který Ceaușesca citoval, se nesměla objevit žádná jiná jména. Fotografie musely být tištěny s červeným pozadím, aby lidem připomínaly, kdo je vůdcem rumunské revoluce. Kdykoliv měl „velký dirigent“ proslov, ovace davu byly ještě umocněny reproduktory. Dav mu provolával slávu hesly „Ceaușescu a lid!“, a zatímco lidé drželi nad hlavou transparenty, vše řídila a monitorovala tajná služba Securitate.

11. ZATČENÍ DISIDENTA

Bušení obušky na dveře disidenti z východní Evropy dobře znali. Mnoho odpůrců režimu strávilo ve vězení několik let. V únoru 1989 byl na základě obvinění z výtržnictví a za účast na demonstracích při tzv. Palachově týdnu zatčen český dramatik Václav Havel. Ve vězení strávil asi měsíc a naposledy byl zatčen 27. 10. 1989. Osvobodily jej listopadové události v Československu.

12. APARÁTČÍCI

Ve hře 1989: ÚSVIT SVOBODY je komunistický aparát rozdělen do dvou skupin: komunistické elity tvoří nejvyšší část mocenské struktury a využívají všechny dostupné mocenské výsady, řadoví členové strany pak mají na starosti každodenní chod státu. Aparátčící patří k nižší úrovni a z větší části jsou komunisty jen podle označení. Strana jim umožní kariérní postup. Ve velkém počtu přežijí i lustrační proces a udrží si významné pozice i v postkomunistických vládách.

13. STASI

Ministerstvo státní bezpečnosti NDR známé pod zkratkou Stasi zahrnovalo obrovskou síť špiónů a stovky tisíc informátorů. Jednalo se především o vnější projev fanatické potřeby východoněmeckých komunistů mít vše pod kontrolou. Ostatní východoevropské bezpečnostní síly využívaly většinou prostředky fyzického útlačku. Jejich nástroji byly obušky, vodní děla a v případě Securitate i kulky. Stasi se zaměřovala na útlak psychický a jejím nástrojem byly informace. Miliony lidí měly svůj spis v ústředí Stasi. Sledovány byly dokonce i děti. Kritická poznámka o režimu mohla dotyčného pronásledovat po zbytek života, například v podobě odmítnutí v zaměstnání nebo zákazem cestovat do zahraničí.

14. GORBAČOV OKOUZLUJE ZÁPAD

Karta představuje Gorbačovovu snahu využít zahraniční úspěchy k posílení svého domácího vlivu. Zahraničními úspěchy oslabil pozice zastánců tvrdé linie a posílil pozice svých stoupenců. Doufal, že ukončením studené války získá čas na oživení socialismu. Název události je parafráze karty „Hannibal okouzluje Itálii“ ze strategické hry „Hannibal: Rome versus Carthage“, podle které byl koncipován balíček silových karet ve hře 1989: ÚSVIT SVOBODY.

15. HONECKER

Erich Honecker byl jedním z hlavních iniciátorů stavby Berlínské zdi, a to v době, kdy byl chráněncem generálního tajemníka SED Waltera Ulbrichta. Honecker pod Ulbrichtovým vedením politicky rostl. V roce 1971 Ulbrichta odsunul do ústraní a sám se chopil moci. Navenek působil jako asketa, v soukromí však vedl velmi zhyralý život. Zatímco si užíval, řadoví občané NDR museli dlouhé hodiny pracovat za minimální mzdu. Podobná přetvářka charakterizovala celé východní Německo, snažící se soupeřit se svým západním sousedem. Ve skutečnosti byla ekonomika NDR plujícím děravým košem, který držely nad vodou pouze půjčky západních bank.

16. NOMENKLATURA

Navzdory komunistické rétorice o zrušení třídních rozdílů měli komunisté svoji vlastní, vyšší třídu. Členové nomenklatury navštěvovali prestižní stranické školy, v limuzínách je vozili řidiči a nakupovali ve vyhrazených obchodech čerstvé ovoce a víno z dovozu. Život této privilegované vrstvy byl v přímém rozporu s každodenní životní realitou zbytku obyvatelstva.

17. ROZHOVORY U KULATÉHO STOLU

Předmětem jednání mezi nezávislým odborovým hnutím Solidarita a polským režimem byl dokonce i tvar slavného kulatého stolu. Jeden z vyjednávačů zjistil, že maximální vzdálenost, na kterou člověk doplivne, je asi 8 m, proto se všichni shodli, že stůl musí mít minimálně 9 metrů v průměru. Jednání doprovázel humor a polská hrdost. Vše však bylo zastíněno hrozbou sovětské intervence. Když jeden ze zástupců Solidarity položil generálu Jaruzelskému soukromou otázku, jak daleko Sověti dovolí Polákům zajít v demokratických

reformách, Jaruzelski obezřetně odpověděl: „Já nevím, pojďme to společně zjistit.“ Jednání trvala od února do dubna 1989. Solidaritu na jednání vedl Wałęsa a Michnik spolu s intelektuály Bronisławem Geremekem a budoucím premiérem Tadeuszem Mazowieckim. Režim byl na jednání zastoupen nenáviděným Czesławem Kiszczakem, který byl v roce 1981 v době vyhlášení výjimečného stavu ministrem vnitra. Kiszczak měl však rozhodující podíl na úspěchu jednání. Výsledkem jednání byly svobodné volby do nově vytvořeného Senátu a záruka, že Solidarita může získat až 35% křesel v Sejmu. Prezident měl být zvolen Sejmem, proto všichni předpokládali, že si komunisté udrží funkci prezidenta a kontrolu ministerstev zahraničí a obrany. Pro potřeby hry se tato událost několikrát vrácí. Průběh i výsledek polského kulatého stolu sloužil jako vzor pro ostatní státy východního bloku. V každé zemi východního bloku v nějaké podobě proběhlo podobné jednání u kulatého stolu, i když bez síly, kterou mělo v Polsku vedení Solidarity.

18. POZSGAY VYSTUPUJE NA OBRANU REVOLUCE

V Maďarsku byla v roce 1988 vytvořena komise, která měla prošetřit události revolučního roku 1956. Sověti a dlouholetý komunistický vůdce János Kádár označovali události z roku 1956 za kontrarevoluci. Jedním z členů vytvořené „komise pravdy“ byl i Imre Pozsgay. Zpráva komise byla dokončena 27. 1. 1989. Pozsgay vycítil příležitost a následující rána vystoupil se závěry komise v rozhlase: „Revoluce v roce 1956 byla lidovým povstáním, nikoli kontrarevolucí, a byla oprávněna.“ Tato zpráva vyvolala v celém Maďarsku senzaci. Konečně mohli být vůdci a účastníci revoluce rehabilitováni. Jediným problémem bylo, že zpráva nebyla režimem schválena k zveřejnění a události této revoluce hluboce rozdělovaly vedení strany. Mnoho členů vedení, včetně Kádárova pozdějšího nástupce Grószze, bylo vůči Kádárovi loajálních. Dotázáni nebyli ani Sověti, kteří vůči maďarské revoluci zastávali vždy daleko tvrdší postoj než vůči Pražskému jaru. Pozsgay a další reformisté netrpělivě čekali na reakci Sovětů. Po několika dnech sovětský zástupce oznámil, že se Sověti nebudou k věci vyjadřovat. Poprvé a potom ještě mnohokrát během roku 1989 se musel Leonid Brežněv obrátit v hrobě.

19. NÁVŠTĚVA PAPEŽE

Návštěva papeže Jana Pavla II. většinou zahrnovala mši pod otevřeným nebem, která přilákala stovky tisíc poutníků. Mnozí i méně zbožní lidé tuto příležitost využili jako tichý protest proti komunistickému režimu.

20. NĚMECKÉ MARKY

Východoněmecká marka nebyla konvertibilní měnou a komunistický režim v NDR potřeboval západní německou marku (měna v NSR) ke splácení svého zahraničního dluhu. Jednou z cest, jak ji získat, byl program „chyt' a pust'“, v rámci kterého byli zavírání disidenti, aby byli posléze vyměněni za výkupné do NSR.

21. SPOLEČNÝ EVROPSKÝ DŮM

Jednalo se o slogan charakterizující Gorbačovovu politiku vůči západní Evropě. V rámci své mírové ofenzivy doporučoval, aby Evropané přestali chápat NATO a Varšavskou smlouvu jako dvě soupeřící aliance. Nemělo se jednat o vyřadování USA, spíše o touhu ukázat, že dva ekonomické systémy mohou vedle sebe existovat bez hrozby vojenského střetnutí. Slogan byl v přímém rozporu s heslem Bushovy administrativy „Evropa sjednocená a svobodná“.

22. BODOVÁNÍ POLSKO

23. BODOVÁNÍ MAĎARSKO

24. KOSTEL SV. MIKULÁŠE

Německá revoluce byla revolucí bez vůdců. Ohniskem odporu se stal kostel sv. Mikuláše v Lipsku. Německá evangelická luterská církev byla jedinou východoněmeckou organizací, která měla jistou míru nezávislosti na státu. Na počátku 80. let se církev zaměřovala na boj za jaderné odzbrojení. Pastor kostela sv. Mikuláše Christian Führer začal od září 1982 sloužit

každé pondělí bohoslužby zvané modlitby za mír, kdy se menší skupiny věřících modlily za mírové ukončení studené války. Bohoslužby se konaly každý týden po dobu sedmi let. Na podzim 1989 tato setkání nečekaně přerostla v tzv. Pondělní demonstrace.

25. PERESTROJKA

Perestrojka byl sovětský název pro reformu domácí politiky s cílem zefektivnit budování socialismu. Povaha konkrétních opatření se časem změnila. Základním principem byla decentralizace, nahrazení zkorumpovaných byrokratů a plánovačů a zavedení omezených prvků tržní ekonomiky do socialistického systému. Někteří z východoevropských komunistů naoko perestrojku prováděli. Ceaușescu a Honecker se však stavěli k perestrojce otevřeně nepřátelsky. Ani jeden z komunistických režimů však žádné smysluplné reformy ve skutečnosti neprovedl.

26. HELSINKSKÝ ZÁVĚREČNÝ AKT

Podpis Helsinských dohod byl jedním z největších úspěchů politiky détente (uvolnění napětí). Brežněv vnímal dohodu jako své vítězství, protože zachovávala stávající hranice a potvrdila tím sovětský zábor Pobaltí. Nikdy nebral vážně ujednání o lidských právech. Helsinský závěrečný akt se však stal zbraní disentu napříč celým východním blokem. V Polsku vznikl Výbor na ochranu dělníků (KOR), v Československu vznikla - původně na protest proti uvěznění rockové kapely Plastic People of the Universe - občanská iniciativa Charta 77. Mimo ně existovaly už jen menší skupinky představující symbolickou opozici, přesto však vytvořily podmínky pro vyprofilování pozdějších aktérů revoluce v roce 1989. S výjimkou rumunských komunistů se komunistické režimy vždy bály o svou mezinárodní reputaci. Ztráta komunistických vítězných bodů během hry za neúspěch při ověřování podpory ve studentských a intelektuálních centrech tak představuje ztrátu mezinárodní prestiže způsobenou porušováním základních lidských práv.

27. KONZUMNÍ ZPŮSOB ŽIVOTA

Během 70. let se komunisté snažili získat popularitu zvyšováním životní úrovně obyvatelstva, dosud zaostávající za Západem. Důraz byl kladen na výrobu spotřebního

zboží, jako byly ledničky a pračky. Toto hýření bylo sponzorováno půjčkami ze Západu, což však vedlo k úvěrové krizi 80. let. Politika spotřeby odrážela touhu obyvatel východní Evropy po lepším životě. Prázdné pulty v roce 1989 proto vyvolaly vlnu nespokojenosti.

28. ZÁVODNÍ STRANICKÉ BUŇKY

Ekonomika východní Evropy byla založena na těžkém průmyslu. Některé továrny zaměstnávaly až 25 000 lidí. Jako pozůstatek prvních dnů ruské socialistické revoluce se v každé továrně nacházela stranická buňka. Zástupci strany byli do roku 1989 zodpovědní za zvyšování morálky, organizování dobrovolnické práce a zajišťování oslav oficiálních výročí. Sledovali také, nakolik jsou zaměstnanci loajální k režimu. Stranické buňky dále informovaly centrální plánovače o krádežích materiálů a o zaměstnancích, kteří neplní normy. Především ale dělníkům připomínaly, že strana je nedílnou součástí jejich každodenního života.

29. PALACHŮV TÝDEN

Jan Palach byl student historie a politické ekonomie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, který v lednu 1969 na Václavském náměstí v Praze spáchal sebevraždu upálením. Neprotestoval ani tak proti sovětské invazi do Československa, jako spíše proti rezignaci spoluobčanů během nastupující normalizace. Obyvatelé Československa byli považováni za nejmenší rebely ze severnějších komunistických zemí. To se změnilo v roce 1989, kdy Charta 77 spolu se studenty uspořádala u příležitosti 20. výročí smrti Jana Palacha pochod, který byl násilně rozehán. Palachův týden se stal předehrou Sametové revoluce v Československu.

30. SLZNÝ PLYN

S většími demonstracemi se většinou vypořádaly speciálně vycvičené bezpečnostní síly vybavené štíty, obušky a speciálně upravenými vozidly, kterými mohly i za pomoci slzného plynu a vodních děl dav rozehnat.

31. INTELIGENCE

Mnozí revoluční vůdci roku 1989 z řad inteligence byli bývalí marxisté. Nejvýraznější výjimkou byl Václav Havel, vnuk bohatého českého průmyslníka. Intelektuálové ztratili iluze o marxismu nejpozději po likvidaci Pražského jara. Sovětská invaze do Československa se stala pro intelektuály celé východní Evropy bodem zlomu. Ukázalo se, že komunisté nebudou tolerovat alternativní model socialismu zajišťující občanská práva. Po většinu 70. a 80. let intelektuálové nepodporovali otevřený boj proti režimu. Místo toho vyzývali k vytvoření občanské společnosti existující mimo totalitní režim – prostoru, kde lidé mohou komunikovat bez stranické kontroly. Jacek Kuroň mluvil o „antipolitice“, Václav Havel o „životě v pravdě“, Václav Benda přišel s koncepcí „paralelní polis“. Při tom se vycházelo z myšlenky, že režim je příliš mocný na přímou konfrontaci, ale vytvořením alternativního sociálního prostoru, ve kterém budou lidé fungovat, jako by jejich soukromý život nebyl kontrolován, dojde k postupné destrukci základů totalitního režimu a systém by mohl být jednou svržen.

32. ROLNICKÉ STRANY

„Lidové demokracie“ měly být společnostmi, ve kterých jsou dělníci a rolníci na vrcholu společenského žebříčku, a to na rozdíl od „buržoazních demokracií“, kde na vrcholu stojí kapitalisté. Komunisté zlikvidovali opoziční strany, ponechali ale rolnické strany. Údajně proto, aby zastupovaly zájmy rolníků, zatímco komunisté hájí zájmy dělníků. Ve skutečnosti poslanci těchto stran nebyli ničím jiným než

malým vylepšením fasády. Všechna rozhodnutí vydával ústřední výbor komunistické strany nebo mnohem častěji úzká skupina funkcionářů, zahrnující generálního tajemníka a jeho nejbližší spolupracovníky.

33. SAJŮDIS

Karta litevského Hnutí za přestavbu představuje začátek Zpívající revoluce, usilující o nezávislost pobaltských republik na Sovětském svazu. Karta má ve hře dvojitý význam. Představuje také národnostní menšiny v Rumunsku a Bulharsku. Nacionalismus byl ve východní Evropě velmi silný a komunisté nebyli nikdy tak populární, jako ve chvíli, kdy vyvolali nacionalistické nálady proti komunistům v jiných zemích. V roce 1989 v důsledku Ceaușescových kroků proti maďarské menšině v Transylvánii vzrostlo napětí mezi Rumunskem a Maďarskem. Maďaři přesunuli část svých ozbrojených sil ze své západní hranice na hranici s Rumunskem a Ceaușescu zase vyhrožoval jaderným útokem.

34. FIDESZ

FIDESZ (Svaz mladých demokratů) vznikl původně jako nezávislá mládežnická organizace, protiklad ke komunistickému svazu mládeže. Byl založen radikálními studenty Univerzity Loránda Eötvöse v Budapešti a členové museli být mladší 35 let. Jedním z jeho vůdců byl student práv Viktor Orbán. Orbán se stal jedním z protagonistů revoluce díky svému projevu na pohřbu Imre Nagye, hlavní postavy krvavě potlačeného maďarského povstání v roce 1956, který byl za svou účast na povstání v roce 1958 popraven. Přesně 31 let od popravy, dne 16. června 1989, se v Budapešti za účasti 300 000 lidí konal jedenáctihodinový pohřeb Imre Nagye a dalších zavražděných vůdců. Prázdná rakev přitom symbolizovala všechny neznámé bojovníky z povstání 1956. Na tomto pohřbu vystoupil Viktor Orbán s projevem, ve kterém otevřeně prohlásil, že je nutné jednat o stažení sovětských vojsk z Maďarska a skoncovat s komunismem. Za svá slova sklídl bouřlivý potlesk. Tato událost se stala symbolem rozběhu nové maďarské éry. Dnes je FIDESZ v Maďarsku jednou z nejsilnějších politických stran. Po vítězství v parlamentních volbách v roce 2010 se Orbán stal předsedou maďarské vlády.

35. ZAHOJENÍ NAŠÍ KRVÁČEJÍCÍ RÁNY

Karta symbolizuje konečné stažení Rudé armády z Afghánistánu 15. února 1989. Gorbačov označil válku v Afghánistánu jako sovětskou „krváčející ránu“. Komunistický režim v této zemi se přesto překvapivě udržel u moci, když na jaře 1989 porazil v sérii vojenských střetnutí mudžahedíny. To velmi posílilo Gorbačovovu pozici, když odmítl intervenci na podporu komunistických režimů ve východní Evropě.

36. ÚTĚK NA ZÁPAD

Poslední obětí pokusů o útěk přes Berlínskou zeď se stal 6. února 1989 dvacetiletý číšník Chris Gueffroy. Spolu s o rok starším kamarádem Christianem Gaudianem, s nímž pracoval v restauraci, se studenou nocí 5. února vydal za svobodu. Jejich pouť však skončila u poslední překážky, vysokého ocelového plotu. Tam uprchlíky asi 15 minut po půlnoci překvapily dvě hlídky pohraničnicků a okamžitě zahájily palbu.

Gueffroy se ještě pokusil pomoci kamarádovi přelézt osudný plot, než byl cílenou palbou z třiceti metrů zasažen. Zemřel během několika minut. Čtyři pohraničníci, kteří se na jeho smrti podíleli, dostali vyznamenání a přímii 150 marek. Po sjednocení Německa se všichni ocitli před soudem. Dva byli osvobozeni, jeden dostal podmínečný trest, a ten, který Gueffroye zastřelil, byl odsouzen na tři a půl roku. Soudce v procesu později vysvětlil, že případ Gueffroy byl jeden z nejhorších. Střelba měla charakter poprav, bylo by bývalo snadné uprchlíka střelit jen do nohy.

37. POHŘEB IMRE NAGYE

Imre Nagy byl vůdcem země v době maďarského povstání v roce 1956. Ač přesvědčený komunista, byl rozčarován stalinskými excesy. Dva roky po sovětské invazi do Maďarska byl na příkaz Chruščova popraven. Na jeho místo byl dosazen János Kádár, který se udržel u moci 30 let. Režim léta lhal o maďarském povstání a okolnostech smrti Imre Nagye. Tyto lži stranu a běžné občany odcizily. Reformní komunisté se snažili přiznáním lži o minulosti stranu a lid znovu sjednotit. Jedním z kroků k tomuto cíli měl být nový Nagyův pohřeb se státnickými poctami. Kádárův nástupce Károly Grósz vystupoval proti rehabilitaci Imre Nagye. Pohřeb tedy představuje vítězství proreformního křídla v komunistické straně. Odstranění bodů podpory z maďarského centra komunistických elit představuje ve hře odstavení Grósze a dalších starých struktur Kádárova režimu na vedlejší kolej.

38. ČERVENCOVÁ LINIE

Červencová linie byl honosně znějící plán Todora Živkova na reformu bulharské ekonomiky. Tento plán zašel v oblasti privatizace malých firem a spolupráce státu a soukromníků ještě dále než sovětská perestrojka. Červencová linie se stala jediným plánem reformem ve východní Evropě, který byl kritizován oficiálním sovětským tiskem za to, že zachází příliš daleko a příliš rychle. Díky Živkovově snaze zavděčit se Moskvě zůstal plán jen na papíře a nikdy se nezačal uskutečňovat. Právě nestydaté patolizalství vůči SSSR zajistilo Todoru Živkovovi třicetiletou vládu v Bulharsku. Faktickým pilířem Živkovovy moci byla zcela nevídaná ekonomická podpora ze strany Sovětského svazu, na které bylo Bulharsko zcela závislé a která mu zaručovala poměrně slušnou hospodářskou stabilitu. Dodávky surovin, energií, technologií, poskytování bezúročných či nízkouročných půjček a zároveň odebrání podstatné části bulharských výrobků v kvalitě nepřijatelné na jiných trzích – to vše umožňovalo Bulharsku hospodářské přežití.

39. EKOGLASNOŠŤ

Velmi důležitou roli hrály během revolučního roku 1989 různá ekologická hnutí. Hnutí Ekoglasnošť vzniklo původně v bulharském Ruse jako protest proti znečišťování ovzduší rumunskou chemičkou nacházející se na druhém břehu Dunaje. Ekoglasnošť byla později nástrojem opozice pro širší protikomunistické protesty v Bulharsku a stala se jednou ze skupin, které založily bulharský Svaz demokratických sil, obdobu českého Občanského fóra.

40. MAĎARSKÉ DEMOKRATICKÉ FÓRUM

Většina opozičních hnutí roku 1989 se snažila ve svém názvu poukázat na jednotu nebo dialog. Takové fórum či jiné fórum, svaz toho či onoho, společenství těch či oněch. Jedním z důvodů bylo, že v režimech, které systematicky potlačovaly opozici, byla radikální už jen samotná myšlenka na dialog s režimem. Druhým důvodem byla skutečnost, že tato hnutí zastřešovala skupiny, které měly názorové

rozpory i mezi sebou, přičemž jedině, co je spojovalo, byla opozice proti komunismu. Demokratické fórum bylo největší opoziční organizací v Maďarsku. Bylo nejvíce nacionalistické ze všech ostatních významných opozičních hnutí ve východní Evropě. Nacionalismus se projevoval jak v otázkách maďarské menšiny v Rumunsku, tak i v přístupu k řešení odchodu sovětských sil z maďarského území. Událost na této kartě představuje opuštění leninského principu „vedoucí úlohy strany ve společnosti“, zakotveného v každé komunistické ústavě.

41. CEAUȘESCU

Přes poměrně velkou konkurenci může být Nicolae Ceaușescu označen za nejhoršího komunistického vůdce ve funkci v roce 1989. Díky své počáteční opozici vůči Sovětům (nesouhlas s okupací Československa v roce 1968) byl u západních vlád velmi populární. Jeho stalinská brutalita v roce 1989 z něj však učinila mezinárodního vyvrhele. Až do prosince 1989 v Rumunsku neexistovala prakticky žádná otevřená opozice. Jakákoli kritika byla pokládána za spiknutí proti Ceaușescovi, naplánované nejčastěji v Budapešti, Washingtonu nebo dokonce Moskvě. Rumuni, jejichž loajalita byla zpochybněna, byli očerňováni ve stranickém tisku, drženi v domácím vězení nebo prostě zmizeli.

42. BODOVÁNÍ NDR

43. BODOVÁNÍ BULHARSKO

44. INFLACE

Východoevropské ekonomiky se potýkaly s problémem množství peněz v oběhu. Cena zboží se určovala spíše politickým rozhodnutím než nabídkou a poptávkou a byla většinou nižší, než by byla cena tržní. Tato situace vedla k chronickému nedostatku důležitých produktů, zatímco konzumenti měli hotovost, kterou neměli za co utratit. Pokusy o nápravu systému většinou zahrnovaly částečné uvolnění cen, což pravidelně vedlo ke stávkám a nepokojům. Největší problémy s inflací mělo v roce 1989 Polsko, kde inflace přesáhla 600%.

45. ODCHOD SOVĚTSKÝCH VOJSK

Občanům východní Evropy byla přítomnost sovětských vojsk na jejich území vždy trnem v oku. Většinou je považovali za okupanty. Jako součást „nového myšlení“ v zahraničních vztazích nabídl Gorbačov výrazné snížení sovětských konvenčních sil v Evropě. Gorbačov dal tento slib ve svém projevu na půdě OSN v prosinci 1988. Americký prezident George Bush byl zpočátku k sovětským návrhům skeptický. Veřejné mínění však bedlivě sledovalo, která z obou stran odzbrojí rychleji. Výsledkem byla Smlouva o konvenčních ozbrojených silách

v Evropě (CFE). O této smlouvě se začalo jednat v roce 1989 a podepsána byla v roce 1990, ještě za existence dvou bloků v Evropě, NATO a Varšavské smlouvy. Po zániku Varšavské smlouvy a rozšíření NATO byla v Istanbulu v roce 1999 modifikována.

46. GOOD BYE, LENIN!

Jedná se o odkaz na oblíbený „ostalgiecký“ film vyprávějící o východoněmecké ženě, která před pádem Berlínské zdi upadla do kómatu. Poté, co se probere, lékaři sdělí jejímu synovi, že se nesmí dozvědět o konci NDR, protože by ji tato zpráva mohla zabít. Léčí se doma upoutaná na lůžko a syn v jejím bytě vytvoří iluzi života v bývalé NDR, včetně televizního vysílání a nákupu jejích oblíbených Spreewaldských okurek. Karta symbolizuje rovněž úlohu popkultury v revolucích roku 1989. Zároveň je odkazem na filmy z doby studené války („Dr. Divnoláska“ a „Válečné hry“), které se vyskytují také v deskové hře Twilight Struggle (v českém vydání pod názvem „Studená válka“), z jejichž principů hra 1989: ÚSVIT SVOBODY vychází.

47. VYHNÁNÍ BULHARSKÝCH TURKŮ

Na počátku 80. let Todor Živkov zahájil bulharizační kampaň proti Turkům. Kampaň zahrnovala nucenou změnu příjmení etnických Turků na příjmení znějící více bulharsky a ničení náhrobků s tureckými jmény. Turci jako obětní beránek neúspěchů bulharské ekonomiky byli donuceni Bulharsko opustit. V létě 1989 byly z Bulharska vyhnány stovky tisíc etnických Turků. Ironií je, že vyhnáním Turků se bulharská ekonomická krize ještě více prohloubila, protože obyvatelé měst byli nuceni na opuštěném venkově sklízet úrodu.

48. „MY JSME LID!“

"My jsme lid!" (německy „Wir sind das Volk!“), skandovaly na podzim 1989 desetitisíce účastníků pravidelných pondělních demonstrací v Lipsku a dovolávaly se tak politických práv pro občany NDR, od nichž tehdejší "lidově demokratický" režim odvozoval svou moc. Protesty nespokojenců se postupně přelily do dalších východoněmeckých měst a předznamenaly pád Berlínské zdi a konec vlády komunistů v NDR. Následně Němci heslo upravili na "Jsme jeden národ!" („Wir sind ein Volk!“), čímž vyjadřovali vůli po sjednocení obou německých států. K němu došlo 3. října 1990. Událost na kartě představuje situaci, kdy se demonstrace staly natolik masovými a režim natolik slabým, že již nebylo možné použít k potlačení demonstrací násilí.

49. BŘEMENO ZAHRANIČNÍHO DLUHU

Všechny státy východního bloku kromě Rumunska dlužily zahraničním vládám a bankám obrovské částky. Půjčky byly v tvrdé měně a musely být spláceny z příjmů získaných exportem. Dluhy rostly takovým způsobem, že mohly být splaceny pouze dalšími, mnohem většími půjčkami. Spirála dluhů se roztočila.

50. SINATROVA DOKTRÍNA

V roce 1988 Michail Gorbačov oznámil, že Sovětský svaz opouští Brežněvovu doktrínu a umožňuje zemím východní Evropy rozhodovat o svých vlastních vnitřních otázkách, což se ukázalo být nejvýznamnějším rozhodnutím jeho reformy zahraniční politiky. Mluvíci ministerstva zahraničí Gennadij Ivanovič Gerasimov tento nový postoj žertem nazval Sinatrova doktrína podle populární písně tohoto zpěváka, ve které se zpívá „I did it my way“ („Já to udělal po svém“). Opuštění Brežněvovy doktríny přispělo k sérii politických převratů ve východní Evropě v průběhu roku 1989, v nichž skončily vlády komunistických stran.

51. OSLAVY 40. VÝROČÍ

Ve východním Německu se 7. října 1989 konala oslava na počest 40. výročí vzniku NDR. Jednalo se o skutečně bizarní událost: Honecker připíjel na dosavadní úspěchy socialismu, zatímco účastníci mohli slyšet křik davu lidí demonstrujících venku na ulici. Také v průběhu slavnostní přehlídky (období prvomájového průvodu) začali zástupci Svobodné německé mládeže před tribunou obsazenou komunistickými pohlaváry provolávat „Gorby, pomoz nám! Gorby, pomoz nám!“ Honecker předstíral, že to neslyšel, a když se polský generální tajemník Mieczyslaw Rakowski zeptal Gorbačova, zda skandování rozumí, Gorbačov odpověděl: „Ano“. Rakowski na to řekl: „To je konec.“ Honecker byl o 11 dní později sesazen.

52. NORMALIZACE

Normalizace je označení pro represivní opatření po násilném potlačení Pražského jara v roce 1968 armádami Varšavské smlouvy. Patří sem čistky v komunistické straně, propouštění ze zaměstnání, obnovení cenzury, zrušení mnoha zájmových a politických sdružení a organizací a další kroky. Termín normalizace pochází z Moskevského protokolu podepsaného 27. srpna 1968. Normalizace je nejčastěji spojována s postavou generálního tajemníka KSČ Gustáva Husáka, kterého později nahradil ve funkci Miloš Jakeš. Jakeš při svém politickém vzestupu často mluvil o reformách, vyzdvihoval perestrojku, ale byly to jen fráze a ve skutečnosti byl zastáncem tvrdé linie. Dubček a ostatní vůdce Pražského jara odmítli rehabilitovat. Miloš Jakeš byl často pro svou nekompetentnost a způsob projevu zesměšňován. Zajímavý je v této souvislosti i fakt, že se vlastním jménem jmenuje Milouš, ale pro vysoké funkce mu patrně jméno připadalo málo reprezentativní, a proto si ho pozměnil. Mezi občany se stal velice populárním záznam jeho nesmírně stupidního projevu na uzavřeném stranickém zasedání na Červeném hrádku, plného nechtěného humoru, sebelitosti a komických útoků na odpůrce režimu.

53. LI PCHENG

Li Pcheng byl v Číně zastáncem tvrdé linie, požadující nekompromisní zásah proti protestujícím studentům. Jeho protějškem byl generální tajemník Komunistické strany Číny Čao C'-jang, liberál orientující Čínu na tržní hospodářství. Čao byl blízkým přítelem stoupence reformy Chu Jao-panga. Když v roce 1989 tento reformátor a někdejší generální tajemník zemřel, začaly studentské protesty na

náměstí Nebeského klidu (pole „Úcta k reformátorovi / Diskreditace reformátora“ na stupnici náměstí Nebeského klidu). Názorově mezi Li Pchengem a Čao C'-jangem stál Teng Siao-pching, který se sice velmi zasloužil o modernizaci čínské ekonomiky a normalizaci vztahů s USA, ale o politických reformách nechtěl ani slyšet. Teng se po začátku protestů přiklonil na stranu Li Pchenga a vyhlásil výjimečný stav, což vedlo ke zmasakrování protestujících armádou. Čao byl krátce poté odstraněn z funkce generálního tajemníka Komunistické strany Číny a zbylých 15 let svého života strávil v domácím vězení. Li Pcheng se poté zasazoval o čistku v komunistické straně.

54. DAV SE OBRÁTIL PROTI CEAUȘESCOVI

Nicolae Ceaușescu odjel po vypuknutí nepokojů v Temešváru zcela nevysvětlitelně do Teheránu, kde jednal o dodávkách zbraní. Když se vrátil, přednesl dlouhý proslav na stranickém sjezdu. 21. 12. 1989 vystoupil na balkón budovy ústředního výboru strany, aby promluvil k davu. Tento projev byl televizí vyslán živě. Po několika okamžicích to začalo v davu šumět, připravená provolání utichla a lidé začali pískat a bučet. Další začali volat „Temešvár, Temešvár!“ a „Smrt diktátorovi!“ Ceaușescuova žena Elena na něho zavolala: „Něco jim nabídní!“ Nicolae byl ale tak vyděšený, že nedokázal říci nic jiného než „Nazdar! Nazdar!“ Osobní strážci ho rychle odvedli z balkónu a vysílání bylo přerušeno. Pro Ceaușesca už ale bylo pozdě – celé Rumunsko vidělo začátek revoluce v přímém přenosu.

55. BODOVÁNÍ ČESKOSLOVENSKO

56. ZAHRANIČNÍ TELEVIZNÍ VYSÍLÁNÍ

Ačkoli bylo cestování v rámci východního bloku omezeno, občané mohli každý večer „emigrovat“ prostřednictvím televizního vysílání. V Rumunsku byl velmi oblíbeným pořadem pro dospělé vzdělávací kurs ruského jazyka, Rumuni tak rozuměli ruským pořadům. Bulhaři sledovali jugoslávskou televizi a občané NDR byli v kontaktu se světem díky sledování západoněmeckých zpráv a programů, jako byl například „Lindenstrasse“. Jedinou výjimkou byla oblast okolo Drážďan (přezdívaná Údolí netušících), jejíž geografické uspořádání blokovalo signál. V Československu mohli někteří lidé sledovat vysílání rakouské a polské televize.

57. ROŠÁDA V ÚSTŘEDNÍM VÝBORU

Karta představuje běžnou praxi komunistickým aparátů, kdy byl starý vůdce sesazen a nástupce měl dát straně novou tvář, aniž by se politika změnila (v Maďarsku Grósz nahradil Kádára, v Československu Jakeš nahradil Husáka a v NDR Krenz nahradil Honeckera). Je to obdoba flašinetáře, který hraje stále stejnou melodii a mění jen svou cvičenou opičku.

58. ZNOVUOTEVŘENÍ RAKOUSKO-MAĎARSKÝCH HRANIC

Jako součást reformu nechali maďarští komunisté odstranit ostatní drát oddělující Maďarsko a Rakousko. Východní Němci, kteří v hojném počtu trávili letní prázdniny v Maďarsku, začali touto otevřenou hranicí

emigrovat přes Rakousko do NSR, kde jim bylo okamžitě uděleno občanství. Východoněmecké vedení bylo pobouřeno maďarským porušením smlouvy, které umožnilo emigraci občanům NDR. Protože se z malého pramínku stala velká řeka a emigrantů rapidně přibývalo, NDR zakázala svým občanům cestovat do Maďarska.

59. GRENZTRUPPEN

Od vzniku NDR počet útěků na Západ stále stoupal a čísla uprchlíků začala komunistický režim ohrožovat. To byl také jeden z důvodů, proč byla postavena Berlínská zeď. Nikoliv na obranu před západními agenty, jak se tvrdilo v tisku, ale přesně naopak - aby se zabránilo dalším útěkům. Na scénu nastoupily pohraniční jednotky. Fakticky se Grenztruppen, jak byly jednotky pohraniční stráže nazývány, dají vystopovat už v roce 1946, kdy byly zřízeny jako paramilitaristická organizace policie na pomoc sovětským vojákům při ochraně hranic se západními zónami. V roce 1989, v době rozpadu NDR, se počet pohraničnicků pohyboval kolem 47 000.

60. TOXICKÝ ODPAD

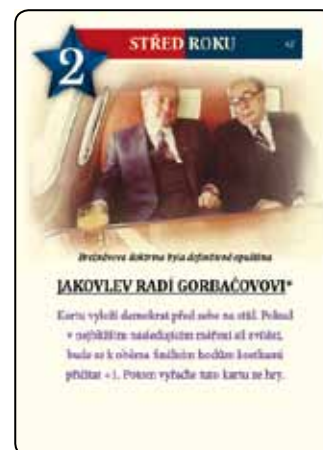
Komunismus se stal pro východní Evropu ekologickou katastrofou. Základem hospodářství byla těžba surovin, těžký a chemický průmysl. Předpisů o ochraně přírody bylo velice málo a ty, co platily, byly často porušovány. Lidé žijící v dotčených průmyslových oblastech měli často dýchací a jiné zdravotní problémy, a to včetně vrozených vad u novorozenců a celkově kratšího průměrného věku dožití.

61. PONDĚLNÍ DEMONSTRACE

Po letní přestávce opět pokračovaly v lipském kostele sv. Mikuláše modlitby za mír. V září se shromáždění několika stovek lidí rozrostlo na několik tisíc. Střet s režimem vyvrcholil 9. 10. 1989. Místní velitel Stasi varoval občany, že v zájmu „udržení výdobytků socialismu“ vydal rozkaz o dvojitěm přidělu munice a zajištění pytlů na těla. Skupina občanských vůdců, včetně dirigenta Kurta Masura, odvěšovala petici, ve které vyzývala k nenásilí na obou stranách. V 6 hodin odpoledne pochodovalo po Ringstrasse na 70 000 obyvatel Lipska. Velikost davu zaskočila Stasi a její příslušníci - bez jasných pokynů z Berlína - ustoupili. Od této chvíle se režimu zmocnila nervozita a brzy se zhroutil. Demonstrace se nejdříve rozšířily do Drážďan a poté do Berlína. V Berlíně proti SED (Sjednocená socialistická strana Německa) demonstrovalo 4. listopadu na 500 000 lidí. Berlínská zeď byla o pět dní později otevřena.

62. JAKOVLEV RADÍ GORBAČOVU

Alexander Jakovlev a Eduard Ševardnadze patřili v roce 1989 k nejdůležitějším poradcům Michaila Gorbačova. V roce 1983 se tehdejší ministr zemědělství SSSR Michail Gorbačov setkal s Alexandrem Jakovlevem na své zahraniční cestě do Kanady. Setkání změnilo průběh studené války. Navzájem se ještě příliš neznali, proto se začali spolu bavit naslepo jako dva potenciální reformní komunisté. Oba si uvědomovali, že jakékoli kritické prohlášení zachycené KGB by jejich političtí protivníci mohli použít k tomu, aby je odstranili z vedoucích funkcí.

Jakmile Jakovlev vycítil, že Gorbačov je ochoten o problémech mluvit, sdělil mu své pocity. Později vzpomíná na jejich setkání takto: „Oba jsme toho byli najednou plni a museli jsme to ze sebe dostat. Z nějakého důvodu jsem hodil opatrnost za hlavu a začal mu říkat, co pokládám z hlediska zahraniční politiky za hlouposti. Zejména rakety SS-20 rozmístěné v Evropě a mnoho dalších věcí. On udělal totéž. Byli jsme naprosto upřímní. Upřímně mluvil také o vnitřních problémech Sovětského svazu. Říkal, že za těchto podmínek, podmínek diktatury a nesvobody, země prostě zahyne. Najednou jako by se v průběhu našeho tříhodinového rozhovoru naše hlavy spojily dohromady. Všechno šlo ven a během těch tří hodin jsme dospěli ke vzájemné dohodě ve všech hlavních bodech.“ A tak se stalo, že se politika Gorbačovovy éry a konec studené války zrodily během zemědělské exkurze v Kanadě. Jakovlevova politika bude později označena jako „iniciativismus“. Jednalo se o představu, že sovětský systém je odsouzen k záhubě, ale pokud se strana dokáže zreformovat dostatečně rychle, pak ji lidé přijmou a nechají ji, aby zůstala u moci demokratickými prostředky.

63. GENSCHER

Hans-Dietrich Genscher byl v letech 1974-1992 ministrem zahraničí NSR. V září 1989 uzavřel dohodu s Honeckerem a zajistil tak svobodný odjezd východoněmeckým uprchlíkům, kteří strávili několik týdnů na západoněmeckém velvyslanectví v Praze. Genscher hrál obecně důležitou roli ve vztazích mezi východním a západním Německem, stejně tak i při vytváření Evropské unie a sjednocování Německa.

64. DĚDICTVÍ ROKU 1968

Období reformy komunismu (přibližně 1964 až 1968) dosáhlo vrcholu Pražským jarem - pokusem o vytvoření „socialismu s lidskou tvářič“. V čele Pražského jara stál Alexander Dubček. V srpnu 1968 sovětský vůdce Leonid Brežněv rozhodl o invazi vojsk Varšavské smlouvy (jen Rumunsko se nepřipojilo) do Československa a o odstranění Dubčeka a reformních komunistů z vedení státu. Brežněv byl přesvědčen, že jakýkoli odlišný model komunismu je nebezpečný celému komunistickému společenství. U západních intelektuálů a komunistických sympatizantů měly události roku 1968 za následek prozření, že komunistický systém je v morálním úpadku. Po hrůzách stalinské éry komunismu na konci 40. a počátku 50. let mu mnozí chtěli dát ještě druhou šanci. Domnívali se, že za takovou svévolnou brutalitu jsou zodpovědná diktátorská monstra jako Stalín, nikoli celý systém. Díky Brežněvově doktríně ale vzaly za své poslední zbytky sympatií k tomuto systému.

65. NÁVŠTĚVA PREZIDENTA USA

Americký prezident George Bush navštívil v červenci 1989 Polsko a Maďarsko. Ve Varšavě se soukromě setkal s Wałęsou, který doufal v jakýsi Marshallův plán pro východní Evropu. Bushovou reakcí byl však zklamán. V Budapešti Bush doporučil maďarské opozici, aby byla opatrná, zpomalila tempo a nenarušila rovnováhu sil. Bush nevěřil, že je opozice připravena převzít moc.

66. NOVÉ FÓRUM

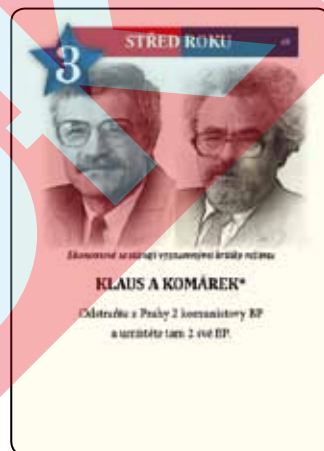
Nové fórum bylo jednou z mnoha podobných organizací, které byly v roce 1989 založeny za účelem navázání dialogu s režimem. Nové fórum bylo první takovou organizací v NDR. Za úkol si kladlo především přenesení protestního hnutí také mimo společenství Německé evangelické luterské církve. Události byly ale nakonec rychlejší než plány Nového fóra.

67. REHABILITACE REFORMÁTORA

V průběhu Sametové revoluce pozval Václav Havel do hlavního města vůdce Pražského jara Alexandra Dubčeka. Když Dubček mluvil na Václavském náměstí k davu, ozývalo se „Dubček na Hrad!“ Dubček zůstal v průběhu revoluce v Praze a byl i na jevišti divadla Laterna magika – centra Občanského fóra v okamžiku, kdy bylo oznámeno, že komunistická strana rezignovala na svou vedoucí úlohu ve společnosti. Hořkosladký výraz na Dubčekově tváři byl v ostrém kontrastu s radujícím se zbytkem zúčastněných. Dubček byl humanista, ale současně věrný komunismu. Byl by tím, kdo by vedl reformní hnutí uvnitř KSČ, kdyby se ho zastánci tvrdé linie rozhodli rehabilitovat.

68. KLAUS A KOMÁREK

Ekonomové Václav Klaus a Valtr Komárek se stali otevřenými kritiky režimu. Jsou příkladem mnoha technokratů, kteří pracovali uvnitř komunistického systému, ale úspěšně se transformovali do významných pozic v postkomunistických vládách. V roce 1989 se Václav Klaus stal ministrem financí a v době rozdělení Československa byl předsedou vlády. Později se stal prezidentem České republiky. Oba dva představovali v rámci Občanského fóra velmi rozdílné názorové proudy. Klaus je thatcherista a Valtr Komárek byl jedním z hlasatelů klasických sociálně demokratických hodnot.

69. SYSTEMATIZACE

Jedna z šílených myšlenek z hlavy Nicolae Ceaușesca byla „systematizace“ Rumunska. Ta spočívala v likvidaci malých vesnic a přestěhování jejich obyvatel do měst. Byla součástí plánu na vytvoření „mnohostranně rozvinuté socialistické společnosti“. Systematizace proběhla pouze v omezené míře a zvláště v okolí Bukurešti. Aby donutil obyvatele k vystěhování, nechal odpojovat vesnice od elektrického proudu a omezoval dodávky potravin a paliva na topení. Ceaușescu nechal kvůli stavbě svého Paláce lidu srovnat se zemí i velkou část centra Bukurešti.

70. SECURITATE

Ze všech tajných služeb východního bloku byla nejbrutálnější rumunská tajná policie Securitate. Je zodpovědná za uvěznění a smrt tisíců lidí. Securitate používala sledovací techniky stejné jako východoněmecká Stasi. Metody tajné policie zahrnovaly vše od odposlechů telefonů až po těhotenské testy, které byly součástí Ceaușescovy politiky nuceného růstu obyvatelstva. Securitate představovala soukromou Ceaușescovu armádu. Byla mu naprosto oddána a byla lépe vybavena (včetně obrněných transportérů) a lépe odměňována než zbytek rumunských ozbrojených sil.

71. POLIBEK SMRTI

Tato fotografie byla pořízena na oslavách 40. výročí vzniku NDR. Zatímco Gorbačov ve východním Německu pronesl pár lichotivých poznámek na adresu Sjednocené socialistické strany Německa (SED) obecně, na Honeckerovu podporu neřekl absolutně nic. Bylo zřejmé, že se Gorbačov domnívá, že nastal čas, aby Honecker odešel.

72. VZPOURA ROLNICKÉ STRANY

Situace v Polsku se v červenci dostala do slepé uličky. Po jasném vítězství Solidarity v červnových volbách Jaruzelski pověřil Kiszczeka sestavením nové vlády vedené komunisty. Nicméně každému bylo jasné, že vláda nemůže být legitimní bez účasti Solidarity, která ji odmítla. Wałęsa proto kontaktoval komunistickou rolnickou stranu sdruženou do Sjednocené lidové strany, která získala v Sejmu několik křesel. Lidová strana souhlasila se vstupem do koalice se Solidaritou. To Solidaritě stačilo k vytvoření vlastní vlády.

73. LÁSZLÓ TÓKÉS

László Tőkés, etnický Maďar, byl metodistickým pastorem v Temešváru a jedním z mála lidí v Rumunsku, kteří měli dostatek odvahy kritizovat Ceaușescův režim. 16. prosince měl být deportován tajnou policií Securitate a jako reakci na to členové jeho církve obklopili Tőkésův dům. Lidé, kteří ho podporovali, a to včetně některých Rumunů, se shromáždili na centrálním náměstí Piata Operei. Komunistická vláda nařídila armádě, aby střílela do lidí. Mnoho důstojníků odmítlo střílet a přidalo se na stranu davu. Securitate však začala do lidí pálit a byla věrná diktátorovi až do jeho konce.

74. VELVYSLANECTVÍ NSR

Po otevření rakousko-maďarských hranic začali východní Němci utíkat přes Rakousko do západního Německa. Režim v NDR odpověděl zákazem cest do Maďarska. Zákaz způsobil, že se tisíce občanů NDR uchýlily na velvyslanectví NSR v Praze a Budapešti. Ambasády sloužily jako bezpečné přístavy do doby, než bylo dosaženo dohody. Honecker nakonec musel ustoupit a souhlasil s odchodem uprchlíků na západ pod podmínkou, že budou přesunuti přes NDR. Tak mohl alespoň tvrdit, že byli vyhoštěni.

75. VÝJEZDNÍ DOLOŽKA

Jestliže chtěl někdo před rokem 1989 cestovat za hranice, čekala ho ponižující úřednická procedura. Kdo chtěl cestovat na Západ, ten musel získat výjezdní doložku. Kvůli ní se dávaly úplatky, prosilo se o nejrůznější doporučení z místa bydliště i ze zaměstnání. Ale cestu nakonec stejně nikdo neměl jistou. I ten, komu se nakonec podařilo povolení k výjezdu získat, byl vystaven nátlaku komunistické tajné policie. Musel například napsat zprávu, s kým se v cizině setkal a co tam viděl. Nebo mu rovnou nabídli podpis závazku spolupráce. A pokud by odmítl, příště už nepojede. Svým způsobem zůstávali v moci StB i ti, kteří povolení k výjezdu využili k emigraci a usadili se na Západě. Ve chvíli, kdy se třeba kvůli rodinným záležitostem potřebovali vrátit zpět, zjistili, že to není možné.

76. SCHŮZKA ČLENŮ VARŠAVSKÉ SMLOUVY

Schůzka v Budapešti byla prvním setkáním komunistických vůdců po volbách v Polsku. Oproti roku 1968 probíhala zcela opačně. Ceaușescu požadoval vojenský zásah proti Polsku a Maďarsku, aby se v těchto zemích zabránilo pádu socialismu. Maďarský předseda vlády Neméth vrhl letmý pohled přes stůl na sovětskou delegaci, když zástupce Sovětů právě protočil panenky a nesouhlasně zavrtěl hlavou. Invaze do Maďarska z roku 1956 se opakovat nebude.

77. SAMIZDAT

Samizdat (ruská zkratka slova „samoizdatelstvo“, lze volně přeložit jako „vydáno svépomocí“) je způsob, jakým občanští aktivisté obcházel cenzuru v represivních režimech zemí východního bloku v době studené války. Při absenci svobodných tiskovin disidenti šířili své myšlenky v tajně vydávaných dílech. Většinou byly psány ručně nebo na psacím stroji a pracně opisovány. Jednou z nejznámějších samizdatových esejí je Havlova „Moc bezmocných“. Komunistické represivní systémy samizdat tvrdě potlačovaly a tyto disidenty soudily a věznily.

78. DĚLNICKÁ VZPOURA

Úspěšné programy nebyly nikdy mezi dělníky oblíbené, ať je prováděli komunistické, nebo postkomunistické vlády. V rámci těchto programů bývalo nutné zavést daňovou reformu, uvolnit ceny a uzavřít nerentabilní podniky. Uklidnění dělníků prostřednictvím platových zvýhodnění muselo být v rovnováze se zachováním důvěryhodnosti daňových reforem u zahraničních věřitelů.

79. TŘETÍ CESTA

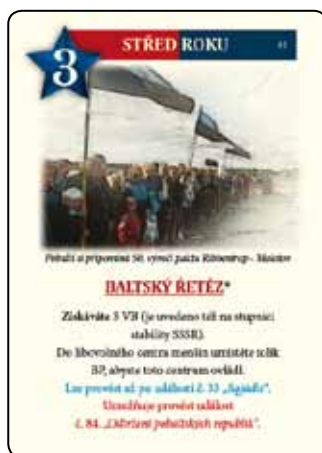
Přestože 1989: ÚSVIT SVOBODY je hra o dvojpólovém systému, některé zájmové skupiny a dokonce ani samotné komunisty nelze tak jednoduše zařadit. Například zakladatelé opozičního Nového fóra nechtěli skoncovat ani se socialismem, ani s NDR. Stavěli se odmítavě k materialismu západního Německa - tzv. „společnosti ostrých loktů“. Intelektuálové z NDR, jako byla například Christa Wolfová, hledali třetí cestu - cestu mezi komunismem a kapitalismem. Jejich představy však smetly nadcházející události. Jakmile lidé poznali bohatství Spolkové republiky a srovnali to s přebujelou korupcí v SED, veřejné mínění se definitivně přiklonilo k myšlence sjednocení Německa.

80. NEPOTISMUS

V Rumunsku se říkávalo, že Ceaușescu budoval „socialismus v jedné rodině“. Ceaușescův syn Nicu Ceaușescu (vyobrazen na kartě) byl playboy, který rozhazoval peníze ze státní pokladny s lehkými ženami a při hazardních hrách v kasinech. Nakonec se upil k smrti a zemřel v roce 1996 na cirhózu jater. Rodinné vazby hrály na Balkáně v době komunismu důležitou roli. Někdy to bylo dokonce ku prospěchu. Ludmila Živková, dcera Todora Živkova (také vyobrazena na kartě), byla členkou politbyra a jako ministryně kultury podporovala umění. Naopak její bratr Vladimír Živkov byl pohromou a jeho povýšení bylo jednou z příčin, proč se zbytek bulharského vedení postavil proti „strýčkovi Tošovi“.

81. BALTSKÝ ŘETĚZ

Baltský řetěz byla pokojná politická demonstrace, která proběhla 23. srpna 1989 ve třech pobaltských zemích okupovaných Sovětským svazem. Odhadem dva milióny lidí vytvořily lidský řetěz dlouhý přibližně 600 km s cílem ukázat soudržnost tří pobaltských národů a podtrhnout jejich snahu o obnovení suverenity. Měl být připomínkou 50. výročí paktu o neútočení Ribbentrop - Molotov, který ve svém tajném dodatku rozdělil Polsko podle hranic přednapoleonské Evropy a přiřkl pobaltské země Stalinovi.

82. KONFIDENT

15. 1. 1990 vyplnil dav ústředí Stasi v Berlíně. Ze spisů Stasi se zjistilo, že celá řada prominentů revoluce v NDR patřila mezi informátory. Jedním z nejvýznamnějších konfidentů byl vůdce nově vzniklé CDU ve východním Německu Lothar de Maizière. Byl posledním předsedou vlády NDR před sjednocením Německa a po sjednocení se stal členem Kohlovy vlády. Po odhalení byl donucen odstoupit ze své pozice. Dnes je z ústředí Stasi muzeum.

83. MODROW

Hans Modrow byl stranickým vůdcem SED v Drážďanech. Poté, co byl 7. prosince odvolán Honeckerův nástupce Egon Krenz, Modrow se stal de facto vládcem NDR. Byl znám jako reformátor, ale jeho nástup přišel příliš pozdě, než aby mohl zachránit stranu nebo dokonce stát. Stal se spíše správcem do doby, než na základě voleb byla sestavena nová vláda - vláda, která jednala o zániku NDR.

84. ODTRŽENÍ POBALTSKÝCH REPUBLIK:

Událost této karty představuje vyhlášení nezávislosti pobaltských států na SSSR. Karta znemožňuje událost „Gorbačov okouzluje západ“. Protože se Sovětský svaz rozpadá, Gorbačov nemůže nadále těžit z úspěchů své zahraniční politiky v politice vnitřní. Litva vyhlásila nezávislost v březnu 1990 a Lotyšsko v květnu 1990. Cesta Estonska k nezávislosti byla pozvolnější. 16. listopadu 1988 přijal nejvyšší sovět Estonské sovětské socialistické republiky deklaraci o zákonodárné suverenitě ESSR, podle níž na území ESSR platí zákony Sovětského svazu jen v případě, jsou-li potvrzeny zákonodárným sborem ESSR. V březnu 1991 proběhlo úspěšné referendum o nezávislosti Estonska a plná suverenita byla vyhlášena 20. srpna 1991 jako reakce na vojenský puč v Moskvě.

85. NASAZENÍ TANKŮ / SÁM PROTI TANKŮM

Bezprostředně po krvavém zákroku proti demonstrantům na náměstí Nebeského klidu se strašlivé síle čínského státu postavil jediný člověk. Šel vstříc tanku a řekl: „Stát!“ A tank se zastavil. Snímky, které zachytily tuto neobvyklou konfrontaci, obletěly svět, staly se symbolem svobody a patří mezi ikony roku 1989. Muž s igelitovou taškou, jako by šel kolem z nákupu či z práce, vešel na náměstí plné přesouvajících se tankových kolon a stoupl si proti jednomu valcím se monstrem. Identita a osud tohoto muže zůstává zahalena tajemstvím dodnes. Lidé, kteří ho odváděli pryč z ulice, mohli být jen kolemjdoucí, nebo v civilu převlečení policisté.

86. „STRHNĚTE TU ZEĎ!“

Pád Berlínské zdi 9. listopadu 1989 se odehrává stejně překvapivě jako její stavba. V posledních dnech své existence východoněmecké stranické vedení probírá nutnost změn a mimo jiné diskutuje o hranicích. Na tiskové konferenci 9. listopadu 1989 přenášené televizi předčítá člen politbyra, Günter Schabowski krátce před sedmou hodinou večer jakoby mimochodem ze svých poznámek usnesení ministerské rady, podle kterého jsou cesty i do západního zahraničí povoleny a mohou se uskutečnit přes všechny pohraniční přechody. Na překvapivou otázku, od kdy toto usnesení vstupuje v platnost, Schabowski odpovídá rozpačitě: „Podle mého názoru ihned.“ Jak se později ukázalo, nebyla to pravda, protože usnesení ještě nebylo schváleno. V příštích hodinách dochází k hromadnému návalu na berlínských hraničních přechodech. Pohraniční stráž nevěděla, co má dělat, a neměla ani žádné rozkazy. Dav začal skandovat „Právo se vrátí!“ a „Strhněte tu zeď!“ Kolem 11. hodiny večer východoněmecká pohraniční stráž kapituluje a o půlnoci proudí desetitisíce Východoberlíňanů přes všechny přechody do Západního Berlína.

87. KOHL NAVRHUJE ZNOVUSJEDNOCENÍ

Gorbačovův vyslanec předal 21. listopadu Kohlovu poradci Horstu Teltschikovi narychlo psaný vzkaz, ve kterém se uvádělo, že Sověti jsou připraveni zvážit všechny možnosti budoucnosti Německa, i včetně „dříve nemyslitelných“, jako je sjednocené Německo bez jaderných zbraní a mimo struktury NATO. Němci byli tímto vzkazem doslova šokováni. Kohl se rozhodl převzít iniciativu a připravil plán na znovusjednocení Německa. Svůj desetibodový plán představil 28. listopadu během svého projevu v Bundestagu. Plán nekonzultoval s Brity, Francouzi ani Sověty. Čtvrté spojenecké mocnosti, USA, sice zaslal kopii svého projevu, ale příliš pozdě na to, aby si ji přečetli před jejím pronesením. Není třeba dodávat, že proslov vyvolal ostrou reakci. Gorbačov zuřil a sovětský ministr zahraničí Ševardnadze přirovnal při setkání s Genscherem v následujícím týdnu Kohla k Hitlerovi. Nakonec však Kohl dosáhl svého - sjednoceného Německa v NATO.

88. ADAMEC

Po rezignaci generálního tajemníka KSČ Miloše Jakeše na konci listopadu 1989 a krátkém působení nevýrazného Karla Urbánka se faktickým vůdcem československých komunistů stal předseda vlády Ladislav Adamec. Bez souhlasu vedení KSČ se sešel se zástupci Občanského fóra. Adamec na schůzce uznal, že jsou nutné společenské změny a že je ochoten přehodnotit postoj k roku 1968, ale trval na tom, že chce udržet pozici KSČ. O dva dny později odletěl do Moskvy na konzultaci s Gorbačovem. Ten jej nakonec vůbec nepřijal. 26. listopadu byl Adamec pozván Občanským fórem, aby promluvil na manifestaci na Letenské pláni. Více než 500 000 přítomných zprvu premiéra přijalo vřelě, protože byl prvním představitelem vládnoucí moci, který se setkal s občanskými iniciativami. Když ale odsoudil vyhlášenou generální stávkou, byl vypískán. Adamec se pokusil sestavit koaliční vládu s menšinovým zastoupením Občanského fóra. Z 20 členů vlády

bylo 15 komunistů. Vláda se však neudržela, protože OF ani VPN (Verejnost proti násiliu, slovenská obdoba OF) takové rozložení sil neakceptovaly. 7. prosince 1989 Adamec ze své funkce předsedy vlády odstoupil.

89. TEORIE DOMINA

Teorie domina byla ospravedlněním pro americký vojenský zásah v jihovýchodní Asii. Zastánci této teorie byli přesvědčeni, že jakmile se jedna země stane komunistickou, budou ji ostatní země v regionu následovat jako při pádu kostek domina. V roce 1989 se ukázalo, že teorie domina funguje i obráceně. Situace, kdy Polsko a Maďarsko začaly provádět demokratické reformy, aniž by to vyvolalo zásah ze strany SSSR, povzbudila opozici i v ostatních zemích.

90. OBČANSKÉ FÓRUM

Sametová revoluce v Československu začala 17. listopadu pražskou demonstrací k 50. výročí smrti studenta Jana Opletala, kterého zavraždili nacisté v roce 1939. Studenti využili tohoto jinak režimu nezávadného výročí ke svolání oficiální a povolené demonstrace. V jejím průběhu však došlo ke spontánní změně předem ohlášené trasy pochodu. Dav se na vyšehradském hřbitově nerozešel, ale zamířil na Václavské náměstí. Ve snaze mu v tom zabránit zasáhly policejní složky proti demonstrujícím nesmyslně brutálně a ještě ten večer se dokonce objevily zprávy o usmrcení jednoho studenta. Studenti vyhlásili stávkou a s podporou umělců vyzývali ke stávce generální. Na stranu studentů se postavil i devadesátiletý kardinál František Tomášek. 19. listopadu vzniklo Občanské fórum, zastřešující všechny české opoziční skupiny. Vedení, které bylo směsicí ekonomů, umělců, bývalých exponentů Pražského jara, studentů, pracujících a intelektuálů, se scházelo každý večer v suterénu pražského divadla Laterna magika. Počínaje 20. listopadem pořádalo Občanské fórum denně obrovské demonstrace na Václavském náměstí a později na Letenské pláni. Pokojné demonstrace přispěly k definitivnímu konci režimu.

91. MŮJ PRVNÍ BANÁN

Zhruba po dobu tří týdnů od 9. listopadu, kdy padla Berlínská zeď, byl osud NDR nejasný. Poté, co NDR umožnila svým občanům cestovat na západ (se 100 západoněmeckými markami jako uvítacím dárkem od západoněmecké vlády) a občané uviděli množství zboží v obchodech s potravinami, idea reformovat socialismus definitivně padla.

92. ZRADA

Zprávy o spolupráci bulharské a rumunské pravoslavné církve s komunistickými stranami vylučovaly, že by se tato církev mohla stát základnou pro demokratické protesty. Dne 18. prosince 1989, na začátku rumunské revoluce, měl Svatý synod schůzku, na které rumunský patriarcha Teoctist oznámil, že souhlasí s represemi v Temešváru, a prohlašoval, že události byly způsobeny cizím vměšováním. Nicolae Ceaușescu poslal telegram, ve kterém ho chválil za "vynikající aktivitu", "moudré vedení", "odvážné myšlení"

a tvrdil, že „pod Ceaușescovým vedením žijí Rumuni ve zlatém věku řádně a spravedlivě.“ Jen pár hodin poté, co Ceaușescu padl, Teoctist podepsal rezignaci a uprchl inkognito do kláštera Sinaia.

93. ŠOKOVÁ TERAPIE

Jeffrey Sachs, tehdy pouze 34letý profesor na Harvardu, pracoval jako poradce polského ministra financí Leszka Balcerowicze při přechodu od centrálně plánovaného hospodářství k hospodářství tržnímu. Plán byl označován jako šoková terapie, protože namísto postupných změn počítal s radikálním zásahem. Polsko čelilo hyperinflaci, úrokové sazby přesáhly 100%. Uvolněny byly ceny prakticky všeho. Neprosperující podniky byly uzavřeny a ve společnosti, kde do té doby nezaměstnanost prakticky neexistovala, se objevilo obrovské množství nezaměstnaných. Státní podniky, které přežily, byly postupně privatizovány. V důsledku šokové terapie upadlo Polsko v letech 1990-1991 do hluboké recese, ale vzpamatovalo se mnohem rychleji než státy, které zvolily cestu postupných změn. Důkazem úspěchu je, že Polsko po dobu 20 let zažívá ekonomický růst a je jedinou zemí EU, které se v letech 2008-2009 vyhnula recese způsobená finanční krizí.

94. SVAZ DEMOKRATICKÝCH SIL

SDS, který vznikl 7. prosince 1989, byl spolkem bulharských opozičních skupin. V jeho čele byl profesor filosofie Želju Želev, který se v srpnu 1990 stal bulharským prezidentem.

95. BODOVÁNÍ RUMUNSKO

96. ČÍNSKÉ ŘEŠENÍ

Nad všemi zeměmi východního bloku se v roce 1989 stále vznášelo nebezpečí, že bezpečnostní složky použijí proti protestujícím ostrou municí. V Temešváru při protestech proti odvlčení pastora Tökése zabili vojáci a agenti Securitate několik desítek lidí. Dalších 1 000 lidí bylo zabito v Bukurešti mezi 21. a 25. prosincem. Mnoho z těchto obětí bylo zabito až poté, co byl Ceaușescu zajat. Postih na této kartě představuje mezinárodní odsouzení použití síly proti demonstrantům.

97. TYRAN UPRCHL

Je pozoruhodné, že muž tak paranoidní, jako byl Nicolae Ceaușescu, neměl pro případ povstání nebo převratu žádný plán útěku. Potom, co se proti němu obrátil dav, strávil spolu s manželkou Elenou noc z 21. prosince v budově ústředního výboru. Druhého dne se pokusil o útěk vrtulníkem. Pilot vrtulníku dostal rádiem rozkaz k přistání pouhých 64 km od Bukurešti. Ceaușescovi sdělil, že musí přistát, protože se stal terčem střelby. Ceaușescu následně ukradl automobil, ale byl brzy dopaden a dopraven na blízkou vojenskou základnu. Na Boží hod vánoční proběhl krátký soudní proces, po kterém byl postaven ke zdi a spolu se svou ženou zastřelen.

98. INTRIKY POLITBYRA

Na konci října si bulharský vůdce Todor Živkov uřízl mezinárodní ostudu, když nařídil tvrdý zákrok proti hnutí Ekoglasnost', a to před zraky západních delegátů Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) konané v Sofii. KBSE (dnes OBSE) je Helsinskou

pracovní skupinou a veřejné zmláčení představitelů opozice v době, kdy země hostí konferenci o lidských právech, bulharské pověsti neprospělo. Dlouho plánovaný puč proti Živkovovi začal 10. listopadu. Ve funkci ho nahradil strůjce puče Petar Mladenov. Ten byl však donucen odstoupit v červenci 1990, když se na veřejnost dostal videozáznam pořízený 14. prosince 1989, na němž na adresu demonstrantů SDS pronesl větu: „Bude lepší, když přijedou tanky.“

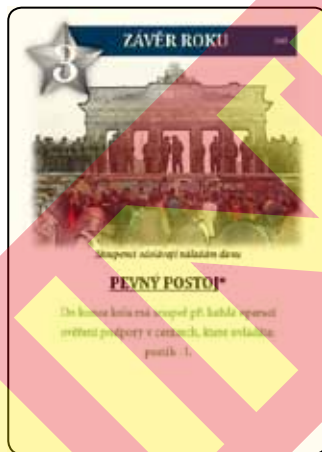

99. LIGAČOV

Jegor Ligačov patřil v Kremlu v roce 1989 k hlavním zastáncům tvrdé linie. Ligačov zpochybňoval Gorbačovovo rozhodnutí nezasahovat do událostí ve východní Evropě. Argumentoval „třídní povahou“ sovětské zahraniční politiky.

100. PEVNÝ POSTOJ

Karta představuje příznivce obou stran, věrné svým postojům a odolávající působení davu, který měl na události v roce 1989 rozhodující vliv. Průzkumy veřejného mínění ukázaly, že většina obyvatel východní Evropy podporovala rovnostářské cíle socialismu, ale odmítala zkorumpované komunistické strany. Revoluce v roce 1989 nebyly pro většinu obyvatel otázkou ideologie. Lidé odmítali utopistické vize budoucnosti a chtěli pouze normálně žít. Revoltující dělníci rozhodně nechtěli nahradit komunismus systémem, který jim okamžitě uzavře jejich nerentabilní podniky. Nicméně lidé byli často strženi davem a umírněné hlasy byly přehlušeny výkřiky: „Pryč s nimi!“

101. ELENA

Kult osobnosti Eleny Ceaușescové konkuroval kultu jejího manžela. Nebyla příliš vzdělaná, ale propaganda ji líčila jako vynikajícího chemika, přičemž si přisvojovala výsledky výzkumu prováděného skutečnými vědci.

102. FRONTA NÁRODNÍ SPÁSY

V Rumunsku revoluce vypukla dříve, než se mohlo zformovat opoziční hnutí, a v zemi nebyli ani žádní disidenti, kteří by se mohli stát vůdci opozice. Situaci využili komunisté druhé garnitury, kteří se pod pláštěm opozice zformovali ve Frontě národní spásy. Zpočátku slibovali svobodné volby a demokratické reformy, ale tyto sliby nakonec nedodrželi.

103. Odstoupení vlády

Závěrečná kapitulace režimu měla někde podobu odstoupení vlády pod tlakem demonstrujícího davu. K tomu koncem roku 1989 došlo v NDR a Československu. Mezi největší demonstrace v historii lidstva patří

demonstrace v NDR 4. listopadu 1989 na berlínském Alexanderplatzu, které se zúčastnilo přes milion občanů, nebo 26. listopadu 1989 v Praze, kde na Letenské pláni protestovalo proti komunistickému režimu v Československu více než 500 000 lidí.

104. OSLOVA NOVÉHO ROKU

Historický rok 1989 skončil oslavou příchodu Nového roku u Braniborské brány. Tehdejší oslava zahájila tradici, při které tam každoročně slaví příchod Nového roku více než milion lidí. Karta má komunistickou příslušnost, protože se demokratickým silám krátí čas.

105. VEREJNOST' PROTI NÁSILIU

Na Slovensku byla na rozdíl od Čech a Moravy podpora komunistů slabší. Verejnosť proti násiliu (česky Veřejnost proti násilí) byla slovenská obdoba Občanského fóra a stejně jako Občanské fórum se brzy po Sametové revoluci rozpadla. Velká část vůdců VPN přešla do vedení Hnutí za demokratické Slovensko, které bojovalo za nezávislost země. Boj vyústil v „sametový rozvod“ a rozpad Československa 1. ledna 1993.

106. PŘIJETÍ SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉ PLATFORMY

Po revolucích roku 1989 se komunistické strany přejmenovaly a rozpadly do jednotlivých frakcí. Reformovaní komunisté přijali levicový program, který uznával nové demokratické instituce. Bulharští komunisté se přejmenovali na Bulharskou socialistickou stranu a po vítězství ve svobodných volbách v březnu 1990 se udrželi u moci. Rumunští komunisté se také udrželi u moci, i když méně čestnými metodami. Komunisté v ostatních zemích se dostali zpět k moci na konci 90. let jako sociální demokraté.

107. MASAKR V TEMEŠVÁRU

Dne 16. prosince protestovala před svým kostelem malá skupinka věřících maďarského evangelického reformovaného sboru proti odvezení svého pastora otce Tókése. Kostel se nacházel nedaleko vlakového nádraží, a tak se rumunští dělníci směřující do práce přidali k protestujícím. Dav se rychle rozrostl a změnil se v demonstraci proti Ceaușescovi. Demonstrace přerostla v nepokoje, když dav vyplnil budovu krajského výboru strany. Následujícího dne došlo ke střelbě Securitate a příslušníků armády do davu, při které bylo zabito více než 80 lidí. Zprávy o masakru pronikly do Bukurešti, kde pobouření nad událostmi pomohlo rozdmýchat 21. prosince začátek revoluce.

108. ARMÁDA PODPORUJE REVOLUCI

V noci z 21. prosince se Ceaușescu ukrýval v budově ústředního výboru strany. Následujícího rána bylo oznámeno, že ministr obrany Vasile Milea se zastřelil poté, co byla odhalena jeho zrada. Pro armádu se jeho smrt stala zlomovým okamžikem. Armáda, která se domnívala, že Milea byl zavražděn, když odmítl dát rozkaz ke střelbě do davu, se obrátila proti Ceaușescovi. Následující tři dny docházelo ke krvavým střetům mezi armádou a zbytky Securitate, které zůstávaly loajální k režimu. Často nebylo jasné, kdo na koho střílí. Mnoho příslušníků Securitate nosilo civilní oděv a prostě zmizelo, zatímco křížovou palbou bylo zasaženo mnoho obyčejných Rumunů.

109. KREMELSKÝ PUČ

Konzervativci v nejvyšších sovětských kruzích vyvolali v srpnu 1991 puč, při kterém se pokusili odstavit Gorbačova od moci a zabránit mu v podpisu nové federální smlouvy reagující na snahu některých sovětských republik o nezávislost. Během této doby strávil Gorbačov tři dny (19. - 21. srpna) v domácím vězení na chatě. Po osvobození se

vrátil k moci. Po svém návratu však zjistil, že ani všesvazové orgány, ani ruské vládní síly neposlouchají jeho, jako spíš radikálnějšího reformátora Borise Jelcina, který vedl demonstranty při potlačení puče. Následně Gorbačov odstranil z politbyra množství osob a někteří organizátoři puče byli uvězněni. Snažil se ještě udržet KSSS jako jednotnou stranu, ale když byla KSSS později zakázána, zůstal fakticky bez vlivu. Na funkci prezidenta rezignoval dne 25. prosince 1991. SSSR zanikl oficiálně k 31. prosinci téhož roku.

110. MALTSKÝ SUMMIT

V prosinci 1989 se sešli na Maltě George Bush s Michaiilem Gorbačovem, aby projednali zásadně se měnící situaci ve východní Evropě. Schůzka se měla odehrávat ve Středozemním moři na palubě sovětských a amerických torpédoborců. Naneštěstí vládlo na Maltě špatné počasí a mnoho schůzek muselo být zrušeno kvůli mořské nemoci. Tento summit bývá považován za konec studené války, kdy měl vzniknout „Nový světový řád“. V rámci tohoto řádu by supervelmoci měly společně bojovat proti terorismu a obchodu se zbraněmi a Sovětský svaz by se měl postupně zapojit do mezinárodních organizací jako je G7. Podle tohoto plánu mělo také v budoucnu dojít k oddlužení východní Evropy prostřednictvím Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Tyto velkolepé plány zněly poněkud netypicky vzhledem k Bushově obezřetnosti. Bush býval kritizován, že Gorbačovovi neposkytl daleko větší podporu. Nový světový řád měl krátké trvání, Spojené státy se zapojily v roce 1990 do války v Perském zálivu a Sovětský svaz se v roce 1991 zhroutil a zanikl.

UKÁZKOVÉ KOLO HRY

Fáze rozdání strategických karet

Strategické karty komunisty

1 Dědictví stanného práva*	2 ★
14 Gorbačov okouzluje Západ	4 ★
15 Honecker*	3 ★
19 Návštěva papeže*	2 ★
22 Bodování Polsko	★
27 Konzumní způsob života	3 ★
34 FIDESZ*	2 ★
36 Útěk na Západ*	3 ★

Komentář: Komunista dostal silné karty.

Strategické karty demokrata

9 Zeď*	1 ★
10 Kult osobnosti*	3 ★
12 Aparátčící*	2 ★
26 <u>Helsinský závěrečný akt</u> *	1 ★
33 <u>Sajūdis</u> *	2 ★
35 Zahojení naší krvácející rány*	3 ★
39 <u>Ekoglasnost</u> *	2 ★
40 Maďarské demokratické fórum* 3 ★	

Komentář: Celková operační hodnota karet demokrata je o něco nižší. Demokrat však dostal 2 „červené“ události (č. 26 „*Helsinský závěrečný akt*“ a č. 33 „*Sajūdis*“), které mu mohou pomoci připravit výhodnou pozici pro pozdější fáze hry.

Umístění dodatečných bodů podpory před zahájením prvního kola

Komunista nejprve umísťuje 2 BP:

- 1 do Miskolce, zvýšeno z 0 na 1 BP,
- 1 do Debrecínu, zvýšeno z 0 na 1 BP.

Demokrat poté umísťuje 3 BP:

- 1 do Poznaň, zvýšeno z 0 na 1 BP,
- 1 do Wroclawi, zvýšeno z 0 na 1 BP,
- 1 do Segedínu, zvýšeno z 1 na 2 BP.

Komunista umísťuje 3 BP:

- 2 do Debrecínu, zvýšeno z 1 na 3 BP,
- 1 do Bydhoště, zvýšeno z 1 na 2 BP.

Demokrat umísťuje 4 BP:

- 2 do Poznaň, zvýšeno z 1 na 3BP,
- 2 do Segedínu, zvýšeno z 2 na 4 BP.

Komunista na závěr umísťuje 2 BP:

- 2 do Miskolce, zvýšeno z 1 na 3 BP.

Komentář: Demokrat zvýšil podporu v Poznani, aby toto centrum ovládl a aby zároveň podpořil sousedící Gdaňsk. Nyní má v Polsku *dominanci*. Stejným způsobem ovládl Segedín, který podporuje sousedící Budapešť. Zároveň tím demokrat získává *přítomnost*

v Maďarsku. Komunista se rozhodl přidat dostatečnou podporu do Miskolce a Debrecínu tak, aby je ovládl. Nyní se tato dvě sousedící centra vzájemně chrání (během operace ověření podpory se získává bonus za sousední ovládaná centra). Komunista sice přidal 1 BP do Bydhoště, ale v Polsku neovládá žádné centrum a nemá tam tedy *přítomnost*. Pro tuto chvíli mu to příliš nevádí, protože drží v ruce kartu bodování Polsko a může situaci během prvního kola ještě změnit (bodovací kartu však bude muset v některém akčním tahu hned v prvním kole zahrát).

V následujícím popisu budou nově přidávané BP na obrázcích zvýrazněny žlutým okrajem.

Počítadlo kol
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Počítadlo akčních tahů
1 2 3 4 5 6 7 8

1989 ÚSVIT SVOBODY

Výsledky měření sil
Ztráta podpory: NSR 100, SSSR 100, ...
Vítězné body: NSR 100, SSSR 100, ...

Stabilita SSSR
SSSR stabilní: 0 VB
Tajádné: 1 VB
Válková revolte: 3 VB
Složení politických: 5 VB
Křesťanský puz: 3 VB

Na mapě vidíme situaci před prvním kolem hry po přidání dodatečných bodů podpory. Body podpory, které byly přidány navíc k počátečnímu umístění BP v rámci přípravy hry, jsou zvýrazněny žlutě.

Fáze akčních tahů 1. kola

1. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako operaci typu umístění bodů podpory:

Karta č. 36 ÚTĚK NA ZÁPAD* ★ 3

Text události: *Hod'te kostkou. Pokud komunista ovládá v NDR méně center, než je výsledek hodu, získáváte 1 VB. Dále vyberte z odhazovacího balíčku jednu kartu vaší příslušnosti označenou hvězdičkou (*). Událost na vybrané kartě bude hned provedena.*

- 2 BP do Bydhoště, zvýšeno z 2 na 4 BP
- 1 BP do Varšavy, zvýšeno z 1 na 2 BP

Komunista zahrál jako operace kartu s příslušností demokrata, který proto svou událost provede.

- Komunista neovládá v NDR žádné centrum. Demokrat tedy ani nemusí házet kostkou. Získává 1 VB a vede nad komunistou o jeden VB. Demokrat však nemůže z odhazovacího balíčku vzít žádnou kartu, protože v něm dosud žádné nejsou.
- Po provedení události je karta č. 36 „Útěk na Západ“ vyřazena ze hry.

Komentář: Komunista se rozhodl věnovat demokratovi zdarma 1 VB z události zahraniční karty č. 36 „Útěk na Západ“. Je to jen malá oběť za to, že karta bude z další hry vyřazena, aniž by demokrat mohl provést „hvězdičkovou“ událost nějaké karty z odhazovacího balíčku. Umístěním bodů podpory komunista ovládl Bydhošť (centrum komunistických elit) a ještě zvýšil svou podporu ve Varšavě.

1. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 26 HELSINSKÝ ZÁVĚREČNÝ AKT* ★ 1

Text události: *Demokrat získává do konce hry vždy 1 VB za každou operaci ověření podpory, kterou komunista provede v studentském nebo intelektuálním centru.*

Událost č. 26 „Helsinský závěrečný akt“ je červeně označená, má podtržený název, navíc označený hvězdičkou:

- (*) znamená, že se karta po provedení události ze hry vyřadí
- Podtržení znamená déle trvající efekt události - karta se položí vedle herního plánu jako připomínka, že až do konce hry může demokrat získat nějaké VB navíc.
- Červená barva názvu v tomto případě jen zařazuje tuto kartu mezi

ty, na něž působí efekt události č. 46 „Good bye, Lenin!“ Kromě této karty jsou všechny ostatní červeně označené události podmínkou k provedení události nějaké jiné karty v následujícím průběhu hry, jak je na těchto kartách v textu uvedeno.

Komentář: Demokrat má v Polsku stále dominanci a nastal pro něj vhodný okamžik zahrát „Helsinský závěrečný akt“ jako událost, která komunistovi zkomplikuje po zbytek hry ověřování podpory v studentských a intelektuálních centrech.

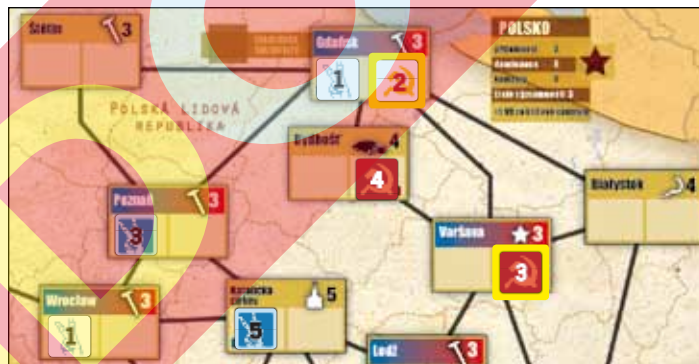
2. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako operaci typu umístění bodů podpory:

Karta č. 15 HONECKER* ★ 3

Text události: *Smíte si prohlédnout odhazovací balíček a vzít si z něho libovolnou běžnou kartu. V tomto kole má komunista jeden akční tah navíc. Nelze provést, pokud platí efekt události č. 83 „Modrow“.*

- 1 BP do Varšavy, zvýšeno z 2 na 3 BP
- 2 BP do Gdaňsku, zvýšeno z 0 na 2 BP

Komentář: Zahrát kartu č. 15 „Honecker“ jako událost by nebylo pro komunistu v tuto chvíli příliš výhodné, protože v odhazovacím balíčku nejsou žádné karty, z kterých by si mohl díky této události vybrat. Lepší je využít operační hodnotu karty a odhodit ji potom na odhazovací balíček, odkud se v budoucnu může znovu vrátit do hry. Protože komunista nyní ovládá Varšavu, bude mít bonus +1 k hodu kostkou při budoucí operaci ověření podpory v Gdaňsku. Zároveň oslabil soupeřovu úroveň podpory v Polsku z *dominance* na pouhou *přítomnost*.

2. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako operaci typu umístění bodů podpory:

Karta č. 40 MAĎARSKÉ DEMOKRATICKÉ FÓRUM* ★ 3

Text události: *Umístěte 3 BP do kteréhokoli centra v Maďarsku. Potom použijte operační hodnotu karty k provedení 1 operace ověření podpory v Maďarsku.*

- 2 BP do Krakova, zvýšeno z 1 na 3 BP
- 1 BP do Lodže, zvýšeno z 0 na 1 BP

Komentář: Událost karty č. 40 „Maďarské demokratické fórum“ je velice silná, ale demokrat se raději rozhodl využít operační hodnotu karty, aby obnovil svou dominanci v Polsku. Přidal body podpory na jih a uzavřel tak trojúhelník ovládaných center katolické církve, Lodže a Krakova. Alternativně mohl také ochránit Gdaňsk ovládnutím Štětína.

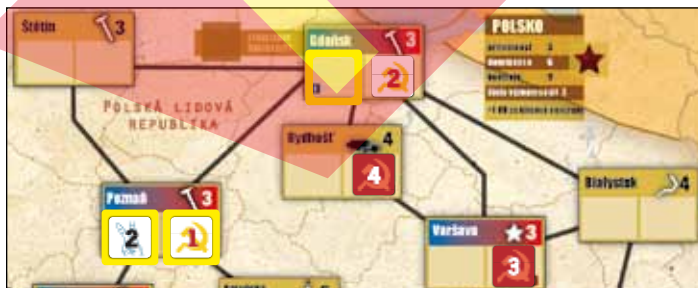
3. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 1 DĚDICTVÍ STANNÉHO PRÁVA* ★ 2

Text události: 1 demokratův BP v Polsku nahraďte svým. Potom použijte operační hodnotu karty k provedení 1 operace ověření podpory v Polsku.

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry
- Komunista snížil soupeřovu podporu v Poznani z 2 na 1 BP a svou zvýšil z 0 na 1 BP
- Operace ověření podpory v Gdaňsku (číslo stability 3): Komunista hodil kostkou 3 + 2 operační hodnota karty + 2 bonus za ovládnání sousedních center = 7. Upravený výsledek hodu převýšil dvojnásobek stability centra o 1. Poslední zbylý bod podpory demokrata v Gdaňsku je tedy odstraněn.

Komentář: Tato událost není sama o sobě příliš silná, ale v této situaci je výhodné ji zahrát. Tím, že komunista zrušil soupeřovo ovládnání Poznane, si zajistil, že bonus pro ověření podpory v Gdaňsku bude +2 místo +1, protože sám ovládá dvě sousední centra (Bydgoszcz a Varšavu)

a demokrat teď už žádné centrum sousedící s Gdaňskem neovládá. Bonus je dostatečně velký, aby byl pokus o ověření podpory úspěšný. Komunista odstranil z Gdaňsku poslední soupeřův BP a tím je Gdaňsk zcela bez podpory demokratického hráče.

3. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako operace typu umístění bodů podpory:

Karta č. 10 KULT OSOBNOSTI* ★ 3

Text události: Umístíte celkem 4 BP do dělnických a/nebo rolnických center v Rumunsku. Maximálně 2 do jednoho centra. Po provedení události č. 97 „Tyran uprchl“ nemá tato událost žádný efekt (viz 7.6).

Protože karta přísluší straně komunisty, provede kromě operací demokrata také komunista svou událost. Demokrat rozhodl, že událost komunisty bude vyřešena dříve, než on provede operaci umístění bodů podpory:

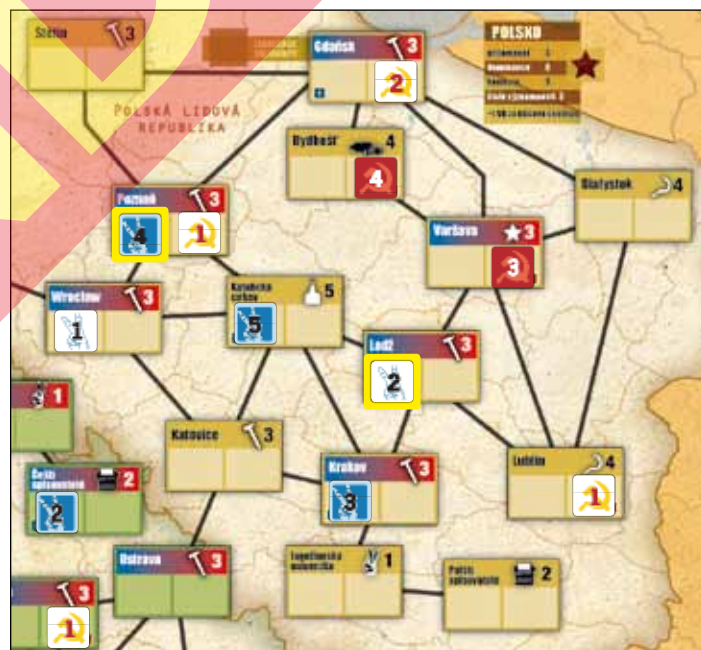
- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry

Komunista umístí své body podpory takto:

- 2 BP do Brašova, zvýšeno z 0 na 2 BP
- 2 BP do Ploiești, zvýšeno z 0 na 2 BP

Demokrat umístí body podpory takto:

- 2 BP do Poznane, zvýšeno z 2 na 4 BP
- 1 BP do Lodže, zvýšeno z 1 na 2 BP

Komentář: Karta č. 95 „Bodování Rumunsko“ přijde do hry až v období ZÁVĚR ROKU. Proto demokrat nyní přetrpí umístění podpory komunisty do Rumunska. Rumunsko ho prozatím nezajímá, a tak je jedno, zda událost bude provedena před nebo po provedení operací demokrata. Navíc se demokrat zbaví události komunisty, která už nemůže přijít později znovu do hry, obnoví své ovládnání Poznane a přidá další svůj BP do Lodže. Demokrat tedy udržel dominanci v Polsku: ovládá celkem 3 centra (z toho 2 klíčová) proti 2 centrům, které ovládá komunista (z toho 1 klíčové).

4. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako operace typu umístění bodů podpory:

Karta č. 19 NÁVŠTĚVA PAPEŽE* ★ 2

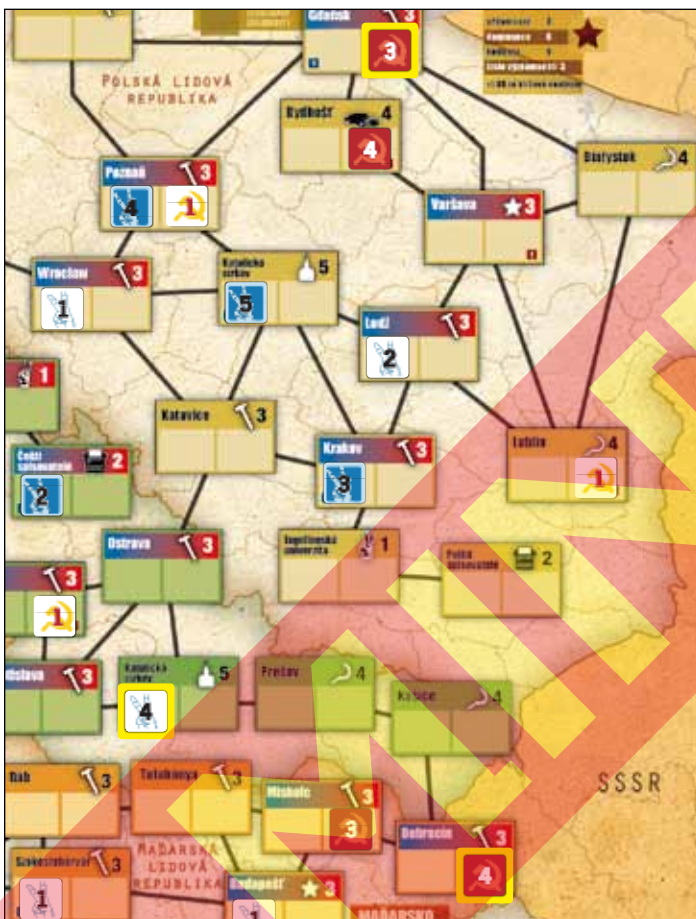
Text události: Umístěte 3 BP do kteréhokoli centra katolické církve.

Opět bude kromě operací provedena také soupeřova událost. Komunista rozhodl, že událost bude vyřešena dříve, než on provede svoje operace umístění bodů podpory:

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry
- Demokrat umístí 3 BP do centra katolické církve v Československu, zvýšeno z 1 na 4 BP

Komunista umístil body podpory:

- 1 BP do Gdaňsku, zvýšeno z 2 na 3 BP
- 1 BP do Debrecínu, zvýšeno z 3 na 4 BP

Komentář: Demokrat se rozhodl, že papež nenavštíví Polsko ani Maďarsko, ale Československo. Komunista ovládl Gdaňsk a zvýšil o 1 svou podporu v maďarském Debrecínu, aby si připravil půdu, až později zahraje kartu soupeřovy příslušnosti č. 27 „Konzumní způsob života“, kterou má v ruce.

4. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako operace typu umístění bodů podpory:

Karta č. 12 APARÁTČÍCI* ★ 2

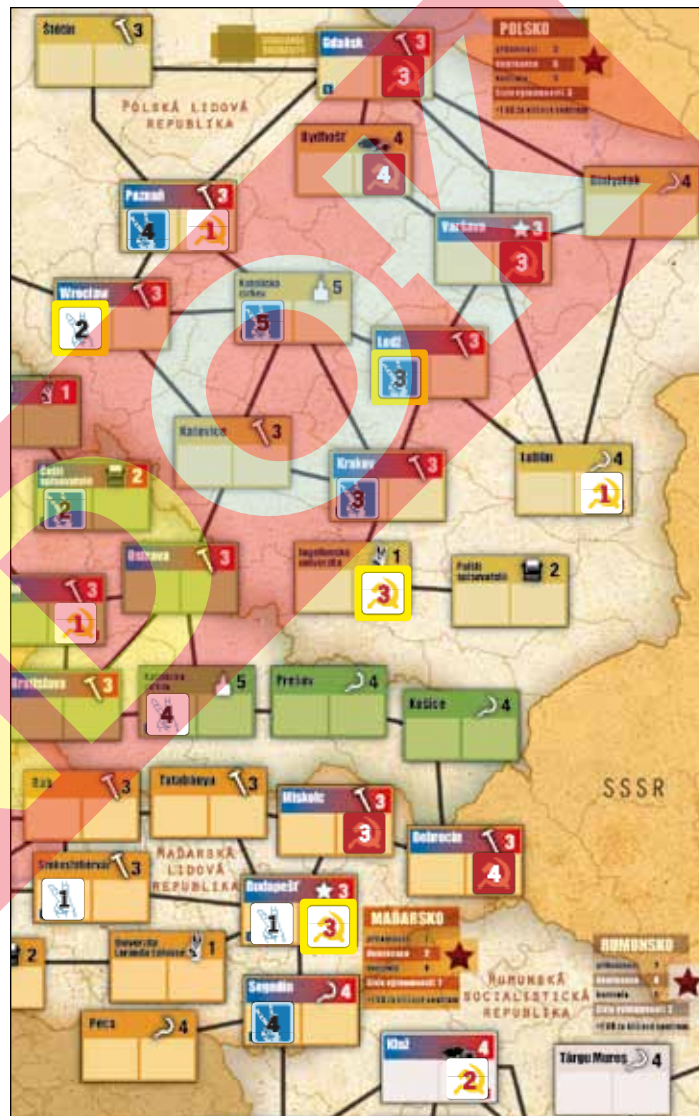
Text události: Umístěte celkem 3 BP do jednoho nebo více libovolných byrokratických center.

Demokrat rozhodl, že událost komunisty bude provedena dříve než jeho operace umístění bodů podpory:

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry
- Komunista umístí 3 BP do Budapešti, zvýšeno z 0 na 3 BP

Demokrat umístil body podpory:

- 1 BP do Lodže, zvýšeno z 2 na 3 BP
- 1 BP do Wrocławu, zvýšeno z 1 na 2 BP

Komentář: Demokrati se podařilo vytvořit na jihu Polska trojúhelník ovládaných center Krakov, Lodž a katolická církev. Přidal také podporu do Wrocławu, která je chráněna sousedící ovládanou Poznání. Komunista se rozhodl pro agresivní politiku v Maďarsku a výrazně posílil podporu Budapešti.

5. akční tah komunisty

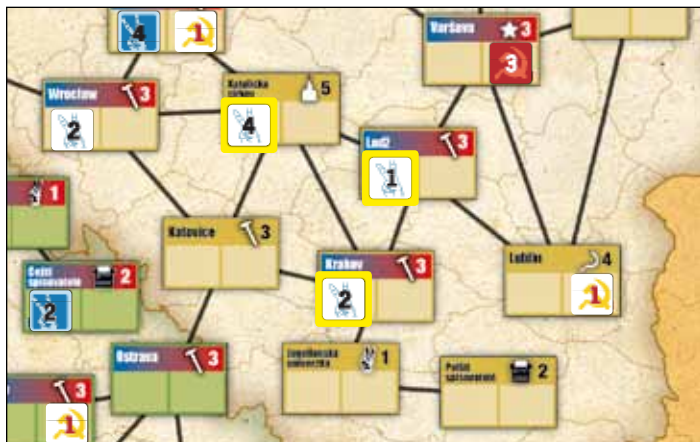
Komunista zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 14 GORBAČOV OKOUZLUJE ZÁPAD ★ 4

Text události: Odstraňte 2 soupeřovy BP odkudkoli z herního plánu. Potom použijte operační hodnotu karty k provedení 1 operace ověření podpory. *Nelze provést, pokud platí efekt události č. 84 „Odtržení pobaltských republik“.*

- Komunista snížil podporu soupeře v centru katolická církev v Polsku z 5 na 4 BP a v Krakově z 3 na 2 BP
- Operace ověření podpory v Lodži (číslo stability 3):

Komunista hodil kostkou 3 + 4 operační hodnota karty + 1 bonus za ovládnání sousedního centra = 8. Upravený výsledek hodu převýšil dvojnásobek stability centra o 2. Podpora demokrata v Lodži se tedy snížila z 3 na 1 BP.

Komentář: Komunista použil „Gorbačova“ ke snížení soupeřovy podpory v polské katolické církvi a v Krakově. Demokrat tato dvě centra přestal ovládat a Lodž tak není chráněna při ověření podpory. Potom komunista vybral právě Lodž k pokusu o snížení podpory demokrata pomocí operace ověření podpory, kde má sám bonus + 1 díky ovládnání sousední Varšavy. To postačí, aby při ověřování podpory uspěl. Demokrat ztratil v Polsku *dominanci*.

5. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako operace typu umístění bodů podpory:

Karta č. 35 ZAHOJENÍ NAŠÍ KRVÁČEJÍCÍ RÁNY* ★ 3

Text události: *Je-li událost provedena v období POČÁTEK ROKU: komunista získá 3 VB. Je-li událost provedena v období STŘED ROKU: komunista získá 1 VB. Je-li událost provedena v období ZÁVĚR ROKU: demokrat získá 3 VB*

Demokrat rozhodl, že událost komunisty bude provedena dříve než jeho operace umístění bodů podpory:

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry
- Demokrat ztratil vedení a komunista nyní vede o 2 VB.

Demokrat umístil body podpory:

- 1 BP do centra katolická církev v Polsku, zvýšeno ze 4 na 5 BP
- 1 BP do Krakova, zvýšeno z 2 na 3 BP
- 1 BP do Wroclawi, zvýšeno z 2 na 3 BP

Komentář: Událost by demokratovi přinesla užitek až v období ZÁVĚR ROKU. Proto by ji za normálních okolností raději zahrál jako pokus o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu, aby nemusel předat VB komunistovi. Situace v Polsku však vyžaduje, aby demokrat využil vysokou operační hodnotu karty k navýšení ztracené podpory v klíčových centrech Polska.

6. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako operace typu umístění bodů podpory:

Karta č. 27 KONZUMNÍ ZPŮSOB ŽIVOTA ★ 3

Text události: *Odstraňte 1 komunistův BP z kteréhokoli dělnického centra. Potom použijte operační hodnotu karty k provedení 1 operace ověření podpory v některém dělnickém centru téže země.*

Komunista rozhodl, že událost demokrata bude vyřešena dříve než jeho operace umístění bodů podpory:

- Demokrat odstraní 1 BP soupeře z Miskolce, sníženo z 3 na 2 BP
- Operace ověření podpory v Debrecínu (číslo stability 3):

Demokrat hodil kostkou 6 + 3 operační hodnota karty = 9. Upravený výsledek hodu převýšil dvojnásobek stability centra o 3. Podpora komunisty v Debrecínu se tedy snížila ze 4 na 1 BP.

Komunista umístil body podpory:

- 1 BP do Budapešti, zvýšeno z 3 na 4 BP
- 1 BP do Miskolce, zvýšeno z 2 na 3 BP
- 1 BP do Tatabánye, zvýšeno z 0 na 1 BP

Komentář: Demokratovi se podařilo hodit 6 a událost tak má výrazný efekt. Namísto vrácení ztracené podpory do Debrecínu posílil komunistu Budapešť a Miskolc, které se tak vzájemně chrání. Také začal budovat pozici v Tatabányi.

6. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 33 SAJŮDIS* ★ 2

Text události: *Demokrat získá 1 VB (je uvedeno též na stupnici stability SSSR). Do kteréhokoli centra menšiny umístíte tolik BP, abyste toto centrum ovládli. Umožňuje provést událost č. 81 „Baltický řetěz“.*

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry
- Demokrat získal 1 VB za posun ukazatele na stupnici stability SSSR a komunistu nyní vede už jen o 1 VB.
- Demokrat přidá 4 BP do Razgradu, zvýšeno z 0 na 4 BP
- Karta se položí vedle herního plánu jako připomínka děle působící události.

Komentář: Provedením události č. 33 „Sajűdis“ získal demokrat vítězný bod a umožnil do budoucna v období STŘED ROKU zahrát jako událost kartu č. 81 „Baltický řetěz“. Dále se rozhodl ovládnout raději Razgrad než rumunské centrum Harghita / Covasna, protože bulharská bodovací karta přijde do hry dříve než rumunská.

7. akční tah komunisty

Komunista zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 22 BODOVÁNÍ POLSKO ★

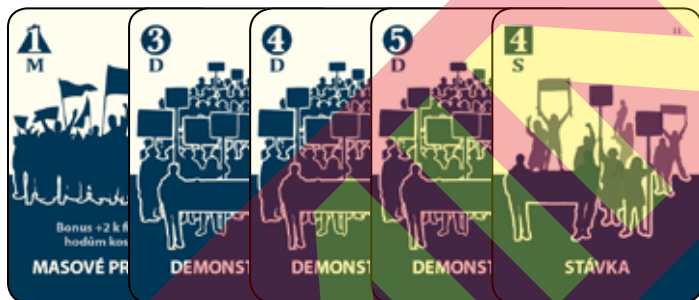
První částí bodování je měření sil. Hráči dostanou následující počet silových karet:

- Komunista 6 (za první ovládané centrum) + 4 (za další dvě ovládaná centra) = 10 karet
- Demokrat 6 (za první ovládané centrum) + 6 (za další tři ovládaná centra) = 12 karet

Komentář: Komunistovi nezbývalo nic jiného než bodovací kartu zahrát, protože tuto kartu si nesmí nechat do dalšího kola. Ovládá v Polsku 3 centra (Bydhošť, Varšavu a Gdaňsk). Protože ovládá dělnické centrum a centrum komunistických elit, mohl by v ideálním případě získat až 6 použitelných karet vůdců, které jsou v balíčku silových karet - dvě karty dělnických vůdců a čtyři karty vůdců komunistických elit. Demokrat ovládá 4 polská centra (Wrocław, katolickou církev, Krakov a Poznaň). Přestože má dostat 12 silových karet, použitelné karty vůdců by mohl získat jen 3: jednoho náboženského a dva dělnické.

Demokrat dostal následující silové karty:

- 2 x Masové protesty (síla 1)
- 3 x Demontrace (síla 3, 4, 5)
- 1 x Stávka (síla 4)
- 1 x Petice (síla 6)
- 2 x Intelektuální vůdce (síla 3)
- 1 x Komunistický vůdce (síla 3)
- 1 x Náboženský vůdce (síla 3)
- 1 x Divoká karta „Taktika selhala“

x2 x1 x1 x1 x1

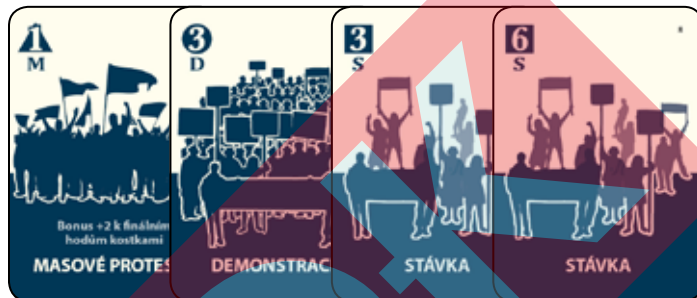

x1 x2 x1 x1 x1

Komentář: Demokrat dostal 3 nepoužitelné karty vůdců, ale výrazně mu může pomoci divoká karta „Taktika selhala“. Mohl by zvýšit sázku odhozením 3 karet, které stejně nebude potřebovat. Je to ale riskantní tah, protože neví, zda komunista náhodou nemá karty o vyšší síle a větší počet použitelných vůdců.

Komunista dostal následující silové karty:

- 1 x Masové protesty (síla 1)
- 3 x Demontrace (síla 3)
- 3 x Stávka (síla 3, 3, 6)
- 1 x Petice (síla 6)
- 1 x Intelektuální vůdce (síla 3)
- 1 x Dělnický vůdce (síla 3)

x1 x3 x2 x1

x1 x1 x1

Komentář: Komunista dostal celkem slabé karty a jednoho nepoužitelného vůdce. Neměl příliš štěstí, protože nedostal ani jednu ze čtyř karet komunistických vůdců, které jsou v balíčku.

Demokrat se rozhodne zvýšit sázku a odhodí 3 nepotřebné silové karty

- Obě karty intelektuálních vůdců
- Kartu komunistického vůdce
- Budoucí vítěz měření sil získá bonus +1 k finálním hodům kostkami.

Komentář: Odvážnému štěstí přeje. Demokrat zvýšil sázku!

PRVNÍ ZDVIH

Iniciativu má komunista, protože bodovací kartu vynesl on.

- Útočí kartou „Petice“ o síle 6
- Demokrat kontruje zahráním své jediné karty skupiny „Petice“

Komentář: S jednou kartou „Petice“ v ruce toho demokrat příliš neudělá a proto ji nyní raději zahrál.

- Hod na převzetí iniciativy: Demokrat hodil jen 5 (potřeboval hodit 6, což byla síla karty nesené komunistou). Iniciativa zůstává komunistovi.

Komentář: Demokrat by musel hodit stejně nebo více, než byla síla karty, kterou vynesl komunista. To se nepodařilo, komunistovi zůstává iniciativa a bude znovu útočit.

DRUHÝ ZDVIH

- Komunistů útočí kartou „*Stávka*“ o síle 6
- Demokrat kontruje opět zahráním své jediné karty této skupiny - „*Stávka*“

Komentář: Komunistů se rozhodl zaútočit skupinovou kartou „*Stávka*“. Má v ruce tři karty této skupiny, stejně jako karet skupiny „*Demonstrace*“, ale z nich všech jen jedna karta skupiny „*Stávka*“ má sílu 6.

- Hod na převzetí iniciativy: Demokratovi padne 1 (potřeboval hodit 6). Komunistovi i nadále zůstává iniciativa.

TŘETÍ ZDVIH

- Komunistů útočí další kartou „*Stávka*“, tentokrát o síle 3
- Demokrat už karty skupiny „*Stávka*“ nemá, kontruje zahráním karty „*Náboženský vůdce*“

Komentář: Komunistů vidí, že demokrat už nemá žádnou skupinovou kartu „*Stávka*“ a doufá, že se demokratovi nepodaří převzít iniciativu, aby mohl sám zaútočit další kartou této skupiny.

- Hod na převzetí iniciativy: Demokrat nemá štěstí, padne mu jen 2 (potřeboval hodit 3). Iniciativa stále zůstává komunistovi.

ČTVRTÝ ZDVIH

- Komunistů pokračuje v útoku znovu kartou „*Stávka*“ o síle 3
- Demokrat zahrane divokou kartu „*Taktika selhala*“: *Po zbytek měření sil nesmí nikdo použít karty skupiny, kterou vynesl útočník. Iniciativa zůstává útočníkovi.*
- Hod na převzetí iniciativy odpadá

Komentář: Blokuje skupiny! Komunistů musí nyní využít některou kartu z dalších skupin, které má v ruce - „*Demonstrace*“ nebo „*Masové protesty*“. Vidí, že demokrat už nemá mnoho karet, a rozhodne se pro slabší „*Masové protesty*“. Demokrat také už použil kartu „*Náboženský vůdce*“, která je ve hře jen jedna, a komunistů má k dispozici jednu ze dvou karet „*Dělnický vůdce*“.

PÁTÝ ZDVIH

- Komunistů útočí kartou „*Masové protesty*“ o síle 1
- Demokrat kontruje toutéž kartou

Komentář: Všechny karty skupiny „*Masové protesty*“ mají sílu 1, což znamená, že iniciativa automaticky přejde na obránce.

ŠESTÝ ZDVIH

Iniciativu má demokrat.

- Demokrat útočí kartou „*Demonstrace*“ o síle 5
- Komunistů kontruje jednou ze svých karet skupiny „*Demonstrace*“ – má všechny o síle 3, obecně hraje kartu této skupiny o nejmenší síle
- Hod na převzetí iniciativy: Komunistovi padne jen 1 (potřeboval hodit minimálně 5). Iniciativa zůstává demokratovi.

SEDMÝ ZDVIH

- Demokrat útočí kartou „*Demonstrace*“ o síle 4
- Komunistů opět kontruje kartou „*Demonstrace*“ o síle 3
- Hod na převzetí iniciativy: Komunistovi padne 4 (potřeboval hodit minimálně 4). Povedlo se – iniciativa do dalšího zdvihu přebírá komunistů.

OSMÝ ZDVIH

- Komunistů útočí kartou „*Demonstrace*“ o síle 3
- Demokrat kontruje svou poslední kartou „*Demonstrace*“

Komentář: Komunistů je v úzkých. Má sice v ruce jednu použitelnou kartu (dělnického vůdce), ale zásadní bude, jestli udrží iniciativu. Pokud ne, může se v devátém zdvihu sice kartou úspěšně bránit, ale pak bude nutně potřebovat, aby do desátého zdvihu vynášel soupeř!

- Hod na převzetí iniciativy: Demokratovi padne na kostce 3 (potřeboval hodit minimálně 3). Opět úspěch – iniciativu přebírá demokrat.

Komentář: Oba hráči dostali při rozdání karet po třech kartách skupiny „*Demonstrace*“. Karty byly slabší a oba hráči si vyměňovali iniciativu díky úspěšným hodům na převzetí iniciativy. Demokrat však už vyčerpal všechny karty této skupiny, které měl v ruce, a musí zaútočit svou úplně poslední kartou v ruce. Komunistů s napětím čeká, jaká karta to bude. Velmi si přeje, aby to byla karta, která udrží iniciativu demokrata i do již definitivně posledního zdvihu. K jeho smůle však poslední kartou demokrata je karta „*Masové protesty*“ o síle 1.

DEVÁTÝ ZDVIH

- Demokrat útočí kartou „*Masové protesty*“ o síle 1
- Komunistů kontruje kartou „*Dělnický vůdce*“, už ví, že měření sil prohrál, musí ji však zahrát, aby demokrat nezískal další bonus +2 za vítězství pomocí karty skupiny „*Masové protesty*“
- Hod na převzetí iniciativy odpadá, je automaticky úspěšný, komunistů si však v tomto případě výjimečně tento úspěch neužije

DESÁTÝ ZDVIH

- Žádný z hráčů už nemá žádné karty v ruce, útočníkem je komunistů, který už nemá co vynést, a tak v měření sil prohrává!

Komentář: Komunistů měl v souboji převahu, ale přesto se demokratovi podařilo zvítězit.

FINÁLNÍ HODY KOSTKAMI

K oběma hodům kostkami bude přičten jen bonus +1 za zvýšení sázek demokratem. Bonusy za vítězné použití karet skupin „*Petice*“ nebo „*Masové protesty*“ přičten nebude, protože měření sil skončilo vítězstvím obránce v desátém zdvihu, v němž nebyla použita žádná z těchto karet. Rovněž déle působící efekt události č. 62 „*Jakovlev radí Gorbačovovi*“ nebyl v platnosti.

- Jako první hází poražený komunistů na ztrátu podpory - padne 2 + 1 bonus za zvýšení sázek demokratem = 3. Komunistů odečte z tabulky, že musí odstranit 1 svůj BP. Rozhodl se pro Poznaň, odkud odstranil svůj jediný BP.

Komentář: Komunistovi padlo na kostce 2, výsledek byl upraven bonusem za zvýšení sázek na výslednou hodnotu 3. Podle tabulky měření sil na herním plánu musí odstranit 1 svůj BP. Rozhodl se pro Poznaň, nicméně bod podpory mohl odstranit z kteréhokoli polského centra, kde má nějakou podporu.

- Následuje hod demokrata na získání VB. Padne 4+1 bonus za zvýšení sázek = 5. Podle tabulky získá 2 VB a vede nyní nad komunistou o 1 VP.

Komentář: Demokrat hodil na kostce 4 a výsledek byl upraven přičtením bonusu na výslednou hodnotu 5. Tomu v tabulce odpovídá hodnota 2/M. Číslo 2 znamená, že ukazatel počítadla VB se posune o dvě pozice ve prospěch demokrata. Mnohem důležitější je ale písmeno M, které říká, že komunisté ztrácejí definitivně v Polsku svou moc a karta č. 22 „Bodování Polska“ bude vyřazena ze hry. Jak se zpívá v polské hymně: „*Jeszcze Polska nie zginęła!*”

Bodování Polska

Nyní následuje druhá část působení bodovací karty, vyhodnocení podpory hráčů v Polsku.

- Komunisty: 3 VB (přítomnost) + 2 VB (klíčová centra) = 5 VB.
- Demokrat: 6 VP (dominance) + 3 VP (klíčová centra) = 9 VB.
- Karta č. 22 „Bodování Polska“ je z další hry vyřazena.

Komentář: Výsledný zisk demokrata při bodování Polska je 4 VB. Je to pro něj slibný začátek hry, protože investice komunisty do Polska během prvního kola byla opravdu velká, ale příliš se mu nevyplatila.

7. akční tah demokrata

Demokrat zahrál následující kartu jako událost:

Karta č. 39 EKOGLASNOŠŤ* ★ 2

Text události: Umístíte 4 BP do Ruse. Demokrat získává do konce hry vždy 1 VB za každou operaci ověření podpory, kterou komunisty provede v Ruse.

- Karta (*) se po provedení události vyřadí ze hry.
- Demokrat umístí 4 BP do Ruse, zvýšeno z 0 na 4 BP.
- Karta se položí vedle herního plánu jako připomínka déle působící události.

Komentář: Demokrat si buduje výchozí postavení v Bulharsku. Nyní tam ovládá 2 sousední centra, která se vzájemně chrání, nicméně poněkud zaostává v Maďarsku.

Závěrečné zhodnocení 1. kola: Komunisty tvrdě bojoval v obou zemích (Polsko, Maďarsko), jejichž bodovací karty jsou ve hře v období POČÁTEK ROKU. Mohl by obhájit silnou pozici v Maďarsku, ale musí tam soustředit svou pozornost během období STŘED ROKU. Demokrat je rád, že se mu přes neustálý soupeřův tlak podařilo zvítězit v Polsku. Žádný z hráčů se nepokusil o postup na stupnici náměstí Nebeského klidu.

Situace na mapě po 1. kole.

SLOVO AUTORA PRO ČESKÉ VYDÁNÍ HRY

Je-li vám více než 30 let, je pravděpodobné, že máte v živé paměti události, o kterých naše hra pojednává. Možná jste při tom osobně byli – postupovali s davem demonstrantů proti policejním zátarasům, podepisovali petice za náboženskou svobodu, vyráběli transparenty z prostěradel a zvonili klíči na náměstích, abyste spolu s milióny svých spoluobčanů odzvonili konec komunistické nadvlády v Československu. Je to velmi zvláštní, znepokojující pocit vytvářet hru, kterou mohou posuzovat přímí účastníci události, o něž se v ní jedná. „Za toho úsvitu bylo blažeností žít“, napsal anglický romantický básník Wordsworth o útoku na Bastilu v roce 1789. Doufáme, že i když není možné vrátit tehdejší vzrušení a nadšení, vyvolá ve vás hra 1989: ÚSVIT SVOBODY alespoň vzpomínky na ony pohnuté listopadové a prosincové dny roku 1989.

Pokud jste za socialismu chodili do školy, asi jste neunikli hodinám výuky marxismu-leninismu a vědeckého materialismu. Deskové hry zaměřené na historické události jsou postaveny na pravém opaku, na tezi zcela opačné Hegelově tezi o historické nutnosti, z níž marxismus vycházel. Deskové hry o historii jsou založeny na vaší historické imaginaci. Není zde žádné předurčení, žádný výsledek není nijak zákonitě předem dán. Jak dopadne dějinný zápas rozvinuté socialistické společnosti s kapitalismem, se ukáže ve vzrušujícím zápolení důvtipu hráčů v prostředí neustálých dynamických změn, na které musí každý hráč rychle reagovat a v ideálním případě je i sám řídit.

Rok 1989 představil světu mnohé nové historické osobnosti světového významu, mezi nimi i českého dramatika a pozdějšího prezidenta Václava Havla. Desková hra simulující historii je svým způsobem divadelním představením, kde se zápletka mění v každé partii. Budete vystupovat v roli světového komunismu nebo demokratických sil; budete psát vlastní scénář a výsledek bude záviset na tom, jaká rozhodnutí uděláte vy a jaká váš soupeř. Svou roli sehraje také příslovečný kousek štěstí v podobě karet a hodů kostkami. Doufám, že tato hra se stane nástrojem pro vaši historickou představivost. Při hraní každé jednotlivé karty či umístění každého jednotlivého žetonku si můžete vyhodnotit riziko a možnost úspěchu, abyste dokázali hrát optimálně. Základem každé deskové hry je jednoduchá matematika, ale zde zároveň máte možnost v duchu prožívat historické události, které tyto matematické modely představují. Když komunistický hráč zahraje kartu „Palachův týden“ jako operace a ověřuje podporu v centru Univerzity Karlova, můžete vidět kordon příslušníků SNB bušících obušky na své plastové štíty a slyšet zpěv studentů, zatímco jsou kropeni vodními děly. Ověření podpory komunistického hráče v Brně může být platovým ústupkem stávkujícím dělníkům a žeton podpory umístěný v Plzni může představovat obzvlášť vydařený projev Miloše Jakeše. Uznávám, je to trochu přehnaná představa, ale chci tím říct, že jsme se snažili co nejvíce propojit abstraktní herní mechanismus s opravdovou historickou skutečností do co nejmenšího detailu – od hodnoty stability jednotlivých center a jejich propojení až po podbarvující text, fotografie a ilustrace každé karty.

Timothy Garton Ash, velký soudobý historik a přímý komentátor události Sametové revoluce pro veřejnost západních zemí, vyprávěl svůj zážitek z prvního setkání s Václavem Havlem ve sklepě Laterny Magiky. Řekl mu tehdy, že „co v Polsku trvalo deset let, v Maďarsku deset měsíců, ve východním Německu deset týdnů, to bude v Československu trvat deset dní!“ Události se v revoluční době neustále zrychlují a často se vymknou kontrole jejich účastníků. Je tomu tak i v naší hře. Jste-li zvyklí na hry, kterým u nás v USA říkáme „EURO hry“, mohou vám náhlé zvraty štěstěny připadat dosti překvapující. Vaše zdánlivě solidní postavení na herním plánu se může zvrtnout po zahrání pouhých několika karet. Vaše téměř beznadějná

situace se může zcela nečekaně náhle zlepšit. To proto, že i rok 1989 přinášel řadu velkých překvapení a sami aktéři dobových událostí často nevěděli, co bude následovat. Nemůžete tedy mít větší kontrolu nad vývojem, než měli oni, když například přefeknutí východoněmeckého tiskového mluvčího způsobilo nečekané otevření hraničních přechodů do Západního Berlína.

Jsem rád, že se vám v českém vydání dostává do rukou kvalitní zpracování této deskové hry. Děkuji Zdeňku Petrůjovi za velké úsilí a práci, kterou věnoval tomuto projektu. Mnohé jím navržené nebo požadované úpravy a upřesňující formulace textů strategických karet budou zapracovány i do budoucích anglickojazyčných vydání hry 1989: ÚSVIT SVOBODY. Zdeněk mi také položil otázku, proč jsme si revoluce roku 1989 vybrali za téma naší hry.

Na podzim 1989 jsem končil svá univerzitní studia. Dostal jsem za úkol připravit přednášku o Jednotném evropském aktu z roku 1987 a následujícím vývoji směrem k hospodářské a měnové unii kulminujícím později podpisem Maastrichtské smlouvy („1992 a to všechno kolem“, jak to nazvala Margaret Thatcherová). O tak nedávných událostech nebyla v té době ještě žádná dostupná literatura, a tak mi můj profesor poradil, ať pravidelně čtu noviny Financial Times. To se stalo první zářijový týden roku 1989. Mohu vás ubezpečit, že pokud bych dostal přiděleno jiné téma, tuto hru byste dnes v ruce nedrželi. Každý den jsem četl více a více o změnách probíhajících ve východní Evropě. Do 17. listopadu jsem tím byl zcela pohlcen. Sledoval jsem pozorně televizní zprávy, četl jsem úryvky z projevů na Václavském náměstí. Spolu se zbytkem světa jsem fascinovaně zíral, jak národy východní Evropy svrhávají komunismus.

Dnes už bohužel žijeme v cynických dobách. Rok 1989 však představoval velikou naději. Naše hra není o obsazování výhodných postů v postkomunistických společnostech, o nespravedlnostech při privatizaci nebo lustracích, ani o miliónech problémů, které provázejí integraci postkomunistických zemí do Evropy. Snažili jsme se postavit hráče do situace přímých účastníků revolučních událostí: aby se hráč za komunistické režimy snažil udržet svou moc všemi dostupnými prostředky a aby hráč za demokratické síly pocítil znovunabytou svobodu projevu a myšlení. Demokrat má možnost uzavírat nejrůznější spojení, může znovuobjevit národní cítění i zažít sounáležitost protestujícího davu, zkrátka bude se snažit o „život v pravdě“. Jak snadno uhodnete, tato asymetrie vyžaduje rozdílný styl hry za každou ze stran. I když jsme se maximálně snažili, aby šance obou stran byly vyvážené, nemůžeme popřít svou radost nad tím, že ve skutečnosti historicky zvítězily síly demokracie a svobody.

Ted Torgerson

SLOVO PŘEKLADATELE

Během práce na překladu hry jsem požádal Teda, aby pro české vydání jako autor napsal pár slov o této hře. Jen tak mimochodem jsem se zmínil, že jsem byl účastníkem pražských listopadových událostí revolučního roku 1989. Navrhl mi, že by bylo pěkné, kdybych k jeho textu také připojil pár řádků o pocitech a zážitcích přímého účastníka.

Narodil jsem se v roce 1962 uprostřed studené války a od základní školy až do ukončení univerzity jsem byl, tak jako každý v tehdejší době, masírován totalitní komunistickou ideologií třídní nenávisti. V roce 1987 jsem absolvoval povinnou vojenskou službu nedaleko naší západní hranice, kde jsme byli pravidelně na ideologických školeních strašeni nebezpečím, které číhá na naši socialistickou vlast ze strany západního Německa a jeho spojenců z NATO. V soukromí jsem však četl samizdat, půjčený od přátel, kteří se pohybovali v disidentských kruzích, a protože také sdělovací prostředky byly zcela pod vlivem komunistické strany, jediným zdrojem objektivních informací se pro mě stávaly rozhlasové stanice Hlas Ameriky a Svobodná Evropa. Přestože bylo jejich vysílání mohutně rušeno výkonnými komunistickými rušičkami, podařilo se občas zachytit poměrně srozumitelný signál, a tak jsem věděl o událostech, které oficiální komunistická propaganda zamlčovala. Ke konci 80. let mé služební pracovní cesty směřovaly do Prahy a tam jsem během Palachova týdne v lednu 1989 poprvé pocítil, co to znamená dostat obuškem pořádkových jednotek přes záda. Viděl jsem sice, že lidé začínají zvedat hlavu a že komunistická moc slábne, ale kdyby mi tenkrát někdo řekl, že „štvavá“ vysílačka Svobodná Evropa, jak ji nazývali komunisté, bude mít jednou sídlo v Praze, považoval bych ho za blázna. Stejně tak byla tehdy naprosto nemyšlitelná představa, že by někdy naše země vstoupila do svazku NATO, označovaného tehdejší propagandou jako imperialistické zlo nebezpečné pro naši „vzkvétající“ vlast a naše socialistické spojence. Během roku 1989 už bylo vidět, že komunistické režimy východní Evropy slábnou, a já přemýšlel o tom, jestli je šance, aby totalitní režim

u nás padnul. Když jsem na podzim 1989 téměř v přímém přenosu sledoval útěk obyvatel NDR do svobodného světa přes západoněmecké velvyslanectví v Praze, napadlo mne, že už to mají komunisté hodně nahnuté.

A pak přišel listopad 1989. Jakmile jsem se z rádia Svobodná Evropa dověděl o zásahu proti studentům a o následné studentské stávce, uvědomil jsem si, že se blíží konec komunistického režimu, okamžitě jsem sedl na vlak a vydal jsem se do Prahy - do samého centra dění. Nemohl jsem si nechat ujít události, na které všichni tak dlouho čekali. A tak jsem byl na Václavském náměstí, když Marta Kubišová z balkonu Melantrichu zpívala svou modlitbu a Karel Kryl naši hymnu. Nemohl jsem chybět na památných obřích demonstracích na Letné ani v divadle Semafor, kde každý den namísto představení probíhaly diskuse nazvané Občanské Semaforum. Po pár dnech strávených ve víru historických událostí jsem se vrátil domů a zpět do svého zaměstnání. Přestože poslední demonstrace už přenášela televize, v malých městech toho lidé ještě mnoho nevěděli a neuvědomovali si dosah listopadových událostí. Proto jsem se okamžitě zapojil do organizačního výboru vznikajícího Občanského fóra a moderoval jsem na našem malém městě první protirežimní shromáždění ...

Od té doby už uplynulo téměř dvacet pět let a mně zůstaly nezapomenutelné vzpomínky na atmosféru těch několika dnů a týdnů, kdy se měnily dějiny. Když přišla nabídka podílet se na překladu této hry, neváhal jsem ani okamžik. Oprášil jsem své staré fotografie, které jsem tehdy v Praze pořídil, a znovu jsem začal prožívat tehdejší revoluční dny. Spolu s Tedem a ostatními lidmi, kteří se podíleli na vzniku českého vydání hry 1989: ÚSVIT SVOBODY, doufám, že i vy budete pohlceni atmosférou té doby a budete během hry znovu prožívat boj za demokracii ve východní Evropě.

Zdeněk Křen Petrůj

PŮVODNÍ VYDÁNÍ

Autoři: Jason Matthews a Ted Torgerson

Vývoj: Bruce Wigdor

Hlavní ilustrátor, design krabice:

Rodger B. MacGowan

Design mapy a karet: Donal Hegarty

Design žetonů: Leland Myrick a Mark Simonitch

Sazba pravidel: Mark Simonitch

Hlavní testeři: Charles Robinson, Riku Riekinen, Daniel Dunbring, Patrick Martin, Brendan Majev

Testeři: "The Wargameroom Regulars" Dave Blizzard, Steven Bauer, Sean Djafovic, Roger Leroux, Judit Szepessey, Jeff Aaronson, Rui Serrabulho, Matt Davis, Michael See

Speciální poděkování za analýzu testů: Patrick Martin

Korektury pravidel: Hans Korting a Jonathan Squibb

Koordinace výroby: Tony Curtis

Výroba: Tony Curtis, Rodger MacGowan, Andy Lewis, Gene Billingsley a Mark Simonitch

GMT Games, LLC
P.O. Box 1308, Hanford, CA 93232-1308
www.GMTGames.com

ČESKÉ VYDÁNÍ

Překlad: Jiří Kutina a Zdeněk Petrůj

Úprava textu: Hana Jarolímová a Karel Vlasák

Foto na úvodní straně pravidel: © Zdeněk Petrůj, 1989

Zvláštní poděkování

Za cenné rady, připomínky a pomoc při práci na českém překladu děkujeme komunitě hráčů soustředěné kolem serverů www.deskozrout.cz a www.zatrolene-hry.cz

Poděkování vydavatele

České vydání hry 1989: ÚSVIT SVOBODY je v českém prostředí společenských her nebyvale rozsáhlým a náročným projektem. V návaznosti na hru Studená válka i zde odvedl neuvěřitelný objem práce tým dvou překladatelů a dvou korektorů. Bez jejich inspirujícího nadšení by nebyla šance tuto hru na český trh uvést. Děkujeme.

Poznámky k českému překladu

Dějinné události roku 1989 se úzce týkají i České republiky a Slovenska. Text přehledu historických událostí byl proto proti originálu poněkud rozšířen.

Názvy měst států východní Evropy vycházejí z historických a jazykových zvyklostí. Z toho důvodu jsou některé názvy přeloženy do českého jazyka a některé jsou ponechány v původní podobě.

MINDOK s.r.o.

Korunní 810/104, Praha 10
www.mindok.cz

MINDOK